

SZAKDOLGOZAT

Kiss István

2016

A „Miatyánk” és a „Tízparancsolat”

Az Úr már egészen közel jött

Készítette: Kiss István

Konzulens: Szöllősi Tibor

Szent Pál Akadémia – Teológia mesterképzés szak

Budapest, 2016

SZAKDOLGOZATI CÍMBEJELENTŐ LAP

A szakdolgozat írója: **KISS ISTVÁN**

A szak megnevezése: *Teológia főiskolai / mesterképzési szak II. évfolyam, 2015/16*

A szakdolgozat címe: **A „MIATYÁNK” ÉS A „TÍZPARANCSOLAT”¹**

A szakdolgozat alcíme: ***Az Úr már egészen közel jött***

A szakdolgozat pontos témája: *Az azonos címmel készített évfolyamdolgozatomat egészítem ki szakdolgozati szintre. Célom továbbra is az Úrtól tanult imádság (Miatyánk) és a Tízparancsolat párhuzamosságának bemutatása, egybevetése. Annak szemléltetése, hogy az újszövetség mennyivel jobb, hogy Isten közelebb jött az emberiséghez.*

Témavezető tanár neve: **Szöllősi Tibor**

A címbejelentés időpontja: *2015. november 15.*

A szakdolgozat tervezett leadásának ideje:

A 2015/16-os tanév II. félév (nyári záróvizsga időszak)

.....

(Kiss István)

A szakdolgozat elkészítését támogatom és témavezetését vállalom:

Budapest, 2015-11-15

.....

témavezető tanár aláírása

---

¹ A cím szakdolgozati témajegyzékben nem szerepel

Tartalom

A „Miatyánk” és a „Tízparancsolat”	2
SZAKDOLGOZATI CÍMBEJELENTŐ LAP	3
Tartalom	4
1. Előszó	6
A témaválasztás indoklása	6
Néhány alapvetés	6
Köszönetnyilvánítás	7
2. Bevezetés	8
2.1. A Tízparancsolat keletkezése	9
2.1.1 Mire jó a törvény?	9
2.1.2 A kihívás vonala	11
2.1.3 A törvényadás története	12
2.1.2.1 Az előzmények	12
2.1.2.2 A tíz parancsolat (2. Mózes 20.)	13
2.1.2.3 A tényleges szövetségekötés	14
2.1.4 Összefoglalva a törvényadást:	15
2.2. A Miatyánk keletkezése	16
2.2.1. Előzmények	16
2.2.2. A keletkezés története	18
2.2.2.1 A Máté evangéliumában levő Miatyánk	18
2.2.2.2 Az „Isten mint Atya” előzményei	21
2.2.2.3 A fiúságról	22
2.2.2.4 Az alamizsna, az imádkozás és a böjtölés is az Atyának szól	24
2.2.2.5 A Miatyánk Máté evangéliuma szerint	25
2.2.2.6 A Miatyánk a Lukács evangéliumában	25
2.2.2.7 Összefoglalva a Miatyánk keletkezését	26
2.2.3. A Miatyánk szövegváltozatai	29
3. Az egyes parancsolatok megjelenése a Miatyánkban	30
3.1. Az első kőtábla az ISTEN – EMBER kapcsolatot rögzíti	30
1. parancsolat: Én, az Úr, vagyok a te Istened– MI ATYÁNK	31
1p.1 Mi Atyánk	31
2. parancsolat: Ne csinálj magadnak faragott képet - KI VAGY A MENNYEKBEN ...	32
2p.1 Ki vagy a mennyekben	32
3. parancsolat: Az Úrnak a te Istenednek nevét hiába fel ne vedd - SZENTELTESSÉK	
MEG A TE NEVED;	34
3p.1 Szenteltessék meg a te neved	35
3p.2 Kiterjesztés: Jézus neve	35
4. parancsolat: Megemlékezzél a szombatnapról. - JÖJJÖN EL A TE ORSZÁGOD ...	36
4p.1 Kiterjesztés: A szombat-évezred	36
4p.2 Jöjjön el a te országod, ...	37
5. parancsolat: Tiszteld atyádat és anyádat - LEGYEN MEG A TE AKARATOD	37
5p.1 Legyen meg a te akaratod	38
5p.2 Átfedés - csoport - teokrácia	39

3.2. A második kőtábla az EMBER - EMBER kapcsolatokat rögzíti	39
3.2.1 A kapcsolatok kiterjesztése	39
3.2.2 FŐVONALBELI kapcsolatok	41
6. parancsolat: Ne ölj - MINT A MENNYBEN, ÚGY A FÖLDÖN IS.....	41
6p.1 Szűkítés a mennyei perspektívához	42
6p.2 Szűkítés a mennyei lényekhez	42
7. parancsolat: Ne paráználkodjál - A MI MINDENNAPI KENYERÜNKET ADD MEG NEKÜNK MA. 43	
7p.1 A mi mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma	43
7p.2. Összefoglalva a mindennapi kenyér kérését:.....	47
3.2.3 Közbevetés: kegyelmi klauzula – bűnbocsánat	47
8. parancsolat: Ne lopj - ÉS NE VIGYÉL MINKET KÍSÉRTETBE	49
8p.1 Ne vigyél minket kísértésbe	49
8p.2 Szűkítés a tulajdonra.....	49
9. parancsolat: Ne tégy a te felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot - DE SZABADÍTS MEG MINKET A GONOSZTÓL.....	50
10 parancsolat: Ne kívánd a másét -. MERT TIÉD AZ ORSZÁG ÉS A HATALOM ÉS A DICSŐSÉG MIND ÖRÖKKÉ.	51
3.2.4 Záró rátekintés a Miatyánkról	52
3.3 Összefoglaló táblázat	54
4. Összefoglalás	55
5. Felhasznált irodalom	56
6. Nyilatkozat a dolgozat eredetiségéről.....	58
7. Mellékletek	59
1. sz. Melléklet: - Noé hétparancsolata.....	60
2. sz. Melléklet: - A törvényadás történetéhez	62
3. sz. Melléklet: – A Saul fiáról.....	74
4. sz. Melléklet: - Egy bizarr kitérő: Lucifer meglépett a forráskóddal	76
5. sz. Melléklet: - Nem fővonalbeli kapcsolatok	79

1. Előszó

A témaválasztás indoklása

Az azonos címmel készített évfolyamdolgozatomban már jeleztem, hogy szeretném a témát szakdolgozatként is folytatni. Ráadásul közben több új inspirációt is kaptam, így a témát folytattam, fejlesztve, kiegészítve azt – reményeim szerint – szakdolgozati szintre.

Az inspirációk részben az Akadémián kapott képzésből jöttek, különösen a „Bibliai etika” tárgyban Hack Péter előadásából, valamint a tárgyhöz kapcsolódó „Tízparancsolat” c. könyvből,² de a többi előadáson is, sőt szinte minden istentiszteleten kaptam kiegészítéseket, plusz kijelentéseket, amelyek befolyásolták a dolgozat megírását. Így különösen Németh Sándor vezető lelkész és dr. Ruff Tibor tanár úr prédikációi inspiráltak arra, hogy írjam meg ezt a témát, hozzájárulva ezzel a keresztyének tájékozottságához, a hitünk építéséhez.

A dolgozat írása során több nagy rácsodálkozásban volt részem, a végére érve pedig nemcsak megelevenedett a két téma közötti kapcsolat, hanem kinyílt az a csodálatos ajándék is, amit Isten Jézus Krisztus, a Messiás által adott nekünk.

Néhány alapvetés

A dolgozat elsőként ismeretterjesztő műként állt bennem össze, de mivel a szakdolgozati elvárás a *tudományos próza*, ezért azokat a részeket, amelyek oldalági, illetőleg rávezető magyarázatok, kiegészítések lerövidítettem és az eredeti részletes kifejtést mellékletként csatoltam a dolgozat végéhez.

Munkám során alapvetően a *Károli féle biblia-fordítást* használtam, ha ettől eltértem, azt külön jelöltem. A leggyakoribb eltérés a *Szent Pál Akadémia* fordítása, ezt az idézet előtti „SZPA” valamint az *Izraelita Magyar Irodalmi Társulat* fordítása, amit az „IMIT” rövidítéssel jeleztem. Az idézetek és a szótári alakok beemeléséhez a Biblia Felfedező programot (v3.8) használtam.

A dolgozatban sokszor kerültem a hivatkozott részek teljes idézését, csupán a téma szempontjából fontosakat idézem, valamint az ige és az emlékezet frissítése érdekében emlékeztető részeket jeleztem a szövegben *dőlt betűvel*, vagy lábjegyzetben.

Már írtam a dolgozatot, abban a naiv tudatban, hogy ez az összevetés az én egyéni felfedezésem, amikor rákerestem az Interneten és több hasonló című oldalt is találtam.

---

² Németh Sándor: Tízparancsolat (Bp. 2008. Vidám Vasárnap könyvek)

Ezeket a *Felhasznált irodalom*-nál felsoroltam, illetve a hivatkozásoknál lábjegyzetben adtam meg, bár tartalmukat figyelembe véve csak nagyon részleges a feldolgozásukkal a hasonlóság.

Köszönetnyilvánítás

Ezúton fejezem ki hálámat és köszönetemet első sorban az Ábrahám, Izsák és Jákob Istenének, Jézus Krisztusnak és a Szent Szellemnek, hogy megkaptam a lehetőséget és a szellemi muníciót e dolgozat megírásához, és egyben bocsánatot kérek a nem tökéletes interpretációért.

Hasonlóan köszönöm a HIT Gyülekezetének, a Szent Pál Akadémiának a támogatását; és különösen azon vezetőknek, pásztoroknak, tanítóknak, akik tanításaikkal sokat segítettek, így kiemelten Németh Sándornak és feleségének Juditnak, dr. Ruff Tibornak, dr. Hack Péternek, dr. Flaisz Endrének és a többieknek is.

Külön köszönöm Szöllősi Tibornak, a konzulensemnek a konstruktív együttműködést, segítőkészséget és főleg türelmet.

Végül, de nem utolsó sorban a családomnak, főleg pedig a feleségemnek köszönöm a megértését, támogatását, korrektúráját, amivel sokat segített.

2. Bevezetés

Ezen szakdolgozat a Tízparancsolat és a Miatyánk egybevetéséről, hasonlóságáról és különbözőségéről szól. E két ígerész különleges kapcsolatát előre vetíti az, hogy az Ószövetségnek mondhatni *alaptörvénye* a Tízparancsolat, és az Újszövetségnek pedig *alapimája* a Miatyánk. Ebből feltételezhető egyrészt az „*alap*” jelleg miatti jelentős hasonlóság, másrészt viszont az a tény, hogy az ószövetségi ige „törvény”, míg az újszövetségi ige „ima”, azt sugallja, hogy egyidejűleg minőségi különbség van a kettő között. Leegyszerűsítve úgy tűnik, hogy egy látszólag egyoldalú diktátum és egy kapcsolatépítő kommunikáció kerülhet elemzésre, párhuzamba, illetve szembeállításra.

Célom a dolgozat végére annak bemutatása, hogy Isten nem változott meg, de a Messiás által nyilvánvalóan egészen közel jött az emberekhez, ahogy az alcímben is jelzem: ***Az Úr már egészen közel jött.*** E két fontos ígerésszel bemutatom az Ószövetség és az Újszövetség, valamint a törvény és a kegyelem dialektikus összhangját, megbonthatatlan egységét. Azt, hogy e két egymásnak feszülő valóság (törvény és kegyelem) a Názáreti Jézus kezében hogyan olvad eggyé. Hogyan jelenik meg a törvénytől függetlenül a kegyelem, s vezet a szeretet útján mégis az egységre.³

Célom az is, hogy a Miatyánkkal imádkozóknak adjak új értelmezéseket az ima velejéhez.

A kifejtés során nem tekintettem célnak sem a Tízparancsolat, sem a Miatyánk részletes, „hagyományos” elemzését, magyarázatát, mert ezeknek már részletes irodalma van, illetőleg sok dolgozat készült a tárgyban. A feldolgozások (tanulmányok, könyvek, dolgozatok, prédikációk), mivel emberek készítették, annyi *emberi hozzáttételt – vallásos réteget – telepítettek a témákra, hogy a lényeg szinte alig található meg.* Mégis megpróbálkoztam a felfejtéssel, főleg a korábban kevésbé hangoztatott tényszerű részeket a „*mintha ott lettünk volna*” szemlélettel segítve a felismerést. Tovább bővült a felismerés e két ígerész közötti hasonlóság, és különbözőség feltárásával, hangsúlyozásával.

Először a két ígerész – Tízparancsolat és Miatyánk – keletkezésének a körülményeit, történetét mutatom be, majd az egybevetésüket végzem el.

---

³ Ezt a bekezdést *Ruff Tibor: Az Újszövetség és a Tóra* c. műve (Jószöveg műhely kiadó, Budapest, 2009) fűlszövege inspirálta

2.1. A Tízparancsolat keletkezése

2.1.1 Mire jó a törvény?

A teremtő Isten saját képére formálta az embert, ezért feltehetőleg erős szellemi karakterrel ruházta fel, hiszen dicsőségre, valamint uralkodásra szánta, és testet adott neki. Az első emberpár, Ádám és Éva *ártatlanságban* élt az Éden kertjében, amíg el nem tért az isteni útmutatástól, hogy ti. *csak a jó és a gonosz tudásának fájáról ne egyen*⁴. De az ember engedett a Kísértőnek és a saját kívánságainak⁵, vállalva annak eldöntését, mi a jó, és mi a rossz.

Mivel az ember mégsem birtokolhatja teljesen az Isten mindentudását (hiszen akkor ő lenne az Isten), hanem csak részlegesen lehet annak részese. Ezért a természetes testi érzékek adta, plusz a hiányos mennyei tudás/információ együtt is csak hiányos, így az ezek alapján hozott döntés/ítélet óhatatlan, hogy hibás legyen (lehessen), hiszen az ember nem ismer minden körülményt, aminek alapján jól dönthetne⁶. Nem véletlen a figyelmeztetés Ézsaiás prófétánál:

Mert nem az én gondolataim a ti gondolataitok, és nem a ti utaitok az én utaim, így szól az Úr! Mert amint magasabbak az egek a földnél, akképpen magasabbak az én utaim utaitoknál, és gondolataim gondolataitoknál! (Ézs. 55:8-9)

Ha csak a természetes ismeretek hiányosak a döntéshez, már az is nagy baj, de ha kimarad az ember öt érzékével nem érzékelhető természetfeletti tényező, illetve beavatkozás lehetősége, akkor a csodáktól és Istentől fosztjuk meg magunkat. Isten meg akarta kímélni az embert a hibás döntésektől, hiszen Ő jelen volt az Édenben, bármikor készen a konzultációra, hogy segítsen megértetni gondolatait, megismertetni utait.

De Éva és Ádám részinformációk alapján döntött, jó és rossz között. Rosszul. Így ettek a jó és a rossz tudásának fájáról,⁷ részesültek a jó és a rossz közötti különbségtétel csábító

---

⁴ 1 Mózes 2:16-17 És parancsola az Úr Isten az embernek, mondván: A kert minden fájáról bátran egyél. De a jó és gonosz tudásának fájáról, arról ne egyél; mert amely napon eszel arról, bizony meghalsz.

⁵ Test kívánsága, szem kívánsága, élet kérkedése (kevélyisége) – 1 Mózes 3:6 ~ 1 János 2:16

⁶ Jó példa erre József és testvéreinek esete, ahol a testvérek csak a saját dolgaikra, vétkükre, a József rabszolgának való eladására gondoltak és rettegetek József bosszújától, de József megértve az Isten vezetését – hogy ti. az ő „előreküldésével” fogja megmenteni a választott népet az éhhaláltól – magasabb szinten látta a helyzetet, s így lett nagyvonalúan megbocsátó. Vagy egy másik példa a téves helyzetértékelésre: az isteni kijelentés alapján Rómába, a császár elé készülő Pál apostolt feltve Agabus a fogságról prófétál részleges kijelentés alapján (Apcsel 21:10-14)

⁷ Ehhez bizonyosan kellett a jó és a gonosz tudását hordozó valódi fa és a gyümölcsének tényleges elfogyasztása, mint egy negatív rituális cselekedet elvégzése, amelynek világtörténelmet formáló következménye lett.

tudásából,⁸ belátásából. Mai szóhasználattal élve magatartásukat a „majd én tudom” hozzáállás jellemezte. Ez a kevély engedetlenség lett az *eredendő bűn*. A bűneset az Istentől való eltávolodást, leszakadást, a Vele való közösség elvesztését, a hatalmából, dicsőségéből való kikerülést, az ember szellemének (Istentől kapott szövétnekének) kialakítását eredményezte.⁹

A bűneset utáni isteni ítéletet¹⁰ az ember a hibás döntések sorozatával „húzta magára”, ezáltal folyamatos romlást hozva a saját egészségében, a környezetében, s végső soron pedig a halált hozta önmaga és az egész emberiség, valamint a földkerekség számára. Az ember teste halandó lett, noha a bűn (a hibás döntés) nélkül részesülhetett volna az örök életből is; szelleme pedig elszakadt Istentől – kómás/tetszhalott/alvó állapotba került. A Föld uralására szánt ember – az alvó szelleme miatt – a halandó biológiai „testébe zárt”, „lélek-túlsúlyos” lény lett.¹¹

Salamon, mikor király lett, rögtön átlátta, hogy a saját ismerete kevés ahhoz, hogy jó király legyen és a Gibeonban álmában megjelenő Istennek fő kérését így fogalmazta meg:

Adj azért a te szolgálódnak értelmes szívet, hogy tudja ítélni a te népedet, és tudjon választást tenni a jó és gonosz között; mert kicsoda kormányozhatja ezt a te nagy népedet? És tetszék e beszéd az Úrnak, hogy Salamon ilyen dolgot kért. (1 Kir 3:9-10)

Tetszett ez az Úrnak, mert azon a területen közeledett Istenhez, amelyen Ádámék eltávolodtak. Az utókor számára a Példabeszédekben javaslatát így fejezte ki:

Bizodalmaid legyen az Úrban teljes elmédből; a magad értelmére pedig ne támaszkodjál. Minden te utaidban megismered őt; akkor ő igazgatja a te utaidat. Ne légy bölcs a te magad ítélete szerint; féld az Urat, és távozzál el a gonosztól. Egészség lesz ez a te testednek, és megújulás a te csontjaidnak. (Péld 3:5-9)

A bűneset utáni kor az ún. **lelkiismereti kor**. E korban az embereket a saját lelkiismeretük tartotta (volna) távol a bűntől egészen Noé koráig. Az Istentől eltávolodó embernek azonban folyamatosan elhalványodott a viszonyítási alapja a jó döntések meghozatalához, illetőleg ha volt is a szívében valami atavisztikus kép a jóról, azt elhomályosították, elfedték az akkori „jelen pillanat” vágyai. Így a világ radikálisan

---

⁸ H1847 נַפְּטָ (da‘at): 1) ismeret, tudás, megismerés; 2) értelem, felfogás, belátás

⁹ Mai hasonlattal olyan lett, mint egy elromlott mobiltelefon.

¹⁰ 1 Mózes 3:16-19.

¹¹ A Biblia szerint az ember három fő lényege: test, lélek, szellem. A test anyagból van – az anyagi világhoz kapcsol; a szellem az Úrtól kapott szövétnek – a szellemi világhoz, jó esetben Istenhez kapcsol; a lélek az előzőek találkozását együttműködését biztosítja, területei: értelem, érzélem, akarat. A lélek megerősödve képes a szellem nélkül, vagy annak ellenében működni.

megromlott. Megtelt a föld gonosszággal és erőszakkal, gyilkossággal, hibridációval¹² aminek Isten a világpusztító özönvízzel vetett véget, amelyet csak Noé és a bárkájában levők éltek túl.

Az özönvíz után **Noé** áldozatot mutatott be Istennek, aki ígéreteket tett (vetés és aratás, hideg és meleg, nyár és tél, nap és éjszaka; emlékeztető jel a szivárvány; valamint, hogy többé nem lesz özönvíz) és **hét parancsolatot**¹³ adott, amelyek a Noé utáni minden emberre vonatkoztak. E hét-parancsolatban ad szabályokat Isten az emberek számára, hogy az eltávolodott állapotban is legyen viszonyítási alapjuk. Itt került meghatározásra egyebek között az *emberi élet védelme, az igazságszolgáltatás alapja*. A parancsolatok megtartása azonban csak helyyel-közzel működött, amit Isten előre tudott.¹⁴ A hét parancsolat olyan evidencia volt, amelynek az emberek a lelkiismeretében eleve kódolva kellett (volna) lennie.

2.1.2 A kihívás vonala

A bölcs és előrelátó Isten viszont a mindenkire vonatkozó parancsolatok mellett elindított egy másik „vonalat”, a **kihívás vonalát**. Ábrámot Úr városából a bálványimádásból hívta el.¹⁵ A kihívás sajátossága, hogy eltávolít a rossz családi kulturális kötelékből és a figyelmet az ígéretekkel az Örökkévalóra emelteti, az Istenbe és szavába vetett hitet az aktuálisan beteljesedő ígéretekkel¹⁶ növeli. Ez történik Ábrahám utódaival: Izsákkal és Jákobbal, majd az egész izraeli néppel, amikor kijönnek Egyiptomból, de ez zajlik az Újszövetségben is, amikor valaki megismeri Jézust, megváltoztatja a gondolkozását, hátat fordít a világnak (megtér) és elkezd Istennek élni. A kihívást tükrözi az egyház szó is, amely az eredeti görög nyelven: eklészia (ἐκκλησία) = kihívottak közössége.¹⁷

---

¹² 1 Mózes 6:2-3 És láták az Istennek fiai az emberek leányait, hogy szépek azok, és vevének maguknak feleségeket mind azok közül, kiket megkedvelnek vala. És monda az Úr: Ne maradjon az én lelkem örökké az emberben, mivelhogy ő test; legyen életének ideje száz húsz esztendő.

¹³ A téma kifejtését ld. az **1. sz. Mellékletben**

¹⁴ És megérezé az Úr a kedves illatot, és monda az Úr az ő szívében: Nem átkozom meg többé a földet az emberért, mert az ember szívének gondolata gonosz az ő ifjúságától fogva; és többé nem veszem el mind az élő állatot, mint cselekedtem. 1 Mózes 8:21

¹⁵ 1 Mózes 12:1-3 És monda az Úr Ábrámnak: Eredj ki a te földedből, és a te rokonságod közül, és a te atyádnak házából, a földre, amelyet én mutatok neked.

És nagy nemzetté teszlek, és megáldalak téged, és felmagasztalom a te nevedet, és áldás leszél. És megáldom azokat, akik téged áldanak, és aki téged átkoz, megátkozom azt: és megáldatnak te benned a föld minden nemzetségei.

¹⁶ Izsák megszületése (1 Móz 21), bőséges termés Gerárban (1 Móz 26), stb.

¹⁷ G1577 ἐκκλησία (ekklészia) 1) gyűlés, népgyűlés; 2) egyház, gyülekezet (szó szerint: kihívottak közössége)

A kezdeti szövetségek után különleges jelentőségű a **Sínai hegyen kötött szövetség**, amelynek a magja a Tízparancsolat, és amely az Egyiptomból kihívottakra, a Hegynél jelen levő népre és utódaikra, Izraelre vonatkozik. E törvény a zsidóság további életének meghatározója, a hozzá kapcsolódó kiegészítő-magyarító szabályokkal¹⁸ együtt segít az istenfélő, istenkereső ám az eredendő bűn miatt mégis Istentől eltávolodott embereknek – elsősorban az Izrael fiainak – a bűnöktől való távolmaradásban, a helyes és Istennek tetsző élet megvalósításában, az örök élet, az üdvösség elnyerésében, a Messiás eljövételére való felkészülésben.

A részletes törvények az élet majd' minden területét lefedték. Létrejött tehát egy új viszonyítási alap, útmutatás, a **Tóra**¹⁹, amihez ki-ki hozzámérhette a saját magatartását, cselekedeteit, életét, hogy megvédje magát a bűntől. És nem utolsó sorban a nép vezetői, bírái ezek alapján hozhattak ítéletet. Az Istentől eltávolodott/elszakadt ember számára tehát a törvény ad útmutatást arra vonatkozóan, hogyan intézze ügyeit. Erre jó tehát a törvény.

Lélektanilag vizsgálva az Istennel való belső közösség általi vezetést – a kapcsolat megszakadása után – a külső előírások rendszere váltotta fel. Szaknyelven a *belső kontrollról* áttértek a *külső kontrollra*. Ezen állítással nem kívánom azt mondani, hogy ne lehetne olyan zsidó/izraelita hívő, aki hitből/szívvel tartja meg a törvényt, vagy, hogy mindegyikük messze került volna Istentől. Nem, sőt kiválasztottságuk révén rendkívüli kapcsolatuk lehet/van Istennel.

2.1.3 A törvényadás története²⁰

Az Izrael fiainak Egyiptomból való szabadulásának történetét, s benne a törvényadást **Mózes második könyve**, az Exodus írja le, de a Biblia a későbbiekben többször kitér rá.

2.1.2.1 Az előzmények

Kr.e. 1875 körül a Kánaánra és Egyiptomra kiterjedő általános éhség és nyomorúság miatt Jákob családjával Egyiptomba menekült, ahol a halottnak hitt fia, József²¹ - aki ekkor már a fáraó első embere - befogadja és a Gósen földjén letelepíti őket. Mikor azonban új királya lett Egyiptomnak, aki nem ismerte Józsefet, sem az ő népét, kezdte őket rabszolgasorsban nyomorgatni, sőt az elszaporodásuktól való félelem miatt a fiúgyermek elpusztításával akarta uralmát biztosítani. De **Istennek volt egy ígérete** Ábrahám felé:

¹⁸ Összesen 613 parancsolatot jegyeznek

¹⁹ H8451 תּוֹרָה תּוֹרָה (tóráh tóráh) 1) tanítás, irányítás, utasítás, 2) törvény

²⁰ A fejezet részletes kifejtése – benne a *mintha ott lettünk volna* elemekkel – a **2. sz. Mellékletben** található.

²¹ József története 1. Mózes 37~45.

És monda az Úr Ábrámnak: Tudván tudjad, hogy a te magod jövevény lesz a földön, mely nem övé, és szolgálatra szorítják, és nyomorgatják őket négyszáz esztendeig. De azt a népet, melyet szolgálnak, szintén megítélem én, és annak utána kijönek nagy gazdagsággal. 1Móz 15:13-14

Nem tudjuk pontosan, hogy e prófécia mennyire volt közismert az időközben nagyon megsokasodott nép között. Vannak igehelyek, melyek arra utalnak, hogy a nép Istenhez kiáltott²². Ám, amikor Isten elküldte Mózeset a szabadulás üzenetével, az atyáknak ígért földre való visszatérés lehetőségének hírével²³, akkor a *kislelkűség és a nehéz szolgálat* miatt nem hallgattak rá, mintha nem is ők hívták volna segítségül az Istent. A csodák²⁴ és a tíz csapás azonban meggyőzte őket a hatalmas és félelmetes Isten jelenlétéről, beavatkozási készségéről, segítő szándékáról.

A kivonulás után a Sínai hegyhez érve már megtapasztalták a pusztai csodagondviselést: mert ihattak a kősziklából (egy kisebb folyónyit) és ehettek a mannából (130 kamionnyit) naponta²⁵.

Mózes több fordulóban „egyeztet” Istennel a törvényadásról, s az előkészületek után jön Isten törvényadása a nép füle hallatára, a legfontosabb *tíz ige* közlése.

2.1.2.2 A tíz parancsolat (2. Mózes 20.)

1 És szólá Isten mindezeket az igéket, mondván:

*2 **Én, az Úr, vagyok a te Istened, aki kihoztalak téged Egyiptomnak földéről, a szolgálat házából.***

*3 **Ne legyenek neked idegen isteneid én előttem.***

*4 **Ne csinálj magadnak faragott képet, és semmi hasonlót azokhoz, amelyek fenn az égben, vagy amelyek alant a földön, vagy amelyek a vizekben a föld alatt vannak.***

*5 **Ne imádd és ne tiszteld azokat; mert én, az Úr a te Istened, féltőn-szerető Isten vagyok, aki megbüntetem az atyák vétkeit a fiakban, harmad és negyedíziglen, akik engem gyűlölnék.***

*6 **De irgalmasságot cselekszem ezeríziglen azokkal, akik engem szeretnek, és az én parancsolataimat megtartják.***

*7 **Az Úrnak a te Istenednek nevét hiába fel ne vedd; mert nem hagyja azt az Úr büntetés nélkül, aki az ő nevét hiába felveszi.***

*8 **Megemlékezzél a szombatnapról, hogy megszenteljed azt.***

*9 **Hat napon át munkálkodjál, és végezd minden dolgodat;***

---

²² 2Móz 3:7; 5Móz 26:7;

²³ 2Móz 6:5-9

²⁴ **Csodák:** Botból kígyó; lepra jön és megy; **Csapások:** 1. Vizek vérré válnak, 2. Békák, 3. Por-féreg, 4. Rovarok – de Gósen földjén nem, 5. Dögvész a nyájakon – de zsidókén nincs, 6. Kemence koromból – hólyagos fekély, 7. Jégeső minden szabadban levőre, 8. Sáska eszi a maradékot, 9. Sötétség három napig – de zsidóknál nem, 10. Elsősültek halála – de a páska-barányt áldozóknál nem, az ajtófélre felkent vér miatt.

²⁵ Részletesen ld. a 2. sz. Mellékletben.

10 De a hetedik nap az Úrnak a te Istenednek szombatja: semmi dolgot se tégy azon se magad, se fiad, se leányod, [se] szolgád, se szolgálóleányod, se barmod, se jövevényed, aki a te kapuidon belül van;

11 Mert hat napon teremté az Úr az eget és a földet, a tengert és mindent, ami azokban van, a hetedik napon pedig megnyugovék. Azért megáldá az Úr a szombat napját, és megszentelé azt.

12 **Tiszteld atyádat és anyádat**, hogy hosszú ideig élj azon a földön, amelyet az Úr a te Istened ad te neked.

13 **Ne ölj.**

14 **Ne paráználkodjál.**

15 **Ne lopj.**

16 **Ne tégy a te felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot.**

17 **Ne kívánd a te felebarátodnak házát. Ne kívánd a te felebarátodnak feleségét, se szolgáját, se szolgálóleányát, se ökrét, se szamarát, és semmit, ami a te felebarátodé.**²⁶

A nép észlelte Isten jelenlétének erős jeleit (villámlás, mennydörgés, füstölés, kürtzengés), és hallotta az Úr erős, fenséges szavát,²⁷ de nem bírta elviselni, Mózes kérték közvetítőnek.

2.1.2.3 A tényleges szövetségkötés

Mózes felírja az Úrnak minden beszédét.²⁸ Oltárt épít az áldozathoz, 12 oszlopot állít nemzetségek szerint, „annak kifejezésére, hogy mind **a tizenkét törzs elfogadta a szövetséget**”²⁹. Ezután jön az áldozat bemutatása tulkokkal, melyek vérét fele-fele arányban az oltárra hintette, illetve medencékbe gyűjtötte, hogy majd azokból hintse meg a népet. De előtte

...vevé a szövetség könyvét³⁰, és elolvasá a nép hallatára; azok pedig mondának: **Mindent megteszünk, amit az Úr parancsolt, és engedelmeskedünk.** (2Móz 24:7)

A „megtesszük” és az „engedelmeskedünk” szavak a héber נָשָׂה וְנִשְׁמָע (na‘ášeh vənîšəmə‘) kifejezése közvetlen és ösztönszerű válasz, hogy teljesítik Isten akaratát, ezekkel a szavakkal a legteljesebb módon alávetik magukat Isten parancsainak.³¹ Tehát immár negyedszer ígéri meg az engedelmisséget. Ennek megpecsételésére

Mózes pedig vevé a vért, és ráhinté a népre, és monda: **Íme a szövetségnek vére, melyet az Úr kötött ti veletek, mindama beszédek szerint.** (2Móz 24:8)

²⁶ A **vastag betűs** kiemeléssel a parancsolatok rövid meghatározását jelöltem, azért, hogy ne kelljen mindig a teljes szöveget leírni. Ettől még a parancsolatok teljes egészükben érvényesek.

²⁷ Zsolt 29:4 Az Úr szava erős; az Úr szava fenséges.

²⁸ Mózes már ekkor ír, még nincsenek kőtáblák, tehát külön feljegyzést vezet.

²⁹ BIBLIA TÉKA CD Hertz Biblia jegyzetei Ex 24,4 – Arcanum Bt. Budapest,

³⁰ Valószínűleg a 2. Móz 20~23-at

³¹ Im.: Ex 24,7

A vér fele az oltáron az Isten része a szövetségben; a másik rész „népre hintése” az egyéni érintettséget, részvételt, felelősséget jelképezi a szövetségben. Tehát a vér által **egyénenként is bekerültek a Tízparancsolat szövetségbe.**

A folyamatban mindenki legalább kétszer hallotta a parancsolatokat és négyszer kötelezte el magát az engedelmességre³². Az pedig, hogy ezután Mózes, Áron, Nádáb és Abihu, és a hetven vén felmentek az Isten jelenlétebe és ott ettek és ittak is,³³ azt jelenti, hogy méltónak találtattak, az **Isten is elfogadta őket, mint a szövetségessé váló nép képviselőit.**

Ez után Isten újra felhívta Mózeset a hegyre, ahol negyven napig volt az Úrnál, kapott további utasításokat az istentiszteletről, valamint a szombatról, és végül a kőtáblákat, melyet Isten a saját kezével készített (első garnitúra) és a saját ujjával írta bele a parancsolatokat. *Ezzel megvan a kőbe vésett Tízparancsolat*, az áldozattal és vérrel megerősített szövetség.

Ami ezután következik, az részletesen a mellékletben került bemutatásra. Itt csupán azt említem meg, hogy az aranyborjús lázadás után már Mózes vitte az üres kőtáblát (második garnitúra) a hegyre, ahol Isten újra felírta a törvényt. Amikor pedig a pusztai vándorlás végén Mózes összefoglalta a népnek a „tudnivalókat,” akkor megismétli a tízparancsolat ígét³⁴, lényegében szó szerint, arra való utalással, hogy a szövetség a jelenlevőkre vonatkozik

2.1.4 Összefoglalva a törvényadást:

A Tízparancsolat a törvény magja, látszólag szigorú, merev előírásrendszer, mélyebben megvizsgálva viszont látjuk, hogy minden eleme az életet szolgálja, amit a „rettenetes” Isten félelmetes körülmények között adott az egész népnek, „megfűszerezve” azt nem hétköznapi csodákkal és jelekkel, és amelyet a nép mégis nehezen „vett be”. Ezt mutatja a Zsidókhoz írt levél összehasonlítása is:

Mert nem járultatok megtapintható hegyhez, és lángoló tűzhöz, és sűrű homályhoz, és sötétséghez, és szélvészhez, És trombita harsogásához, és a mondásoknak szavához, melyet akik hallottak, kérték, hogy ne intéztessék hozzájuk szó; Mert nem bírták ki, ami parancsolva volt: Még ha oktalan állat ér is a hegyhez, megköveztessék, vagy nyíllal lövettessék le; És oly rettenetes volt a látomány, hogy Mózes is mondá: Megijedtem és remegek: (Zsid 12:18-21)

---

³² Részletesen a 2. sz. Mellékletben került kifejtésre.

³³ 2Móz 24:9-11

³⁴ 5 Mózes 5

Szinte minden felsorolt jellemző természetes érzékszervekkel közvetlenül felfogható, mondhatni „külső inger”. Mutatva ezzel azt, hogy a törvény külső motivációként hat. A törvénykező magatartásnak is ez a jellemzője, hogy kívülről akar szabályokat rákényszeríteni másokra, vagy akár önmagára. Ezt a magatartást kifogásolja Jézus a farizeusoknál, akik csak a *tál külsejét tisztítják meg*, de belül... Mivel a törvény *egyrészt* megnevezi, nyilvánvalóvá teszi a bűnt, *másrészt* megmutatja, hogy az összes parancs megtartása lehetetlen. Persze szorgos igyekezettel lehet javítani az állapotokon, de tudjuk, hogy *a törvénynek cselekedeteiből egy test sem igazul meg ő előtte*,³⁵ ezért mindenkinek szüksége van a kegyelemre, a megváltásra, így *a törvény Krisztusra vezérlő mesterünk*³⁶ lett.

Noha a Tízparancsolat eredendően az Izraellel kötött szövetség, mégis a zsidóságból induló kereszténység is magáénak tudja, alkalmazza. Sőt mivel alapvető igazságokat tartalmaz, az egész emberiség számára erkölcsi alappá vált, így különösen az emberi viszonyokat szabályozó jogszabályoknál köszön vissza.

2.2. A Miatyánk keletkezése

2.2.1. Előzmények

Az utolsó ószövetségi prófétától, Malakiástól mintegy **négyszáz év** telt el várakozással. Az időtartam vége hasonló az egyiptomi fogságéhoz. Az állapotok is hasonlóak: idegen hatalom (Róma) **elnyomása** alatt élnek; a társadalom széttagozódott, egyes csoportok egymás ellen fordulnak; a szellemi-erkölcsi **romlás** általános. Valahol a szívekben ott van a zsidó identitás, az Istenhez tartozás tudata, ami sokaknál erős **Messiás-várásban** nyilvánul meg. Hiszen a próféták bőséggel szóltak róla.

Ekkor³⁷ **jelent meg Jézus** a láthatáron. Életének eseményeivel, tevékenységével sorra töltötte be a Messiásra vonatkozó próféciákat. Mikor szolgálatba állt,³⁸ nem úgy tanított, mint az írástudók, hanem úgy, mint akinek hatalma van. Sőt a hatalmat gyakorolja is. Jézus mentes az eredendő bűntől, mert szűztől született a Szent Szellem által fogantatva, tehát nem örökölte a halált; de nem is állt be annak szolgálatába, felcserélve az Isten kijelentését

---

³⁵ Róma 3:20

³⁶ Galata 3:24

³⁷ Ma már tudjuk, hogy ie.: 8., 7. évben

³⁸ Kb.: isz.: 29

az emberi vélekedésekre.³⁹ Nagy csodákat cselekedett, híre ment messze földre, egyre többen hallottak róla. Az emberek szívesen hallgatták a rendkívüli üzenetet. A nép között terjedt a kérdés: *Vajon nem ez-é a Messiás, a Dávidnak ama fia?* Eleinte talán csak a szívekben, gondolatokban, de később egyre hangosabban kimondva is elhangzott ez a kérdés.

Jézus egyértelművé teszi mennyei származását, beszédének és cselekedeteinek mennyei forrását. Erre jó példák a következő igék:

És senki sem ment fel a mennybe, hanem az, aki a mennyből szállott alá, az embernek Fia, aki a mennyben van. (János 3:13)

Én azt beszélem, amit az én Atyámnál láttam; (János 8:38)

Felele azért Jézus, és monda nekik: Bizony, bizony mondom nektek: a Fiú semmit sem tehet önmagától, hanem ha látja cselekedni az Atyát, mert amiket az cselekszik, ugyanazokat hasonlatosképpen a Fiú is cselekszi. Mert az Atya szereti a Fiút, és mindent megmutat neki, amiket ő maga cselekszik; és ezeknél nagyobb dolgokat is mutat majd neki, hogy ti csodálkozzatok. Mert amint az Atya feltámasztja a halottakat és megeleveníti, úgy a Fiú is akiket akar, megeleveníti. (János 5:19-21)

Ő az, aki nem a természetes érzékeivel gyűjti az információt

Kicsoda vak, ha nem az én szolgám? és olyan süket, mint az én követem, akit elbocsátok? Ki olyan vak, mint a békességgel megajándékozott, és olyan vak, mint az Úr szolgája? Sokat láttál, de nem vetted eszedbe; fülei nyitvák, de nem hall. Az Úr igazságáért azt akarta, hogy a törvényt nagygyá teszi és dicsőségessé. (Ézs 42:19-21)

Ő az, aki a Dávid házából származik:

*És származik egy vesszőszál Isai törzsökéből, s gyökereiből egy virágszál nevededik. **Akin az Úrnak szelleme megnyugoszik:** bölcsességnek és értelemnek szelleme, tanácsnak és hatalomnak szelleme, az Úr ismeretének és félelmének szelleme. És gyönyörködik az Úrnak félelmében, és **nem szeméinek látása szerint ítél, és nem füleinek hallása szerint bíraskodik:** **Igazságban ítéli a gyöngéket, és tökéletességben bíraskodik a föld szegényei felett; megveri a földet szájának vesszejével, és ajkai lehével megöli a hitetlent. (Ézs 11:1-4)***

Tehát van valaki, aki nem a testi érzékszerveire támaszkodik az ítéletalkotáshoz? Aki szinte vakká és süketté lett a természetes világ dolgaira? Aki nem maga akarja eldönteni, hogy mi a jó és mi a rossz? Aki Istenhez igazítja a beszédét és a cselekedeteit? Akit az Úrnak Szelleme vezet? De hiszen Ádám óta Őt keressük! Ő a MESSIÁS! – mondhatták az

---

³⁹ Ennek ragyogó példája a megkísértése, ahol mindhárom kísértésen (test kívánsága, szem kívánsága, élet kérése/kevélye) az Igével vesz hatalmat. Ld.: Mt 4.; Mk 1.; Luk 4.

angyalok, meg akik figyeltek a Szent Szellemre (mint Simeon és Anna⁴⁰). De az emberek többsége csak a láthatókra nézett: kenyér, bor, gyógyulás, kedves beszéd stb. „ilyen király kellene nekünk!” – mondták.⁴¹

2.2.2. A keletkezés története

A *Miatyánk*, azaz az Úr imája két evangéliumban is szerepel, nagyrészt azonos formában. Az Újszövetség kronologikus összeállításából kitűnik, hogy a Máté evangélium 6. fejezetben leírt ima Jézus ún. *első galileai szolgálata*⁴² során hangozhatott el a *Hegyi beszéd* részeként. A Lukács 11. fejezetében leírt ima a *harmadik galileai szolgálat* során hangozhatott el, miközben Jézus készült Jeruzsálembe.

2.2.2.1 A Máté evangéliumában levő Miatyánk

Ez a leírás tehát a **Hegyi beszéd**⁴³ része. A Hegyi beszéd elmondásakor Jézus már túl van a *korai júdeai, galileai és samariai szolgálaton* és az *első galileai szolgálat* nagy részén, már elhívta a tanítványait. A szolgálatát mindenütt bölcs tanítások, csodák, gyógyulások, erő-megnyilvánulások, szabadulások, „valami új tudomány” és hatalom megmutatása kísérték. Ezek hitelesítették a személyét és a szolgálatát. Össze is gyűltek a környező országokból (tartományokból) sokan, hogy lássák és hallják Őt, és nem kevésbé azért, hogy gyógyuljanak. A Hegyi beszéd a – hagyomány szerint – a Galileai tenger északi partján hangozhatott el. A galileai környezet – általános tapasztalat szerint – sokkal lágyabb, üdébb, mint a Sínai puszta.

Jézus a sokaságot látva felment a hegyre, leült és onnan tanított. Ez a pozíció, a magasban ülés és az onnan való szólás a tanítói, bírói, vagy akár az isteni tekintélyt is kifejezheti. Mégis az Isten Fia egy szimpatikus hús-vér emberben jelent meg, akinek a közelségébe lehet jutni, meg lehet érinteni - és ez által biztos a gyógyulás; közvetlenül beszélni lehet vele – és ez által életre szóló útmutatást lehet kapni.

Ha ezt összevetjük a Hóreb hegyén megjelenő törvényadó láthatatlan, megrettentő Istennel, érzékelhető, hogy *az Úr már 2000 évvel ezelőtt emberi testben egészen közel jött az emberekhez. Megtartva a lényegi hasonlóságot: gyógyulás, szabadulás a régi élettől,*

---

⁴⁰ Lukács 2:25-35; 36-38

⁴¹ János 6:15

⁴² Lásd: Az Újszövetség teljes szövege az események legvalószínűbb időrendjében I. rész: A négy evangélium c. SZPA jegyzet (Budapest 2014) beosztását Jézus szolgálatának szakaszairól.

⁴³ Máté 5-6-7 fejezete

életre szóló útmutatás; de most másként szól, nagyon emberségesen, mint aki *meg tud indulni a gyarlóságainkon*.⁴⁴

Az Istentől elszakadt ember szűkölködik az Isten dicsősége nélkül, de szíve mélyén nagyon erős a vágya a boldogságra. Jézus a hegyi beszéd elején – ismerve az emberek szívének kívánságát, ezt ragadja meg a **Boldogmondásokkal**. Ezekben Jézus nyilvánvalóvá teszi, hogy a hétköznapi, a szükségeket éppen csak megoldó, az egyéni, testi motivációktól vezérelt gondolkozásnál, magatartásnál az Isten szerinti gondolkozás és magatartás más, magasabb rendű,⁴⁵ és ez vezet igazán boldogságra.

A hallgatósága figyelmét a **mennyei értékekre** irányítja mondván: *Örüljete és örvendezzete, mert a ti jutalmatok bőséges a mennyekben...* majd felértékeli a hallgatóságot sónak, világosságnak, a mennyei Atya dicsőítésére jót cselekvőnek nevezve őket⁴⁶. A következőkben Jézus nagyon határozottan **összeköti az Ő szolgálatát a törvénnyel**, pontosabban annak igazi betöltésével.

Ne gondoljátok, hogy eltörölni/hatályon kívül helyezni jöttem a Törvényt vagy a Prófétákat: nem azért jöttem, hogy eltöröljem, hanem hogy teljessé tegyem/beteljesítsem őket. (SZPA Máté 5:17)

A Károli fordítás a „betöltsem” szót használja, amelynek a magyar nyelvben kettős jelentése van: a *megvalósít*, és a *tartalommal betölt*. Jézus szolgálata, tanításai tehát nincsenek ellentmondásban a törvénnyel,⁴⁷ s így a Tízparancsolattal sem, sőt annak igazi, újszövetségi értelmét Ő adja meg. Ebből következik, hogy az általa tanított ima, a Miatyánk is hordozza ezt a „teljessé tevő, beteljesítő” jelleget. A következő versekben pedig határozottan kiáll a törvény változhatatlansága mellett, a világi értékrendhez igazodó fellazítás⁴⁹ ellen, és egy sokkal magasabb rendű életre, szolgálatra hív el:

*Mert úgy van, ahogy mondom nektek: ameddig az ég és a föld meg nem semmisül, egyetlen „i” betű vagy egyetlen írásjel sem tűnik el a Törvényből, amíg az egész meg nem valósul! Aki tehát csak egyet is eltöröl a legkisebb parancsok közül, és úgy tanítja az embereket, a legkisebbnek fogják mondani a mennyek királyságában; aki viszont teljesíti azokat, és tanítja is, azt nagynak fogják mondani a mennyek királyságában. Mert azt mondom nektek: ha igazságosságotok nem **múlja messze felül** az írástudók és*

---

⁴⁴ Zsidó 4:15

⁴⁵ Ézs 55:8-9 Mert nem az én gondolataim a ti gondolataitok, és nem a ti utaitok az én utaim, így szól az Úr! Mert amint magasabbak az eget a földnél, akképpen magasabbak az én utaim utaitoknál, és gondolataim gondolataitoknál!

⁴⁶ Máté 5:13-16

⁴⁷ értsd az isteni törvénnyel, de nem az emberi hozzájárulékkal

⁴⁸ Ruff Tibor: Az Újszövetség és a Tóra (Jószöveg műhely kiadó, Budapest, 2009) c. dolgozatában részletesen feltárja a két terület dialektikus egységét.

⁴⁹ A mai közgondolkodás szerint: „Nem kell ezt a hitet annyira komolyan venni, a világ is változik, nem igazíthatod az életedet egy 2000 éves elképzeléshez....”

a farizeusok igazságosságát, biztos, hogy nem mentek be a mennyek királyságába!
(SZPA Máté 5:18-20)

Ez figyelmeztetés és egyben hívás is erre a régieket *messze felülmúló* szolgálatra. Jézus a Hegyi beszédben professzionálisan előkészíti a Miatyánkot. Új, tartalmas magyarázatot, értelmet, ad a 6., 7., 9. parancsolatnak.⁵⁰ Így jön be:

- a *Ne gyilkolj* mellé a harag pusztító erejének leleplezése, a kettős biztonságot⁵¹ hozó bocsánatkérés, a jóindulat az ellenféllel szemben;
- a *Ne törj házasságot* mellé a „vetköztető tekintet”, a pornográfia és az önkielégítés leleplezése, a válás csapdája;
- a *Hamisan ne esküdj* mellé az egyáltalán ne esküdj, mert semmi nincs teljesen a hatalmadban, inkább mondj igazat mindig, (hogy tudják, ha te mondod, akkor az úgy van);
- a *Bosszú (szemet szemért...)* helyett a tűrés, a pereskedés helyett az engedékenységgel;
- a *gyűlöld ellenségedet* helyett a szeresd ellenségedet, sőt imádkozz azokért, akik háborgatnak;

Arra vonatkozóan, hogy mindezt miért kellene így tenni, Jézus azt mondja:

Hogy legyetek a ti mennyei Atyátoknak fiai, aki felhossa az ő napját mind a gonoszokra, mind a jókra, és esőt ad mind az igazaknak, mind a hamisaknak. Mert ha azokat szeretitek, akik titeket szeretnek, micsoda jutalmát veszitek? Avagy a vámszedők is nem ugyanazt cselekeszik-e? És ha csak a ti atyátokfiat köszöntitek, mit cselekesztek másoknál többet? Nemde a vámszedők is nem azonképpen cselekesznek-e? Legyetek azért ti tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes. (Máté 5:45-48)

Jézus itt a „**ti mennyei Atyátok**” kifejezéssel azt tudatta a hallgatóságával, s ezen keresztül az egész emberiséggel, hogy Isten a mennyei Atyánk, a „mi Atyánk.” Ő, aki nem az emberi igazságérzet szerint cselekszik, mert nem gyönyörködik a bűnös halálában,⁵² hanem inkább abban, ha megtérnek az emberek. Ezért ad nekik esőt és napsütést, (ami a Közel Keleten az élet alapfeltétele). Hiszen ha Isten a bűneink miatt statáriumot tartana, akkor senki nem juthatna el az üdvösségig, az örök életig, már régen kihalt volna az emberiség, és csak az Atya, a Krisztus a Szent Szellem és a szellemi lények lehetnének a Mennyben. De itt Jézus a **mindenáron jót tenni akaró, irgalmas és könyörülő Atya-**

---

⁵⁰ az 5. Parancsolatot majd a Máté 15-ben magyarázza

⁵¹ A helyzet kettős biztonsággal oldható meg, ha például egy vitás kérdésben mindkét fél többet tesz az éppen hogy elvárhatónál. Jelen esetben a Mt. 5:23~26 szerint attól függetlenül kell megbékélni a panaszossal (esetleg bocsánatot kérni tőle, hogy igaza van-e, vagy sem. Hogy a sértő fél kérjen bocsánatot, az rendben van, de hogy az esetleg megsértett tegye ezt, az szokatlan. (Kipróbáltam, rendkívül tanulságos és hasznos). Attól kettős a biztonság, hogy a másik félnek pedig ez az ige szól: 4 *És ha egy napon hétszer vétkezik ellened, és egy napon hétszer te hozzád tér, mondván: Megbántam; megbocsáss neki.* (Luk. 17:4)

⁵² Ez 33:11 Mondjad nekik: Élek én, ezt mondja az Úr Isten, hogy nem gyönyörködöm a hitetlen halálában, hanem hogy a hitetlen megtérjen útjáról és éljen. Térjete meg, térjete meg gonosz utaitokról! hiszen miért halnátok meg, oh Izrael háza!?

Istent, az abszolút szeretőt mutatja be, ráadásul úgy, **mint a „mi Atyánkat”**, a tökéletest. Arra biztatva, hogy legyünk mi is ilyen mindenáron jót tenni akaró, irgalmas, szerető és könyörülő, tökéletes személyek. (Az atya-gyerek kép családias. Egy ilyen családba jó tartozni.) Ezzel kezd megjelenni egy bizonyos másik út, amely nem a bonyolult és rideg törvényhez képest koordinálódik, hanem azon kívüli, ami nem jelenti azt, hogy ellentétes lenne vele, hiszen Jézus *azért jött, hogy betöltse* a törvényt.

Az Úrtól tanult imádság a „Miatyánk” indításában (nevében) hordozza az atya-fiú viszonyt, ezért először ezekre térek ki.

2.2.2.2 Az „Isten mint Atya” előzményei

Az atya szó jelentései a Biblia-Felfedező program szótára szerint:

- H1 אב** ('áb) 1) apa, atya,
2) ős, felmenő,
3) pátriárka, családfő, nemzetségfő
4) alapító, alkotó, létrehozó,
5) gondviselő,
6) mester, tanító,
7) tanácsadó; uralkodó „jobb keze”

*A Bibliai nevek és fogalmak*⁵³ szerint:

ATYA. Bibliai jelentésének különböző árnyalatai vannak. Jelenthet:

1. közvetlen férfi elődöt (1Móz 42,13),
2. idősebb közeli vagy távolabbi férfi rokont (1Móz 17,4; Róm 9,5),
3. szellemi elődöt (Róm 4,11; Jn 8,44),
4. egy bizonyos életmód meghonosítóját (1Móz 4,20),
5. tanácsadót (Bír 17,10), vagy
6. forrást (Jób 38,28).
7. Istent az Írás a világosság Atyjának (Jak 1,17) és az egész emberi nemzetség teremtőjének (Mal 2,10) nevezi.

Az atya szó tehát a közvetlen apától az örökkévaló Istenig **átöleli az egész társadalmi hierarchiát**. Már az Ószövetségben is találunk igéket, melyekben az Isten Atyaként jelenik meg. Így például a *természetes és a mennyei atya összehasonlítását mutatják a következők:*

Zsolt 27:10 *Ha atyám és anyám elhagynának is, az Úr magához vesz engem.*

Zsolt 103:13-14 *Amilyen könyörülő az atya a fiakhoz, olyan könyörülő az Úr az őt főlők iránt. Mert ő tudja a mi formáltatásunkat; megemlékezik róla, hogy por vagyunk.*

Péld 3:12 *Mert akit szeret az Úr, megdorgálja, és pedig mint az atya az ő fiát, akit kedvel.*

⁵³ A Bibliatéka CD része, megjelent könyvben is.

Mal 1:6 *A fiú tiszteli atyját, a szolga is az ő urát. És ha én atya vagyok: hol az én tisztességem? És ha én úr vagyok, hol az én félelmem? azt mondja a Seregeknek Ura nektek, ti papok, akik utáljátok az én nevemet, és [ezt] mondjátok: Mivel utáljuk a te nevedet?*

Ez a néhány ige is mutatja, hogy az Isten sokkal jobb a természetes apánál. Sőt megjelenik az **atyaság** ígéretével, kifejezésével további igékben:

- Az árváknak: *Árváknak atyja, özvegyeknek bírója az Isten ... (Zsolt 68:6)*
- Dávidnak: *Ő így szólít engem: Atyám vagy te; én Istenem és szabadításom kősziklája! (Zsolt 89:27)*
- Salamonról szólva: *Én leszek neki atyja, és ő leszen nekem fiam ... (2Sám 7:14)*
- Izraelnek szólva: *... atyja leszek az Izraelnek, ... (Jer 31:9)*

Hiszen Te vagy Atyánk, hiszen Ábrahám nem tud minket, és Izrael nem ismer minket, Te, Uram, vagy a mi Atyánk, megváltónk, ez neved öröktől fogva. (Ézs 63:16)

... ez mondatik nekik: Élő Istennek fiai! (Hós 1:10)

- A Messiásról szólva: *Törvényül hirdetem: Az Úr mondá nekem: Én fiam vagy te; én ma nemzettelek téged. (Zsolt 2:7)*
- Jézusról szólva: *És íme egy égi hang ezt mondja vala: Ez amaz én szerelmes fiam, akiben én gyönyörködöm. (Máté 3:17)*

Megragadó Hóseás könyvében a 11. fejezetben található leírás **Istennek atyai természetéről**: aki megszereti a gyermeket, járnai tanítja, karjára veszi, meggyógyítja, emberi módon, szeretet kötelével vonja; kiveszi a szájából a zabolát, hogy megetesse. Nem szolgáltatja ki a gonosznak; megesis a szíve rajta, fellángol a szájalma iránta, szembe száll a saját haragjával is, és nem fordul vesztére; mert Isten Ő, és nem ember. Szent, aki nem haraggal jön. Pedig a gyereke (Izrael) lázadó, engedetlen volt.

Ilyen ószövetségi előzmények után mutatja be Jézus az Ő Atyját, mint a „mi Atyánkat”, hogy milyen is Ő. A hallgatóságnak tehát lehetett előképe Istenről mint Atyáról, de a hétköznapi életben ennek gyenge volt a hatása.

2.2.2.3 A fiúságról

Az atya – fiú kapcsolat másik oldala a fiúság, ami szintén figyelmet érdemel. A fiúságba való bekerülés lehetőségét János evangéliumában így látjuk:

Az övéi közé jöve, és az övéi nem fogadják be őt. Valakik pedig befogadják őt, hatalmat⁵⁴ ada azoknak, hogy Isten fiaivá⁵⁵ legyenek, azoknak, akik az ő nevében hisznek; Akik nem vérből, sem a testnek akaratából, sem a férfiúnak indulatjából, hanem Istentől születtek. (János 1:11-13)

A lábjegyzetbeli szöszedetből látható, hogy ez inkább lehetőség, jogosultság, mint direkt hatalom, és az így elérhető fiúság nem a vér szerinti fiú⁵⁶ (hüiosz), hanem a valahová tartozó (teknon) gyermekség státuszát hozza, amire az idézet harmadik mondata is utal.

A fiúságba bekerülés lényegét a következő igében találjuk:

Mert akiket Isten Szellemé vezet, azok az Isten fiai (hüiosz). Hiszen nem a rabszolgaság szellemét kaptátok meg újra, hogy féljete, hanem a fiúvá fogadás Szellemét, akiben így kiáltozunk: „Abba! Atyám!” (SZPA: Róma 8:14-15)

Tehát az „Istenhez tartozó” gyermekségből a leszármazotti fiúságba emelkedik az, akit a Szent Szellem vezet, vagyis visszatért a külső, (csak) törvény által irányított állapotból az eredeti isteni vezetéshez, mint maga a Messiás. Így leszünk Jézus testvérei. Ezek szerint Jézus befogadása nélkül nincs „Istenhez tartozó” gyermekség, Szent Szellem nélkül nincsen fiúság. Fiúság nélkül pedig mi módon, milyen joron mondhatnánk: Mi Atyánk?

Markánsan mutatja be ezt Jézus párbeszéde az Őt elutasító zsidókkal a János evangélium 8. fejezetében⁵⁷: Jézus, noha elismeri, hogy Ábrahám magjai, de elutasítja az ábrahámi, sőt az isteni atyaságot is rájuk nézve, mert nem hallgatnak az Ő igaz szavára, mi több, meg akarják ölni. Ezért az emberölő ördögatyától valóknak nevezi őket. Ez a kijelentés az Istentől való teljesen eltávolodott állapotot leplezi le. Miközben a vitatkozók azzal áltatták magukat, hogy Ábrahám magjaként, az Örökkévaló ismerőjeként, a vallásuk gyakorlójaként jó emberek. De nem értették a lényegét. Égető szükség volt/van a gondolkozás megváltoztatására, az új szövetségre, az Isten állandó közelségére, ami csak a Szent Szellem által valósulhat meg.

Figyelemre méltó⁵⁸ a rossz (agresszív, elutasító...), vagy hiányzó természetes apa hatása az emberi/keresztény pályafutásra, mivel az ember istenképét elsődlegesen a megélt apa-tapasztalat határozza meg. A gyerek fejlődésében az apától kapott elfogadást, szerető

---

⁵⁴ G1849 ἐξουσία (exúszia): 1) szabadság, képesség, lehetőség, 2) felhatalmazás, hatalom, tekintély, jog, jogosultság, 3) hivatal, hatóság, 4) hatalmi jel

⁵⁵ G5043 τέκνον (teknon): 1) gyermek, 2) egy város szülötte

⁵⁶ G5207 υἱός (hüiosz) : 1) fia vkinek, 2) állat ivadéka, csikó

⁵⁷ János 8:37-47

⁵⁸ E bekezdés részletes megvilágítását adja a **3. sz. Melléklet** – A Saul fiáról

érintést szinte semmi nem pótolhatja; hiányát egyedül a tökéletes Atya-Isten töltheti be, ezért csodálatos a Vele való viszony meghatározására a „mi Atyánk,” a Miatyánk.

Egy másik aktuális attitűd az *atyaság tagadása*. Az iszlám szerint „Istennek nincs fia,”⁵⁹ tehát Jézus sem az. De akkor Isten – aki a tévelygő vallásközi ökumenizmus szerint ugyanaz, mint Allah – nem lehet Atya. Ha Jézus nem az Isten fia, akkor nincs megváltás, akkor még a bűn uralkodik felettünk, amit a törvénynek kellene megfékeznie, ami viszont lehetetlen. Hiszen *a törvénynek cselekedeteiből egy test sem igazul meg (Róma 3:20)*.

2.2.2.4 Az alamizsna, az imádkozás és a böjtölés is az Atyának szól⁶⁰

A folytatásban e szokásos vallásos cselekedetek értelmét, célját Jézus az Atyához kapcsolja azzal, hogy mindháromról azt mondja: ne az emberek kedvéért, ne az emberek előtt, hanem rejtve az Atyának tegyék és *a te Atyád, aki titkon néz, megfizet neked nyilván*. Ezzel az Istennel való közvetlen kapcsolatra ösztönzi a hallgatóságát.

Az útmutatás az imádkozással kapcsolatban további részletekkel teljes:

*És amikor imádkoztok, ne fecsegjétek összevissza, mint a nemzetekhez tartozók: mert ők azt gondolják, hogy bőbeszédűségük miatt hallgattatnak meg.
Ne legyetek tehát olyanok, mint ők, hiszen a ti Atyátok tudja, mire van szükségetek, még mielőtt kérnétek tőle. (SZPA Máté 6:7-8)*

A meggondolatlan, bőbeszédű, értelmetlen, terjengős, szétfolyó, össze-vissza beszéd és ima nem jó. Az Ószövetségben van is útmutatás és magyarázat ezzel kapcsolatban a 3. Mózes 5.⁶¹ és a Prédikátor 5.⁶² fejezetekben. Ezen útmutatások tartalmilag nagyon hasznosak. Az Újszövetség további részei is foglalkoznak az imádkozással. Az Újszövetségben más útmutatást is kapjuk, hogy ti.: ***Szüntelenül imádkozzatok!***⁶³ Ellentmondás lenne az igék között? Nyilván nem. A szüntelen imádkozás megvalósításának lehetőségei: szervezett imalánccal több személy imádkozik egymást váltva (feltételezhető, hogy az egész egyházban ez emberi szervezés nélkül is megvalósul), egyénileg sok ima és folyamatos Istenre figyelés, nyelveken szólással. Egy neves szolgáló, Wigglesworth mondta: soha nem imádkozik egy fél óránál többet, de nincs olyan félóra, amelyben ne imádkozna. A Jelenések 8-ban pedig van egy angyal, aki a szentek

---

⁵⁹ Ez az állítás fel van írva a Templomhegyen álló sziklamecszet homlokzatára is.

⁶⁰ Máté 6

⁶¹ 3Móz 5:4-6

⁶² Préd 5:1-7

⁶³ 1 Thessz. 5:17

könyörgéséhez tömjént tesz, hogy jó illat szálljon az Isten elé, ha netán balgatagul imádkoztunk volna.

2.2.2.5 A Miatyánk Máté evangéliuma szerint

A hegyi beszédben e felvezetés után jön a Miatyánk, melyről Jézus itt azt mondja:

Máté 6:9 Ti azért így imádkozzatok:

Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a te neved;

10 Jöjjön el a te országod; legyen meg a te akaratod, mint a mennyben, úgy a földön is.

11 A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma.

12 És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek;

13 És ne vigyél minket kísértetbe, de szabadíts meg minket a gonosztól. Mert tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség mind örökké. Ámen!

Az ima szövege után Jézus kiemeli a megbocsátást.

Mert ha megbocsátjátok az embereknek az ő vétkeiket, megbocsát nektek is a ti mennyei Atyátok. Ha pedig meg nem bocsátjátok az embereknek az ő vétkeiket, a ti mennyei Atyátok sem bocsátja meg a ti vétkeiteket. (Mt 6:14-15)

Az Atya irántunk tanúsított megbocsátását közvetlenül a mi felebarátaink iránti megbocsátásunk feltételéhez köti. Jézus ezek után tovább folytatja a *Hegyi beszédet* különböző útmutatásokat adva az embereknek, és folytatja szolgálatát.

2.2.2.6 A Miatyánk a Lukács evangéliumában

Jézus a *harmadik Galileából induló, s Jeruzsálembé tartó* szolgálata során érkezik Betániába, a Mária, Márta és Lázár falujába. Ekkorra már Jézusnak még nagyobb híre lett, számtalan csoda-gyógyulás, szabadulás, halott-feltámasztás, különleges bölcs tanítás vonzotta hozzá az embereket, és persze a hibakereső, kételkedő ügynököket, vallásos irigyeket is.

Egy alkalommal,

... mikor ő imádkozék egy helyen, minekutána elvégezte, monda neki egy az ő tanítványai közül: Uram, taníts minket imádkozni, miképpen János is tanította az ő tanítványait. (Luk 11:1)

A korabeli gyakorlat szerint a tanítványság a mester mindenben való követését jelentette. Nemcsak a főtevékenységben, mint például a mesterségbeli működésben, tanítások elfogadásában, világnézetben, hanem életmódban, szokásokban, rítusokban is.

Így várták Jézustól, hogy tanítsa meg őket imádkozni (ha lehet, úgy ahogy Ő szokott, hogy ők is úgy szolgálhassanak, mint Jézus. Azzal az erővel, azzal a kenettel.⁶⁴

Jézus nem kérte magát, hanem:

Luk 11:2 Monda pedig nekik: Mikor imádkoztok, [ezt] mondjátok:

Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a te neved. Jöjjön el a te országod. Legyen meg a te akaratod, miképpen a mennyben, azonképpen e földön is.

3 A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk naponként.

4 És bocsásd meg nekünk a mi bűneinket; mert mi is megbocsátunk mindenknek, akik nekünk adósok. És ne vigyél minket kísértésbe; de szabadíts meg minket a gonosztól.

Itt az imaszöveg rövidebb, mint a Máté evangéliumában. A folytatás az alkalmatlan időben kért kenyérről és annak megadásáról szól, mintegy a bátor kérésre buzdítva bennünket. Ezután Jézus tovább folytatja szolgálatát tanításokkal, gyógyításokkal, majd felmegy Jeruzsálembe.

2.2.2.7 Összefoglalva a Miatyánk keletkezését

Az, hogy a Miatyánk szövege kétszer, két eltérő földrajzi helyen és más-más szolgálati szakaszban szerepel az evangéliumokban, azt fejezi ki, hogy

- a Miatyánk fontos ima,
- a tartalma, szövege megállapodott
- a keresztény hagyományban általánossá válhatott a megvallás-szerű elmondása.

A Miatyánk kétszeri előfordulás is felveti a *Tízparancsolattal való hasonlóságot*,⁶⁵ amit erősít az is, hogy mindkettőt próféciák előzték meg: *egyfelől* a rabságból való szabadulás és az Ígéret földjére való bevezetés, *másfelől* az új szövetség és az Atyával való közösség ígérete. Ahol az Ígéret földje és az Atyával való közösség is erős hasonlóságot mutat.

De vannak további hasonlóságok, például, hogy mindkettő egy korszak és egy populáció fontos, *meghatározó igéjévé*, szövegévé vált. A Tízparancsolat elsődlegesen a zsidóknak szólt, aztán minden Istent keresőnek, így a keresztényeknek is, a Miatyánk viszont csak a Názáreti Jézus tanítványainak. Mindkettő alapvetően az életről szól, de a

---

⁶⁴ Keresték Jézusnál, hogy honnan, kitől tanulta, mivel nem járt ismert rabbikkal/mesterekkel; nem értették ki az Ő mestere. Ld.: Máté 13:54-55 És hazájába érve, tanítja vala őket az ő zsinagógájukban, annyira, hogy álmélkodnak és ezt mondják vala: Honnét van ebben ez a bölcsesség és az erők? Nem ez-e amaz ácsmesternek fia? ...

⁶⁵ 2. Mózes 20.; 5. Mózes 5.

kiüresedett vallás *gyilkos betűvé* tudja silányítani őket. Ugyanakkor szívből elmondva erős tud lenni.⁶⁶

Mielőtt az a látszat lenne, hogy csak ez az egy ima van,⁶⁷ jelzem, hogy maga Jézus biztat különböző ügyekben való imádkozásra:

- Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértetbe ne essetek; mert jóllehet a lélek kész, de a test erőtelen. (Máté 26:41)
- Figyeljete, vigyázzatok és imádkozzatok; mert nem tudjátok, mikor jő el az az idő. (Márk 13:33) Vigyázzatok azért, mert sem a napot, sem az órát nem tudjátok, amelyen az embernek Fia eljő. (Máté 25:13)
- Imádkozzatok pedig, hogy a ti futástok ne télen legyen, se szombatnapon: (Máté 24:20)
- ...imádkozzatok azokért, akik háborgatnak és kergetnek titeket. (Máté 5:44), stb.

Ezeken kívül még több imára felszólítás⁶⁸ van a Bibliában, amelyek tkp. mind az Istennel való személyes közösségre hívnak. Azt látjuk, hogy az Isten emberré lett fia, Jézus egészen közel hozta, szinte barátként mutatta be, és jelenítette meg az Istent, akiről kiderül, hogy mindenáron jót tenni akaró, irgalmas könyörülő és abszolút szerető Atya: *a mi Istenünk*.

A Miatyánk **keletkezését összehasonlítva** a Tízparancsolatra vonatkozó megállapítással - hogy ti. a törvényadáskor minden érzékelhető volt – azt látjuk, hogy Jézus új alapot vetett, még hozzá mennyei alapot, amely nem látható, csak hittel ragadható meg, tehát belülről a szívből indul kifelé, ahogy a már idézett Zsidó levélbeli rész folytatása is mutatja:

Hanem járultatok Sion hegyéhez, és az élő Istennek városához, a mennyei Jeruzsálemhez, és az angyalok ezreihez, Az elsőszülöttek seregéhez és egyházához, akik be vannak írva a mennyekben, és mindenek bírójához Istenhez, és a tökéletes igazak lelkeihez, És az újszövetség közbenjárójához Jézushoz, és a meghintésnek véréhez, mely jobbat beszél, mint az Ábel vére. (Zsid 12:22-24)

Ebben az igében minden hivatkozott elem mennyei, a normál földi létből nem látható, csak hittel, szellemben ragadható meg. A Zsidó levél a beteljesedett megváltás után keletkezett, de Jézus a Miatyánk adásakor még nem végezte el a földi szolgálatát, még

---

⁶⁶ Pár éve láttam a700-as Klubban egy bizonyoságot: egy tinédzser fiút elragadott az árvíz, ő egy autó tetején egyfolytában a Miatyánkot mondta, és megmenekült. Erre *Pat Robertson* azt mondta: *lám az Úr imájában milyen erő van.*

⁶⁷ Sok megtérő nem ismer más lehetőséget az imádkozásra.

⁶⁸ Itt említem meg a magyar múltból ismert katonai vezényszót: „Térdre, Imához!” Ez ha kényszer, akkor nem jó, de ha önszántunkból van, akkor a kifejezés a keresztényeknek is biztató lehet. (Persze lerázva a modern kori gúnyos felhangokat)

hátra volt a sok jótéteményen, tanításon, jelek és csodák megmutatásán kívül a lényeg: a Názáreti Jézus helyettesítő engesztelő áldozatának bemutatása, keresztre feszítése, halála, eltemetése, feltámadása, Mennybe menetele, megdicsőülése, a Szent Szellem kitöltése.

Ahogy a fogságból szabadult Izraelnek a Sínai hegyen adott törvény vezetést, útbaigazítást adott, úgy a keresztényeknek a Pünkösöd óta kiáradó Szent Szellem ad vezetést, útbaigazítást. *Jézus pályafutásából nyilvánvaló lett: messiási próféciák teljesedtek be*, az élet győzött a halál felett. Az Atya Fia, a Messiás, aki a Mennyből jött, előre látta és vállalta ezt a pályát, ezért mondhatta el, mintegy megelőlegezve a Miatyánk szövegét is. Minden szava hiteles.

Mindez Jézus előtt is nyilvánvaló volt, ezért biztosak lehetünk abban, hogy a Miatyánkkal nem felszínes fecsegésre, farizeusi gépies imára buzdít, hanem inkább odaállítja az újjászületett „fiú-embert,” vagyis minket az Atya elé, hogy szívünk mélyéből, őszintén beszéljünk végre a mi Atyánkkal. Hogy megértsük és élvezzük a törvénytől függetlenül⁶⁹, azzal párhuzamosan megjelent kegyelemet, hogy ne legyünk kiszolgáltatva Sátánnak, akinek az ó-emberhez könnyű bejárása⁷⁰ van.,.

---

⁶⁹ SZPA Róma 3:21 Most azonban a Törvénytől függetlenül (azzal párhuzamosan) jelent meg Isten igazságossága - amelyről a Törvény és a Próféták tanúságot tesznek

⁷⁰ A könnyű bejárás egy feltételezett módja részletesen a **4. sz. Mellékletben** - került kifejtésre.

2.2.3. A Miatyánk szövegváltozatai

A Máté és a Lukács evangéliumbeli szövegeknek két-két változatát, a Károli és a Szent Pál Akadémia fordítását a következő táblázatban mutatom be.

	Károli - Máté	SZPA – Máté	Károli - Lukács	SZPA - Lukács
1.	Mi Atyánk,	Atyánk,	Mi Atyánk,	Atyánk,
2.	ki vagy a mennyekben,	aki a mennyekben vagy,	ki vagy a mennyekben,	aki a mennyekben vagy,
3.	szenteltessék meg a te neved;	legyen szent a Neved,	szenteltessék meg a te neved.	legyen szent a Neved,
4.	Jöjjön el a te országod;	jöjjön el a királyságod,	Jöjjön el a te országod.	jöjjön el a királyságod,
5.	legyen meg a te akaratod,	valósuljon meg az akaratod,	Legyen meg a te akaratod,	és valósuljon meg az akaratod
6.	mint a mennyben, úgy a földön is.	a földön is ugyanúgy, ahogyan a mennyben!	miképpen a mennyben, azonképpen e földön is.	a földön is ugyanúgy, ahogyan a mennyben!
7.	A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma.	Napi kenyerünket add meg ma nekünk,	A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk naponként.	Napi kenyerünket add meg nekünk naponta,
8.	És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek;	és engedd el adósságainkat, ahogyan mi is elengedtük a mi adósainknak!	És bocsásd meg nekünk a mi bűneinket; mert mi is megbocsátunk mindenkinek, akik nekünk adósok.	és engedd el bűneinket, mert mi is elengedjük mindenkinek, amivel nekünk tartozik!
9.	És ne vigyél minket kísértetbe,	És ne adj át minket megpróbáltatásnak,	És ne vigyél minket kísértésbe;	És ne adj át minket megpróbáltatásnak,
10.	de szabadíts meg minket a gonosztól.	hanem szabadíts meg a gonosztól!	de szabadíts meg minket a gonosztól.	hanem szabadíts meg minket a gonosztól!
11.	Mert tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség mind örökké. ⁷¹	Mert Tiéd a királyság, az erő és a dicsőség örökké!		
12.	Ámen!	Ámen.		

⁷¹ Ez a mondat eredetileg nem minden kéziratban szerepel. A katolikus indíttatású fordítások el is hagyják, de a Luther és a King James fordítás is hozza. A kifejezés Dávid imájával (1 Krónika 29:11) és a Messiásról szóló próféciával (Dániel 7:14) rokon.

3. Az egyes parancsolatok megjelenése a Miatyánkban

Elérkeztünk a dolgozat lényegéhez. Mind a Tízparancsolat, mind a Miatyánk már több elemzés, dolgozat, könyv, prédikáció tárgya volt. Jelen dolgozatban nem vállalkozom ezen feldolgozások újrafogalmazásával, csupán a párhuzamos bemutatás szempontjából fontosnak vélt elemekkel foglalkozom.

Jézus a Miatyánkot a hegyi beszédben a törvényről szóló magyarázatba ágyazva mondja el. Nyilván nem véletlenül került ide. A Bibliában nincsenek véletlenek. Mint említettem az egyes mondatok között bizonyos hasonlóságot, megfelelést, illetve magyarázó jelleget véltem felfedezni. A továbbiakban ezeket ismertetem.

A parancsolatok között is és a Miatyánk mondatai között is „áthatás”, „átjárás” van. Ezalatt azt értem, hogy egy-egy mondat értelmezése megengedi, hogy nemcsak szűken, hanem – természetesen a Biblia alapján – kiterjedten értelmezzünk. Egy példa erre az, amikor az ige a bálványimádást paráznaságnak nevezi. Az ilyen kiterjesztő, vagy szűkítő értelmezési lépéseket a továbbiakban alcímekkel jelzem.

3.1. Az első kőtábla az ISTEN – EMBER kapcsolatot rögzíti

Az IMIT⁷² szerint ezen szerepelnek: „Kötelességeink Istennel szemben”

E tételes parancsolatokat Jézus az Őt „vizsgáztató” törvénytudónak **a szeretet nagy parancsolatában** foglalja össze:

Mester, melyik a nagy parancsolat a törvényben? Jézus pedig monda neki: Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az ELSŐ és nagy parancsolat. A MÁSODIK pedig hasonlatos ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat. E két parancsolattól függ az egész törvény és a próféták. (Máté 22:36-40)

Jézus válasza ószövetségi idézet.⁷³ Az első az első kőtáblára, a második a másodikra utal. A párbeszéd jól mutatja, hogy a szeretet nagy parancsa már az Ószövetségben is jelen volt, sőt ismerték is, mint összefoglalót. Jellemző, hogy a hivatkozott igében a LXX a szeretet szót az ἀγάπω (agapaó) szóval adja meg, amelyet az Újszövetség a feltétel nélküli, odaadó szeretetre használ.

A Tízparancsolat első tábláján az igék szinte kínálják a párosítást a Miatyánkkal. A felállított párok természetesen nem lehetnek kizárólagosak.

---

⁷² Az Izraelita Magyar Irodalmi Társulat Biblia fordítása. A következőkben az egyes parancsolatokhoz odaírom az IMIT-beli alcímet, amely nem ige, de jól mutatja a zsidó hagyomány szerinti értelmezést.

⁷³ 5Móz 6:5; 3Móz 19:18

1. parancsolat:⁷⁴

Én, az Úr, vagyok a te Istened– MI ATYÁNK

IMIT: Isten uralmának elismerése

Én, az Úr, vagyok a te Istened, aki kihoztalak téged Egyiptomnak földéről, a szolgálat házából. (+ Ne legyenek neked idegen isteneid én előttem!)

Az ortodox és a protestáns beosztás szerint a zárójeles mondat az első parancsolat részeként, a zsidó hagyományban a második parancsolat részeként határozzák meg.

A Tízparancsolat elején Isten bemutatkozik és meghatározza a kereteket. A megszólítás személyes és erőteljes. A hozzá kapcsolódó parancs az egész népre nézve általános és az egyiptomi valamint kánaáni politeista sok-isten kultuszok között életmentő. Csak akkor tudnak egyénileg és népként megmaradni, ha megtartják.

1p.1 Mi Atyánk

Jézus miután előzetesen beazonosította Istent az Atyával, még hozzá az abszolút szerető,⁷⁵ a gonosszal is jót tevő, a titkon mindent figyelő, a bennünket el- és befogadó mennyei Atyával, ezután nagyon leegyszerűsödik a viszony tisztázása. Ő a mi Atyánk. De hiszen erről szóltak a próféciák. (Ld.: Az Isten, mint Atya c. alfejezetet)

Amikor azt mondjuk: „Mi atyánk”, akkor már nem kívül vagyunk, hanem belül, benne a fiúságban, mert Isten Jézus által fiává fogadott, *Mert akik befogadják őt, hatalmat ad azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek/váljanak, azoknak, akik az ő nevében hisznek.*⁷⁶ És már senki sem ragadhat ki Jézusnak és az Atyának kezéből.⁷⁷ Még közelebb hozza a Róma 8-ban, amikor kijelenti:

Hiszen nem a rabszolgaság szellemét kaptátok meg újra, hogy féljete, hanem a fiúvá fogadás Szellemét, akiben így kiáltozunk: „Abba!”⁷⁸ Atyám!” A Szellem maga tanúskodik együtt a mi szellemünkkel, hogy Isten gyermekei vagyunk. Ha pedig gyermekek vagyunk, akkor örökösök is: Isten örökösei, Krisztusnak pedig örököstársai,

---

⁷⁴ Innen kezdve kettős számozást alkalmazok, mert a dolgozat decimális számozásába beépül a parancsolatok rendszere, de hogy a parancsolatok ne kapjanak összetett decimális számozást, azoknak meghagytam az eredeti számát. Ahol pedig ez alfejezettel egészült ki, azt a parancsolat sorszáma mögé tett „p” betűvel jeleztem.

⁷⁵ Az ilyen szeretetre a Biblia általában az *ἀγάπη* (agapé) szót használja.

⁷⁶ János 1:12

⁷⁷ János 10:28-29

⁷⁸ A héber-arámi *ab* szó becézett alakja, tehát: Apa, Apu, Apuci, Papa

ha csakugyan együtt szenvedünk vele, hogy vele együtt is dicsőüljünk meg. (SZPA Róm 8:15-17)

Ha pedig Isten gyermekei vagyunk, akkor nem másoké. Az eredmény pedig az, hogy már nem keresünk másik isteneket, mert megismertük az igaz Istent, aki a mi apánk. Itt máris tetten érhető a másik út. A szerető Istenhez tartozás útja, az agapé szeretet útja.

Amikor így megszólítunk valakit, akkor nyilvánvalóan párbeszédet kezdeményezünk. A „Mi” Atyánk, és a további többes szám első személybeli fogalmazás, azt fejezi ki, hogy egy közösség felől jön az ima. Ez a közösség az Egyház, a Messiás Teste. *Mert sokan egy test vagyunk a Krisztusban, egyenként pedig egymásnak tagjai vagyunk*⁷⁹. Így a kisebb közösségek (család, helyi gyülekezet...) is betagozódnak a Testbe. Ez a közösséghez tartozás súlyt, jelentőséget ad az imánknak. A „mi Atyánk” megszólítás tehát *az Istenhez, mint apához tartozás elfogadása és megvallása egyénileg és közösségileg is.*

2. parancsolat:

Ne csinálj magadnak faragott képet - KI VAGY A MENNYEKBEN

IMIT: Isten egysége és szellemisége

*Ne legyenek neked idegen isteneid én előttem. Ne csinálj magadnak faragott képet,*⁸⁰ *és semmi hasonlót azokhoz, amelyek fenn az égben, vagy amelyek alatt a földön, vagy amelyek a vizekben a föld alatt vannak. Ne imádd és ne tiszteld azokat; mert én, az Úr a te Istened, féltőn-szerető Isten vagyok, aki megbüntetem az atyák vétkeit a fiakban, harmad és negyedízigen, akik engem gyűlölnék. De irgalmasságot cselekszem ezerízigen azokkal, akik engem szeretnek, és az én parancsolataimat megtartják.*

Az idegen istenség nemcsak tárgyasult bálvány lehet, hanem valós szellemi hatalmasság is, amelynek nem feltétlenül van szobra. Gondoljunk csak a napjainkban jelen levő sátánista mozgalmakra, vagy akár az iszlám isteneré, Allahra, akiről szintén tilos képet, szobrot készíteni. A bálványkészítést tiltó parancsolat szigorú. Igen komoly büntetést, illetve korszakokon átívelő áldást helyez kilátásba, egyben rámutatva arra is, hogy e parancsolat megtartásában fontos szerepe van a szívbelieknek, ld. gyűlölet és szeretet.

2p.1 Ki vagy a mennyekben

---

⁷⁹ Róma 12:5

⁸⁰ A katolikus hittanból a bálványimádás tilalmát kihagyták, és hogy meglegyen a 10 ige, az utolsót kettévágták.

Az Atya, mint fentebb láttuk: a mi Atyánk, amely igazság a *Ne legyenek neked idegen isteneid én előttem* részre is teljes értékű választ ad. Ahogy a gyerekeknek egy természetes apja van, ugyanúgy csak egy szellemi apja van, aki a mennyei Atya. *Aki a Mennyben van, arról nem tudunk képet alkotni*, mert gyenge a fantáziánk, csak torz, degradált kép, szobor stb. születhetne. A bibliai és utóbbi időben megjelent – hitelesnek tekinthető – „elragadtatási” beszámolók mind arról tanúskodnak, hogy olyanokat láttak (fényességet, színeket, szépséget, tisztaságot...) amelyet előzőleg a földi életben soha. István vértanú beszédében is markánsan megjelenik, hogy Isten nem lakozik emberi kezek csinálmányában.

De a Legfelsőbb nem lakik kézzel készített alkotásokban, ahogy a próféta mondja: „Az ég az én trónom, a föld pedig lábam számolya! Miféle házat építenétek nekem, azt mondja az Úr, s mi lehet az én nyugalmam helye? Hát nem az én kezem alkotta mindezt?” (SZPA Apcs 7:48-50)

Az Ószövetségben is mutatja a képek szobrok erejét (erőtlenségét) például a kevélybeszédű asszír vezér, Rabsaké gyalázkodására felinduló Ezékiás király imájában így szól:

És az ő isteneiket a tűzbe hányták; de azok nem voltak istenek, hanem csak emberi kéz alkotásai, fa és kő, azért veszítették el őket⁸¹ (2Kir 19:18)

Tehát nem képek, nem szobrok, nem ikonok, vagy kegytárgyak rejtik, vagy hordozzák a Biblia Istenét. Hiszen Ő a Mennyekben lakozó, örökkévalóságban uralkodó, mindenható, szent és szerető Isten. Ahogyan Pál is mondja Athénban:

Mivelhogy azért az Istennek nemzetsége vagyunk, nem kell azt gondolnunk, hogy aranyhoz, vagy ezüsthöz, vagy kőhöz, emberi mesterség és kitalálás faragványához hasonlatos az istenség. (Apcsel 17:29)

Pál ez után udvariasan tudatlanságnak nevezi a bálványokhoz fordulást, de az igazság az, hogy ez utálatos bűn,⁸² amely nemhogy közelebb vinne Istenhez, hanem inkább elválaszt Tőle. ***Isten a Mennyben van, felesleges próbálkozás Őt képiesíteni***, hiszen nem mutatja magát, alakja nem látható, csak hittel ragadható meg, ahogyan azt több helyen is állítja a Biblia.

És szóla az Úr nektek a tűz közepéből. A szavak hangját ti [is] halljátok vala, de csak a hangot; alakot azonban nem láttok vala. És kijelenté nektek az ő szövetségét, amelyre

---

⁸¹ Ez az ima olyan mennyei választ nyert, hogy egyetlen éjszakán kijött az Úr angyala, és levágott az Asszíriabeli táborban száznylevanötezret.

⁸² 5Móz 7:25 Az ő isteneiknek faragott képeit tűzzel égesd meg; az azokon lévő ezüstöt és aranyat meg ne kívánd, és magadnak el ne vedd, hogy törbe ne essél miatta; mert utálatosság az az Úr előtt, a te Istened előtt.

*nézve utasított titeket a tíz ige teljesítésére, és felírta azokat két kőtáblára. Engem is utasított az Úr abban az időben, hogy tanítsalak meg titeket a rendelésekre és végzésekre, hogy azok szerint cselekedjétek azon a földön, amelyre átmentek, hogy bírjátok azt. Órizzétek meg azért jól a ti lelketeket, **mert semmi alakot nem láttatok** akkor, amikor a tűznek közepéből szólott hozzátok az Úr a Hórebén; Hogy el ne vetemedjétek, és faragott képet, valamely bálványféle **alakot ne csináljatok** magatoknak, férfi vagy asszony képére; Képére valamely baromnak, amely van a földön; képére valamely repdeső madárnak, amely röpköd a levegőben; Képére valamely földön csúszó-mászó állatnak; képére valamely halnak, amely van a föld alatt lévő vizekben. (5Móz 4:12-18)*

A Zsidókhöz írt levél 11. fejezete is a hitre hív, amelyből csak a 6. verset emelem ki:

Hit nélkül pedig lehetetlen Istennek tetszeni; mert aki Isten elé járul, hinnie kell, hogy ő létezik és megjutalmazza azokat, akik őt keresik. (Zsid 11:6)

Jézus tanítványai az Istenhez hittel közelítenek, ami a nem látott dolgokról való meggyőződés,⁸³ ezért se képre se szoborra az újjászületett hívő nem vágyik, hiszen azok nem közvetítik az Istent, mert Ő a Mennyben van.

3. parancsolat:

**Az Úrnak a te Istenednek nevét hiába fel ne vedd - SZENTELETESSÉK
MEG A TE NEVED;**

IMIT: Hamis és fölösleges eskü ellen

Az Úrnak a te Istenednek nevét hiába fel ne vedd; mert nem hagyja azt az Úr büntetés nélkül, aki az ő nevét hiába felveszi.;

Az ige szerint a név az egész személyt, annak karakterét, tekintélyét, hatalmát, erejét is képviseli, amint ez jól látszik a bűneset után az Isten jelenlétének folyamatos eltávolodásakor, nem bírták a hiányt, mert szűkölködtek az Isten dicsősége nélkül.⁸⁴ Nem elégedtek meg a nagypapa beszámolójával, kezdték segítségül hívni az Úrnak nevét,⁸⁵ hogy betöltsék a nagy hiányt. Az idő haladtával azonban az Úr nevét sokan sokféleképpen használták. A parancsolat az illegális, indokolatlan használatot tiltja. Legsúlyosabban azt, hogy hazug módon az Úr nevében szóljanak, esküdjenek.

Ugyanakkor sok ige szól az Úr nevének segítségül hívásáról és az ezt követő isteni beavatkozásról. Találunk ilyeneket Tízparancsolat előtti és utáni időkből egyaránt.

---

⁸³ Zsidó 11:1

⁸⁴ Róma 3:23

⁸⁵ 1 Mózes 4:26

A névről szóló parancsolattal kapcsolatban - főhelyen tartva az Isten nevének fontosságát és szentségét – megemlíthető **két szélsőség**. Az egyik a judaizmus, ahol helyettesítő megnevezéseket (Adonáj, Örökkévaló, Mindenható, Teremtő stb.) alkalmaznak, hogy véletlenül se mondják ki azt, hogy „Isten”. A másik, a Jehova Tanúi, akik az Isten Jehova nevének használatát erőltetik. Ha Isten neveit összeszámoljuk - megengedve a tulajdonságok névként való használatát, akkor – 245 lehetőséget találunk.⁸⁶

3p.1 Szenteltessék⁸⁷ meg a te neved⁸⁸

Jézus itt lényegében az Atya nevének, illetőleg az Isten nevének, személyének ugyanolyan védelmet, tiszteletet, istentiszteletre alkalmassá tételt mond ki, mint amilyen az eredeti elvárás volt a Tízparancsolatban. Ez a legnyilvánvalóbb kapocs a két ígérés között. A lényeg, hogy *a szent ne keveredjen a profánnal*, a közönséggel, mert szent a név és szent a személy is. A név segítségül hívása – még ha csak látszólagos, vagy üres beszédben szerepel is – megindít valamilyen szellemi reakciót, létrehoz valamilyen közösséget a megnevezettel. Ezért nem mindegy, hogy milyen motívumból történik a név említése. Isten nem szennyeződik be a tisztátalan közeledéstől, mert visszahúzódik a kapcsolatban. Talán pont a sok káromlás az „indokolatlan” névhasználat az egyik baja a mai világnak. Szidják Istent, és csodálkoznak, hogy miért nem felel, miért nem segít.

A név megszenteléséhez tehát nekünk jó megmaradni a pontos parancsolatnál: *hiába (eredetiben: hazug, gonosz, pusztító módra, jogtalanul) fel ne vedd!*

3p.2 Kiterjesztés: Jézus neve

A Miatyánkban szereplő „szenteltessék meg a te neved” kifejezés - a bevezető megszólítás alapján – az Atya Istenre vonatkozik. Jézus viszont - kéréseink megerősítésére – többször a saját nevének használatára buzdít,⁸⁹ és az apostolok cselekedeteiben látjuk is, hogy Jézus neve milyen hatással bír. Sőt a Kolossébeliekhez írt levélben arra kapunk biztatást, hogy mindent az Úr Jézus nevében cselekedjünk.⁹⁰ Ezzel nem szentségtelenítjük meg? Nem! Ha az igéket együtt értelmezzük. Mivel Jézus kijelenti, hogy: *Én és az Atya*

---

⁸⁶ Bibliai nevek és fogalmak – Bibliatéka im.

⁸⁷ G37 ἁγιάζω (hagiadzó): 1) megszentel (profán tárgyat/személyt istentiszteleti célra alkalmassá tesz), Istennek elkülönít, 2) szentnek tekint és eszerint bánik vele

⁸⁸ G3686 ὄνομα (onoma): 1) név, elnevezés, 2) hírnév, dicsőség, 3) személy

⁸⁹ Pl.: Ján 14:13 És akármit kértek majd az én nevemben, megcselekszem azt, hogy dicsőíttessék az Atya a Fiúban.

⁹⁰ Kol 3:17 És mindent, amit csak cselekesztek szóval vagy tettel, mindent az Úr Jézusnak nevében [cselekedjetek], hálát adván az Istennek és Atyának Ő általa.

egy vagyunk.⁹¹ Ezért a neve is ugyanúgy megszentelendő. Így adódik egy meder a névhasználathoz: egyrészt használjuk Jézus nevét, másrészt csak megszentelten. Ha ezt komolyan vesszük, akkor világos, hogy nekünk kell megszentelődni (az Úr hasonlatosságára változni), ahhoz, hogy a nevet jól „használjuk”.

4. parancsolat:

Megemlékezzél a szombatnapról. - JÖJJÖN EL A TE ORSZÁGOD

IMIT: *A szombat* (sabbat ≈ megszűnik, nyugton marad, abbahagy)

Megemlékezzél a szombatnapról, hogy megszenteljed azt. Hat napon át munkálkodjál, és végezd minden dolgodat; De a hetedik nap az Úrnak a te Istenednek szombatja: semmi dolgot se tégy azon se magad, se fiad, se leányod, [se] szolgád, se szolgálóleányod, se barmod, se jövevényed, aki a te kapuidon belül van; Mert hat napon teremté az Úr az eget és a földet, a tengert és mindent, ami azokban van, a hetedik napon pedig megnyugovék. Azért megáldá az Úr a szombat napját, és megszentelé azt.

A hétnapos időbeosztás a teremtéstől fogva Istentől adott rend. A hetedik nap a pihenésre, az Úrral való közösségre rendeltetett. A felszólítás, hogy *emlékezzél meg*, azt jelenti, hogy lélekben és szellemben folytonos a szombatra való készülés. Ahogyan az egyik prédikációban elhangzott: Nem azért pihenünk szombaton, hogy azután egész héten dolgozhassunk, hanem azért dolgozunk a héten, hogy szombaton megpihenhessünk az Úr jelenlétében. Mint láttuk a szombat megtartása a Tízparancsolati szövetség jelévé lett, megtartása kifejezi a teremtő Istenbe vetett hitet, a vele való közösséget. Ráadásul az Úr megáldotta ezt a napot, tehát önmagában is különleges, mert áldott, hát még, ha igazán meg is tartják. Azaz úgy készülnek, úgy ünnepelnek, úgy örülnek, mint a zsidók Izraelben, amit látni különleges élmény. Ilyenkor egy kissé olyan érzése van az embernek, mintha eljött volna az Isten országa.

4p.1 Kiterjesztés: *A szombat-évezred*

Az ige alapján tudjuk, hogy *az Úrnál egy nap olyan, mint ezer esztendő*.⁹² Ez az állítás érdekes hasonlóságot vet fel a próféciaik alapján⁹³ az eljövendő ezer éves birodalomra és az előtte eltelő hatezer évre nézve. Mint egy ezer-években számolt hét, melynek „szombatja” Isten ezer éves birodalma, királysága, ahol tökéletesen megvalósul az akarata. Ahol az igaz

---

⁹¹ János 10:30

⁹² Zsoltárok 90:4; 2 Péter 3:8.

⁹³ Jelenések 20:2, 3, 5, 7.

feltámadottak és az elragadottak már az Úrral lesznek, mint az *Istennek és a Krisztusnak papjai, és uralkodnak ő vele ezer esztendeig.*

Boldog és szent, akinek része van az első feltámadásban: ezeken nincs hatalma a második halálnak; hanem lesznek az Istennek és a Krisztusnak papjai, és uralkodnak ő vele ezer esztendeig. (Jel 20:6)

4p.2 Jöjjön el a te országod,

vagy másként a te királyságod, uralkodásod. Tudjuk, hogy *nem evés-ivás az Isten királysága, hanem megigazulás, békesség és öröm a Szent Szellemben.*⁹⁴ És hogy *erő(megnyilvánulásokban) áll.*⁹⁵ Ezekre minden keresztény vágyik. Jézusnak az a többször kimondott üzenete, hogy *elközelített az Isten országa* az isteni uralkodást, a fenti állapotok jelenlétét jelzi. Példázatai sorra bemutatják, mihez hasonlít, kik nyerhetik el, kik mehetnek be abba.

Nyilvánvalóvá teszi, hogy nem a messze távolban kell keresni, mert úgymond: *íme, az Isten országa tibennetek (közöttetek) van.*⁹⁶ Azt gondolom, hogy ezt az ajándékot *a zsidók szombatán, a keresztények pedig mindenkor, élvezhetik.*

Megtartva az Isten országa, jelenbeli uralkodása iránti óhaj, illetőleg a kérés elsődlegességét, észre kell vennünk, a történelmi ívű folytatást az idők végére az ezeréves birodalomra vonatkozóan is. Olyan ez, mintha egy ezeréves szombat lenne. Fentiekben leírtak miatt bátorkodtam e két igét (a szombatot és az Isten országát) összepárosítani.

5. parancsolat:

Tiszteld atyádat és anyádat - LEGYEN MEG A TE AKARATOD

IMIT: *A szülők tisztelete*

Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú ideig élj azon a földön, amelyet az Úr a te Istened ad te neked.,

A parancsolat elsődleges célja a közvetlen szülők iránti tisztelet (a gyermekkorban, majd később: gondoskodás az idősekről). A szombat-parancs után helyezkedik el, megerősítve ezzel a családi közösség fontosságát. A zsidó hagyomány szerint: „A szülői ház sokkal fontosabb a nép életében, mint az iskolák, a gazdasági és politikai élet; a

---

⁹⁴ SZPA Róm 14:17

⁹⁵ 1. Kor 4:20

⁹⁶ Lukács 17:21

nemzet fennmaradásának és boldogságának alapja a gyermeknek tisztelete a szülő iránt. Ha egy nemzet megvetéssel tekint saját múltjára, kétségbeeséssel tekinthet jövőjére; elpusztul erkölcsi öngyilkosság által.”⁹⁷

Az 5. parancsolat összekötő jellegű az első és a második kőtábla között, mert mind az **Isten – ember**, mind az **ember – ember** kapcsolatokra vonatkozik⁹⁸. Ugyanis *egyrészt* a szülők Istent képviselik gyermekeik előtt, *másrészt*, amint azt az „atya” szó bemutatásakor megállapítottuk, az a közvetlen apától az örökkévaló Istenig átöleli az egész társadalmi hierarchiát. Benne a felmenőket, a tanítókat, az előljárókat, az uralkodókat.

5p.1 Legyen meg a te akaratod

5p.1.1 Speciális szűkítés a hierarchiára

Egészséges hierarchiarendszer esetén *a legfőbb tekintély Isten*, akinek mindenki alá van rendelve, azután a különböző vezetők: királyok, a szanhedrin, a papok; azután a helyi előljárók, családfők, azután a közvetlen családok. Az Istentől való hatalom alapvetően jó. Az emberek által képviselt hatalomban van elhajlás, visszaélés, de van korrekció is, *mert az egyik felsőrendű vigyáz a másik felsőrendűre és ezek felett még felsőbbrendűek vannak.*⁹⁹ Ha ez a rend jól működik, akkor meglesz az Isten akarata.

A Biblia védelmébe veszi a szülőket és a felsőbbiséget, jelezve ezzel a hierarchia fontosságát.¹⁰⁰ A jó tekintélyi renden keresztül – alapvetően – Isten akarata érvényesül. Vannak, akik úgymond’ „csak Istennek engedelmeskednek,” de embereknek nem rendelik alá magukat. Ez tévút. Isten alkalmazza, használja a természetes hierarchiát a családban, az egyházban, a munkahelyen, az államban. Az engedelmisség szellemi valóság.¹⁰¹ Aki nem tud engedelmeskedni embereknek, az nehezen tanulja meg az engedelmisséget, pedig azt még a Messiásnak is kellett:

Zsidó 5:8 *Ámbár Fiú, megtanulta azokból, amiket szenvedett, az engedelmisséget;*

Nézve a parancsolatot, illetve az imakérést, elmondható, hogy ezek az Istennek való engedelmisséget helyezik előtérbe, még akár a tévedő, elhajló gonosz emberekkel

---

⁹⁷ Hertz Biblia Jegyzetei, Bibliatéka: Ex. 20.12

⁹⁸ Ezért a zsidó hagyomány szerint nem is a második, hanem az első kőtáblán van az 5. parancsolat, én is oda tettem. A szülő és a felsőség ugyanis nem egyszerűen felebarát.

⁹⁹ Préd. 5:8

¹⁰⁰ Pl.: 2Móz 22:28 A bírakat ne szidalmazd, és néped fejedelmét ne átkozd.

¹⁰¹ 51. Zsolt. 14. Az engedelmisség persze nem azonos a tisztelettel, de ez egy külön tanulmány lehetne.

szemben is, ahogyan Péter mondja a nagytanácsnak: *Istennek kell inkább engedni, hogynem az embereknek.*¹⁰² Így valósul meg az Isten akarata.

5p.2 Átfedés - csoport - teokrácia

Az első, a negyedik és ötödik parancsolat jelentős átfedésben van egymással, mintegy csoportot alkotva, és lényegében a *teokráciát* szolgálja (persze a második és a harmadik parancsolat is, csak nem ennyire közvetlenül). Különösen szembeötlő ez, ha a Miatyánk megfelelő részeit nézzük:

*MI ATYÁNK, JÖJJÖN EL A TE ORSZÁGOD, LEGYEN MEG A TE AKARATOD!
MINT A MENNYBEN, ÚGY A FÖLDÖN IS!*

Nagyon ide tartozik a második sor is, mintegy annak kifejezésére, hogy az előzőekre nézve minden úgy valósuljon meg, *mint a Mennyben*. Tehát a név megszentelése, az Atya-Isten országának/uralkodásának működése, rendje, az isteni (jó, kedves, és tökéletes) akarat-megvalósulása olyan tökéletes és harmonikus legyen, mint a mennyei világban. A lényeg az ember vágyakozása, kérése az isteni rendbe való betagolódásra; amit az Újszövetségben *egyénilag* a megtérés, a Messiás befogadása, az újjászületés és a Szellemben járás, a kegyelem útján lehet elérni; *kollektíve* pedig az Igaz Egyház jeleníti meg, de *teljességgel* mindez csak a Messiás visszajövetelekor lesz meg.

3.2. A második kőtábla az EMBER - EMBER kapcsolatokat rögzíti

IMIT: Kötelességek az emberek iránt

Az első tábla bevezetőjében láttuk a szeretet parancsának átívelését az Ó- és Újszövetség között. A második nagy parancsolat a „**Szeresd felebarátodat, mint magadat.**”. A parancsolat fontosságát mutatja, hogy azt Jakab királyi törvénynek¹⁰³ nevezi.

3.2.1 A kapcsolatok kiterjesztése

Míg az első kőtábla vonatkozásában a megfeleltetés erős párosításokat eredményezett, addig a második tábla parancsolataira ez nem megy ilyen egyértelműen. Viszont a *minden mindennel összefügg* elv alapján különleges *csoport – csoporthoz* kapcsolással, illetőleg speciális *szűkítő, vagy kiterjesztő értelmezéssel* ezek az igék is párosíthatók. A két szöveg

¹⁰² Apcsel 5:29; Ld.: többfokozatú bírói rendszer.

¹⁰³ Jak 2:8

aktuális részeit egymás mellé helyezve látható, hogy szinte mindegyik kapcsolható mindegyikhez.

Pcs. sz.	Parancsolat
5.	Tiszteld atyádat és anyádat, ¹⁰⁴
6.	Ne ölj.
7.	Ne paráználkodjál.
8.	Ne lopj.
9.	Ne tégy a te felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot.
10.	Ne kívánd, ami a te felebarátodé.

Jel	Ima kérés mondata
a)	Legyen meg, a te akaratod
b)	mint a Mennyben, úgy a földön is
c)	A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma
d)	És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek;
e)	És ne vigyél minket kísértetbe
f)	De szabadíts meg minket a gonosztól
g)	Mert tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség mind örökké

A táblázat az **5-10** parancsolatokhoz **a-g** mondatok kapcsolatát veti fel, ami összesen (6*7=) 42 tétel. Ezeket két csoportra bontottam: *fővonalbeli* és *nem fővonalbeli* kapcsolatok. Tekintettel a dolgozat terjedelmi korlátaira, a nem fővonalbeli kapcsolatokat az **5. sz. Mellékletben** helyeztem el. Elhagyni ezeket azért nem tudtam, mert az évfolyamdolgozatomban megígértem, hogy a szakdolgozatban kifejtem ezeket. A kidolgozás során azonban az **5-d** kapcsolat annyira fontosnak tűnt, hogy ezzel kivételt tettem és ide is beemeltem:

5. TISZTELJ ATYÁDAT ÉS ANYÁDAT - d) És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek - Tisztelettel megbocsátani a szülőknek, mindazt, amit gyerekeikkel, velünk kapcsolatban elrontottak, hogy Isten is bocsássa meg, amit az új generáció rontott el saját gyerekei nevelése során. Rágondolni is rossz, hogy mi lenne, ha gyerekeink csak azt kapnák, amit mi szülők tudunk adni, és nem részesülnének Isten gondviselésében, kegyelmében. Fontos a megbocsátás mindkét irányban, hogy ne hordozzák, ne éljék újra a fiak az atyák hibáit, hogy megszakadjon, *meztörjön az apáról fiúra szálló bűn/átok, generációs átok, élethosszig tartó gyötrés, harag-addikt.* (Vö.: a Saul fiáról írt résszel, a 3. sz. Mellékletben) Segítség a megbocsátáshoz *lelki szinten* annak

¹⁰⁴ Az „összekötő parancsolat” az ember-ember vonatkozása miatt itt is szerepel.

belátása, hogy a szülő is kárvallottja ennek a sátáni rontás-láncolatnak, és feltehetőleg azt adja, amit kapott, így nem okozója, hanem szenvedő eszköze lett az atrocitásoknak. *Szellemi segítséget* ad, ha Isten megmutatja azt, ahogyan Ő látja a személyeket, a helyzetet, ahogyan Ő szereti az érintetteket – ezt érdemes imában kérni.

3.2.2 FŐVONALBELI kapcsolatok

Abból a feltételezésből kiindulva, hogy Jézus az ima első részét következetesen az első kőtábla parancsolataihoz igazította, azt feltételezhető, hogy ez a „rendszer” folytatódik a második kőtáblánál is. A következőkben kísérletet teszek e FŐVONALBELI összefüggések leírására.

6. parancsolat:

Ne ölj - MINT A MENNYBEN, ÚGY A FÖLDÖN IS.¹⁰⁵

IMIT: Az emberi élet szentsége

A parancsolat alapvetően az emberi élet értékét védi, ahogyan ez már a Noéval kötött szövetségben is szerepel. Különbség van a véletlen emberölés és a szándékos gyilkosság között. A törvény védi a véletlenül öltöt a vérbosszuló rokontól. Ugyancsak más elbírálás alá esik a háborúban történt emberölés (a harci vér ontása), valamint az ítélet végrehajtása (a megkövezés), melyek nem számítanak gyilkosságnak. Pontosan ezt a megkülönböztetést erősíti Jézus a hegyi beszédben, amikor a parancsolatot kiterjeszti a haragra, a gyilkos indulatra is, hiszen ennek a belső indulatnak a jelenléte árulja el a gyilkost.

A parancs alapja az, hogy az ember Isten képére teremtett. Ez az istenképesség az alapja az emberi méltóságnak, az emberi jogoknak.

A Mennyben szeretet, öröm, békesség van. Erre mindannyian vágyunk. Az ember dolga a földön, hogy felkészüljön a mennyei létre, hogy úgy számlálja napjait, hogy bölcs szívhez jusson,¹⁰⁶ hogy elérje a hitének célját, a lélek üdvösségét.¹⁰⁷ Ezen folyamatokat szakítja meg az áldozatnál a gyilkosság, megfosztva őt a mennyei létformára való felkészülés lehetőségétől, s elzárva előle esetleg nagyszerű lehetőségeket. Ezért is szól a

---

¹⁰⁵ Csak szűkítéssel kapcsoltam össze.

¹⁰⁶ 90. Zsolt. 12.

¹⁰⁷ 1. Péter 1:9

zsidó bölcsélet: aki egy életet olt ki, egy egész világot pusztít el; aki egy életet ment meg, az egy egész világot ment meg.

6p.1 Szűkítés a mennyei perspektívához

Rendkívül fontos az is, hogy *az ember az életét az örökkévalóságban kapja Istentől*,¹⁰⁸ és ezzel kerül be a földi létbe, ezért a földi létből is csak Isten veheti ki. Földi perspektívából nézve a test halála olyan, mint egy „filmszakadás”. Megy a történet és egyszer csak befejezetlenül, érthetetlenül megszakad, vége van. De mennyei perspektívából, az örökkévalóságból nézve világos, hogy a történet folytatódik, a személy lelkében, szellemében folytatólag tovább él, és jó esetben a feltámadáskor egy megújult, megdicsőült testet vesz fel. Mintha csak ruhát cserélt volna. Jézus a Mennyből jött, ezt pontosan tudta (sőt ennél jobban átlátta). Talán ezért is rendült meg a naini ifjút, illetve a Lázárt gyászolók láttán, mert az Ő szemében, a mennyei perspektívából nézve, ezek a személyek egyáltalán nem pusztultak el. Ennek bizonyítását adta azáltal, hogy visszaszólította őket a földi létbe. Előre bemutatva, hogy Ő úr a halál felett is.

6p.2 Szűkítés a mennyei lényekhez

A mennyei lények életéről relatíve kevesebbet tudunk, mint a földi eseményekről. A Biblia beszámol arról, hogy az Atya megközelíthetetlen dicsőségben, szentségben, fényességben lakozik, angyali rendek szolgálnak körülötte. A lázadók már „elmentek”. Teljes a harmonikus rend az egész hierarchiában. Az Isten mindhárom személyére vonatkozóan a halhatatlanság, az örökkévalóság evidencia. De olyat sem olvasunk az igében, hogy egy angyalt megöltek, vagy elpusztítottak volna. Lánkra verve ezer évekre, azt igen, de megölés az nem szerepel a Bibliában. Tudom, hogy a „nem találás” nem bizonyítja a „nincs”-et, de talán nem túl merész azt állítani, hogy a Mennyben nincs gyilkosság, ott nem ölnek.

Hiszen a test megölésével az ember nem szűnik meg, úgyis van folytatás, van öröklét. Így nemcsak az áldozat nem pusztul el, de a gyilkosnak is felelnie kell a tettéért, az persze valószínű, hogy ő a számadást nem a Mennyben, hanem a Pokolban végzi el. De a Pokol

---

¹⁰⁸ A hogyan ez az Efezusi levélben szerepel: 1:3~13

SZPA Ef 1:3-5 Áldott a mi Urunk, Jézus Krisztus Istene és Atyja, aki megáldott bennünket valamennyi szellemi áldással a mennyekben, Krisztusban, annak megfelelően, ahogy a világmindenség alapjainak letétele előtt kiválasztott minket Benne arra, hogy szentek és hibátlanok legyünk az Ő színe előtt szeretetben, és előre kiválasztott magának bennünket arra, hogy fiaivá fogadjon

sem múlandó valóság. Így tehát mondhatjuk a felvázolt szűkítésekkel, hogy a „*Ne ölj*” parancsolatnak lehet párja a „*mint a Mennyben, úgy itt a földön is*” ige.

7. parancsolat:

Ne paráználkodjál - A MI MINDENNAPI KENYERÜNKET ADD MEG NEKÜNK MA.

IMIT: *A házasság szentsége*

A parancsolat eredetiben: **ne törj házasságot**. Ez a parancs a férjet és a feleséget egyaránt kötelezi. A házasság szövetség, amiben egy férfi és egy nő, egyesül:

Annak okáért elhagyja a férfi az ő atyját és az ő anyját, és ragaszkodik feleségéhez: és lesznek egy testté. (1Móz 2:24)

Úgy hogy többé nem kettő, hanem egy test. Amit azért az Isten egybeszerkesztett, ember el ne válassa. (Máté 19:6)

Ez az egyesülés felette nagy titok, és egy külön dolgot tárgyat képezhetné: az első látástól a beteljesedett, egészséges gyermekekkel megáldott házasságig, végigkövetve szellemi, mikrobiológiai, genetikai, lelki, fizikai, testi működéseket, melyek során kimutatható a folyamatos egymásra hangolódás, az Isten egészséges utódokat eredményező gondviselésének szándéka. Ebben is meglátható az Ő emberiség iránti szeretete.

A házasságtörés után senki nem tud olyan lenni, mint előtte:

Avagy nem tudjátok-e, hogy aki a paráználval egyesül, egy test vele? Mert ketten lesznek, úgymond, egy testté. (1Kor 6:16)

Hordozza magában az egyesülés miatti változásokat, amelyek hatásától csak a kegyelem tud elválasztani. Ezért Jézus ezt a parancsolatot is kiterjesztően értelmezi:

Én viszont azt mondom nektek, hogy mindenki, aki azért néz egy nőt, mert megkívánta, már házasságtörést követett el vele a szívében. (SZPA Máté 5:28)

Így a parancsolat figyelmeztet a tisztátalan, parázna kívánságok (aktuálisan a pornográfia) házasságtörés felé taszítására, és egyben már előretekint a 10. *Ne kívánd...* parancsolatra is.

7p.1 A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma

7p.1.1 Szűkítés a szegénységre

Jelenkori természetes tapasztalat is mutatja, hogy a házasságtörésnek súlyos anyagi következménye is van. El kell tartani a barátnőt, válás után gyerektartást, esetleg feleségtartást kell fizetni; újránházasodás esetén két családra kellene gondot viselni, nem beszélve a lelki terhekről. A legjobban a gyerekek sínylik meg (ha vannak). Ezekre a tényekre utal a biblia, amikor az általános nehézségek¹⁰⁹ mellett konkrétan a kenyér hiányát mutatja be:

Mert a parázna asszony miatt jut az ember egy darab kenyérre, és más férfi felesége drága életet vadász! (Péld 6:26)

Bizony előfordulhat a nyomorúságnak és szegénységnek olyan szintje, amikor a mindennapi kenyér válik kétségessé. Ma már bizonyított tény, hogy amit ma Magyarországon „roma-kultúrának” neveznek, az valójában „szegény-kultúra”, és a világ különböző pontjain, Mexikótól Bangladesig és Angolától Miskolcig lényegében azonos jellemzőkkel írható le függetlenül az adott népesség „faji identitásától.” Ezen jellemzők között jelentős tényező a szexuális szabadosság és az éhezés, valamint még sok egyéb is.¹¹⁰ Így tehát igei és világi (szociológiai) szálon is *összekapcsolódik a testi paráznaság és a mindennapi kenyér ügye.*

7p.1.2 Kiterjesztés: a szellemi paráznaságra

A házasságtörést a héberben és a görögben is több szóval fejezik ki, ezek közül a gyakoribbak:

H2181 זָנָה (zánáh) 1) paráználkodik, házasságot tör, 2) (bálványt) imád, (idegen istent) követ, paráznaság eszközévé válik

H5003 נָאֵף (ná'ap) házasságtörést követ el, házasságot tör (férfi vagy nő; Izrael Istennel szemben)

G3431 μοιχεύω (moikheuo) házasságtörést követ el

¹⁰⁹ Péld 5:3-14 Mert színmézet csepeg az idegen asszony ajka, és símább az olajnál az ő ínye. De annak vége keserű, mint az üröm, éles, mint a kétélű tör. Az ő lábai a halálra mennek, az ő léptei a sírba törekszenek. Az életnek útját hogy ne követhesse, ösvényei változókká lettek, anélkül, hogy ő eszébe venné. Most azért, fiaim, hallgassatok engem, és ne távozzatok el számnak beszédeitől! Távoztasd el attól utadat, és ne közelgess házának ajtajához, Hogy másoknak ne add a te ékességedet, és esztendeidet a kegyetlennek; Hogy ne az idegenek teljenek be a te marháiddal, és a te keresményed más házába ne [jusson]. Hogy nyögnöd kelljen [élet]jed végén, amikor megemésztetik a te húsod és a te tested, És azt kelljen mondanod: miképpen gyűlöltem az erkölcsi tanítást, és a fenyítéket utálta az én elmém, És nem hallgattam az én vezetőim szavát, és az én tanítóimhoz nem hajtottam fületem! Kevés híja volt, hogy minden gonoszságba nem merültem a gyülekezetnek és községnek közepette!

Péld 6:32-33 Aki pedig asszonnyal paráználkodik, bolond; aki magát el akarja veszteni, az cselekszi ezt! Vereséget és gyalázatot nyer, és az ő gyalázata el nem töröltetik.

¹¹⁰ Részletesen: a szerző előadása: Magyarország „elcigányosodása,” avagy új lehetőségek az ébredésre címmel, 2014-04-15 Centrál Kávéház

https://docs.google.com/file/d/0B5YjngvjplDVVZMbUxjS3RMcdg/edit?usp=drive_web

melynek felhasznált irodalma: Gosztola Bernadett: Szegények, romák, Jelentheti-e a romaintegráció a szegénység felszámolását? ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. Roma Kutatóközpont 2014. január

G4203 πορνεύω (*porneuó*) *paráználkodik; prostitúciót folytat*

A szótári jelentések és több bibliai előfordulás is jelzi a kiterjedtebb értelmezés lehetőségét, melynek lényege: *Ne törj szövetséget!* Isten a próféták által többször feddi a tőle elforduló, bálványokhoz idegen istenekhez pedig odafordulókat paráznának, házasságtörőnek nevezve, illetőleg ahhoz hasonlítva őket. Sőt előre szól Mózes által:

*Hogy valamiképpen szövetséget ne köss annak a földnek lakosaival, hogy amikor **isteneiket követvén paráználkodnak**, és áldoznak az ő isteneiknek, és meghívnak téged, gyéjél az ő áldozatukból. (2Móz 34:15)*

Egyes esetekben nyilvánvalóan a vele való szövetség megsértése áll fenn:

*És monda az Úr nekem Jósiás király napjaiban: Láttad-e, amit az **elpártolt Izrael** cselekedett? Elment ő minden magas hegyre és minden zöldellő fa alá, és ott **paráználkodott**. {זָנָה} (zánáh)} (Jer 3:6)*

Van ahol az Ige összefüggést mutat az a szellemi paráznaság valamint az elszegényedés, a kenyér botjának eltörése között:

*Vigyázzatok azért, hogy a ti szívetek meg ne csalattassék, és el ne térjetekek, és ne tiszteljetekek idegen istenekeket, és ne boruljatekek le előttük. Különben az Úrnak haragja felgerjed reátok, és **bezárja az eget, hogy eső ne legyen, és a föld az ő gyümölcsét meg ne teremje**; és hamarsággal elveszetekek a jó földről, amelyet az Úr ad nektek. (5Móz 11:16-17)*

*Embernek fia! ha valamely ország vétkezné ellenem, elpártolván tőlem, és én kinyújtván kezemet ellene, **eltörném neki a kenyérnek botját, és bocsátaném reá éhséget**, és kiirtaném belőle embert és barmot; (Ez 14:13)*

Hoseás prófétán keresztül rámutat a szellemi paráznaság következményeire, sőt testi paráznaságot is ebből eredezteti (ez az ige nagyon emlékeztet a szegény kultúrára is):

Esznekek majd, de meg nem elégeszetekek; fajtalankodnakek, de nem szaporodnakek, mert megszűntetekek az Úrra vigyázni. Paráznaság, bor és must elveszi az észte!** Népem az ő bálványát kérdezi, és az ő pálcája mond neki jövendőt; mert a fajtalanság lelke megtéveszte, és **paráználkodakek az ő Istenük mögött. A hegyek tetején áldoznakek és a halmokon füstölnekek: a cserfa, a nyárfa és a tölgyfa alatt, mert kedves annak az árnyéka. Ezért **paráználkodakek a ti leányaitok, és házasságtörőkek a ti menyeteitekek.** (Hós 4:10-13)

Egy tipikus eset, amikor a paráznaság szó nem is jelenik meg, de nyilvánvaló az elhajlás és súlyos lesz a következmény:

*Az Úrnak angyala pedig szóla Thesbites Illésnek: **Kelj fel, menj el eleibe a samariabeli király követeinek, és szólj nekik: **Nincs-e Isten Izraelben**, hogy Baálzebubhoz, az Ekron istenéhez mentek tanácsot kérdeni?** (2Kir 1:3)*

Az elhajlás, a szövetség megtörése a Sátán munkája. Ahogyan Jézus ellene állt a „*Változtasd e köveket kenyérré*” javaslatnak, kísértésnek, ugyanúgy állhatunk meg mi is a kísértővel szemben:

Ő pedig felelvén, monda: Meg van írva: Nemcsak kenyérral él az ember, hanem minden igével (réma), amely Istennek szájából származik. (Máté 4:4)

Nekünk is Isten szájából származó igére, kijelentésre van szükségünk ahhoz, hogy a napi feladatainkat jól elvégezhessük:

Íme, napok jönnek, azt mondja az Úr Isten, és éhséget bocsátok e földre; nem kenyér után való éhséget, sem víz után való szomjúságot, hanem az Úr beszédének hallgatása után. (Ámós 8:11)

7p.1.3 A mi mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma

A mindennapi kenyér a természetes táplálkozási szükség betöltése, emlékeztet a naponkénti mannaesőre, de utalhat a római légiósok ellátására is, akik naponta kapták meg a kenyér-fejadagot. De Jézus új értelmet adott a kenyérnek, amikor kijelentette magáról, hogy Ő az *élet kenyere*,¹¹¹ mivel azonban Ő egyben az ige is, amely testté lett¹¹², ezért ez a kijelentés *egyrészt az úrvacsorára* vonatkozhat, *másrészt viszont az igével való naponkénti közösségre* is utal.

Jézus a Máté evangélium 15 részében a lánya gyógyulásáért könyörgő kananeus asszonynak azt mondta: *Nem jó a fiak kenyerét elvenni, és az ebeknek vetni.* Ezzel a *gyógyulást a fiak kenyerének* mondja. Esetünkre értelmezve: a mindennapi kenyérünk egyik része a – múlandóság alá vetett – testünk gyógyulása. Nem véletlenül mondja Salamon:

*Fiam, az én szavaimra figyelmezz, az én beszédeimre hajtsad füledet. Ne távozzanak el a te szemeidtől, tartsd meg ezeket a te elmédben. Mert életük ezek azoknak, akik megnyerik, és **egész testüknek egészség.** (Péld 4:20-22)*

---

¹¹¹ Ján 6:31-33 Mondának azért neki: Micsoda jelt mutatsz tehát te, hogy lássuk és higgyünk neked? Mit művelsz? A mi atyáink a mannat ették a pusztában; amint meg van írva: Mennyei kenyeret adott vala enniük. Monda azért nekik Jézus: Bizony, bizony mondom nektek: nem Mózes adta nektek a mennyei kenyeret, hanem az én Atyám adja majd nektek az igazi mennyei kenyeret. Mert az az Istennek kenyere, amely mennyből száll alá, és életet ad a világnak. (Megjegyzés: érthető a kenyérszaporítás után a zsidók pikérré kérdése a plusz jelle vonatkozóan, ha megemlékezünk a manna mennyiségéről: 40 évig naponta 130 kamionnyi. De Jézus rámutat a különbségre:)

Ján 6:48-51 Én vagyok az életnek kenyere. A ti atyáitok a mannat ették a pusztában, és meghaltak. Ez az a kenyér, amely a mennyből szállott alá, hogy ki-ki egyék belőle és meg ne haljon. Én vagyok amaz élő kenyér, amely a mennyből szállott alá; ha valaki eszik e kenyérből, él örökké. És az a kenyér pedig, amelyet én adok, az én testem, amelyet én adok a világ életéért.

¹¹² János 1:14

7p.2. Összefoglalva a mindennapi kenyér kérését:

A mi mannánk, mindennapi kenyерünk a naponkénti táplálkozás az Igével, amely megerősít a szellemi és a testi paráznasággal szemben, és általában a bűnnel szemben, sőt gyógyulás a testünknek.

Tehát amikor a mi mindennapi kenyerünket kérjük, akkor jó tudni, hogy azt a testi és szellemi paráznaság fenyegeti, amelyektől jó tartózkodni, és az Igével való közösség által az Atyánál maradni, hogy a kenyér botja ne törjön el. Jó tudni azt is, hogy az Ige még a betegségek ellen is védelmet ad, már akkor, amikor még nem is tudunk róluk.

3.2.3 Közbevetés: kegyelmi klauzula – bűnbocsánat

Mint láttuk Jézus kiemeli a megbocsátást. Az Atya irántunk tanúsított megbocsátását közvetlenül a mi felebarátaink iránti megbocsátásunk feltételéhez köti.

ÉS BOCSÁSD MEG A MI VÉTKEINKET, MIKÉPPEN MI IS MEGBOCSÁTUNK AZOKNAK, AKIK ELLENÜNK VÉTKEZTEK

A Lukács evangélium szövegében nem a „miképpen” összehasonlítás szerepel, hanem a befejezett tényt közlő „mert” szó. Utalva ezzel arra, hogy részünkről a megbocsátás elvégzett dolog.

Ez az első vers, ahol az új fordítás (SZPA) jelentős eltérést mutat: *és engedd el adósságainkat, ahogyan mi is elengedtük a mi adóssainknak!* Így maga a két szövegváltozat hozza a szűk és a kiterjesztett értelmezést. Úgy látszik a problémák régtől fogva az adósságokkal jönnek be. De az ember Isten iránti adóssága főleg a bűn. Az emberek iránti adósság sem csak anyagi lehet, hanem például lelki: sértés, becsmélés, megtévesztés, mulasztás, stb.

Sokan így gondolkoznak: „Majd ha hozzám jön és bocsánatot kér, akkor megbocsátok neki”. Mások állítják: „Én már megbocsátottam neki.” De amikor beszél az esetről, már messziről látszik, hogy belül még sebek, fájdalmak vannak. A békesség Istene bölcsen három utat is adott a megbocsátásra:

- *Aki ellen panasz van (sértő fél) annak azt mondja: Eredj el és békéld meg a panaszossal (sértődöttel).*¹¹³ Függetlenül attól, hogy igaza van-e, vagy esetleg ő sértett meg téged. Soha nem lehetünk biztosak abban, hogy szándékunkon, illetve tudtunkon kívül nem bántottuk-e meg az illetőt. De ez a gesztus a keresztény karakter, a krisztusi természet sajátja, a jó szándék bizonyítéka. Érdemes gyakorolni.

---

¹¹³ Máté 5:23~26.

- *A sértettnek azt mondja: Ha a te testvéred vétkezett ellened, és megbánja és bocsánatot kér, akkor bocsáss meg.*¹¹⁴ Ilyenkor nincs mérlegelési lehetőség arra, hogy „majd ha megérdemli”, „majd ha könyörög”, stb. akkor megbocsátok. Ilyenkor kötelező megbocsátani, még 490-szer is. Aki még haragszik, az még nem bocsátott meg, holott a Biblia ezt mondja: *Ám haragudjatok, de ne vétkezzetek: a nap le ne menjen a ti haragotokon; se pedig az ördögnek ne adjatok helyet.*¹¹⁵ Vannak súlyos sértések, amelyek nehezen dolgozhatók fel, de Isten tanácsa az, hogy mire lemegy a nap, engedjük el, mert különben „megágyazunk” a lelkünkben az Ördögnek.
- *A sértettnek (sértődöttnek) tesz még egy szabadon választható ajánlatot:*¹¹⁶ „Ahogyan te megbocsátasz az ellened vétkezőnek, Isten is úgy bocsát meg neked.” Ez a megbocsátás belső ügy, nem kell hozzá a sértő féllel való kommunikáció. Itt hangsúlyos az „ahogyan – úgy” kapcsolat. Például: teljesen, részlegesen, szívből, szívből stb. Tehát érdemes őszintén, szívből megbocsátani, mert a viszonyosság alapján ilyen bűnbocsánatot ad nekünk Isten. Már a megtéréskor célszerű erre kitérni. Viszont nem szerepel a szövegben az „azt – amit” megfogalmazás. Tehát nem feltétlenül arra a (típusú) bűnre nyerünk bocsánatot, amelyet megbocsátottunk, hanem: bármely területen megjelenő megbocsátásunk az életünk bármelyik területén hozhat Istentől megbocsátást. Célszerű ezért mindenkinek mindent megbocsátani. (Természetesen a megbocsátás az emberre vonatkozik, és nem jelenti az esetleges bűnös tevékenység elfogadását, vagy az azzal való együttműködést, és nem jelenti a vétkezővel való korábbi közösség helyreállítását, folytatását. Például: Megbocsátom, hogy a közösen vállalt munkából nem vette ki a részét, de újra közös munkát vele nem vállalok.)

Ezek adják **kettős biztonságot**. A felsorolásból látszik a sértőnek és a sértettnek is lépni kell a megbékélés felé, ha jót akar magának. *Mert boldog ember az, akinek az Úr bűnt nem tulajdonít, és lelkében csalárdság nincsen.*¹¹⁷

Ha pedig valaki bűnbocsánatot szeretne kapni, annak egyszerű és biztos módja, ha ő szívből igazán megbocsát mindenkinek. Célszerű ebben naponta gyakorolni magunkat, hogy *le ne menjen a nap a mi haragunkon.* És működik a bűnbocsánat.

A Miatyánkban ez a közbevetés a kegyelem egyszerű és nagyszerű külön útját mutatja.

¹¹⁴ Máté 18:21-22; Lukács 17:4

¹¹⁵ Efézus 4:26-27

¹¹⁶ Máté 6: 12.

¹¹⁷ 32. Zsoltár

8. parancsolat:

Ne lopj - ÉS NE VIGYÉL MINKET KÍSÉRTETBE

IMIT: *A vagyon szentsége*

A parancsolattal Isten védi a tulajdont, vagyont, ami mutatja a szorgalom és az értelem gyümölcsét. Minden támadás embertársunk, vagy valamely közösség vagyona ellen tulajdonképpen támadás az emberi egyéniség vagy a közösség ellen. Ez a parancsolat megtilt minden törvénytelen vagyonszerzést csalás, sikkasztás vagy hamisítás útján. Mivel az ide vonatkozó világi törvények sosem lesznek tökéletesek, ezért a hívők tudják és figyelembe veszik, hogy „Vannak cselekedetek, amelyek látszólag törvényesek, vagyis nem járnak kimondott törvényszegéssel, mégis aljasak és becstelenedek. Így mindazok a tettek, amelyekkel valaki kihasználja embertársa tudatlanságát, vagy zavarát, hogy azzal saját vagyonát növelje” bűnösök, ezért kerülendők.¹¹⁸

8p.1 *Ne vigyél minket kísértésbe*

Ennél a versnél is van némi eltérés az új fordításban: *És ne adj át minket megpróbáltatásnak.*¹¹⁹ Különösen erős a kísértés, akkor, amikor a világi szabályok enyhébbek, mint az isteni útmutatás.¹²⁰ Fokozott a felelőssége azoknak, akik hatalmi pozíciójuk révén a világi szabályokat képesek alakítani. Pedig:

Jaj a hamis határozatok határozóinak, és a jegyzőknek, akik gonoszt jegyeznek, Hogy elriasszák a gyöngéket a törvénykezéstől, s elrabolják népem szegényeinek igazságát, hogy legyenek az özvegyek az ő prédájuk, és az árvákban zsákmányt vessenek. S vajon mit műveltek a meglátogatásnak és a messzünnen rátok jövő pusztulásnak napján? Kihez futtok segítségért, és hol hagyjátok dicsőségeteket? Bizony csak: a foglyok alá hanyatlanak és a megölettek alá hullanak; mind ezekkel haragja el nem múlt, és keze még felemelve van. (Ézsaiás 10:1-4)

Van-e köze te hozzád a hamisság székének, amely nyomorúságot szerez törvény színe alatt (Zsolt 89:20)

8p.2 *Szűkítés a tulajdonra*

Az elmúlt évtizedek, különösen az ún. „létező szocializmus” ideje alatt a közös tulajdonnak nem volt becsülete, amit az is gerjesztett, hogy az állam úgy állította be magát,

¹¹⁸ A bekezdés az Im.: EX 20,13 alapján.

¹¹⁹ SZPA Máté 6:13a

¹²⁰ Ilyen ellentmondás van pl. a „Ne ölj” és az abortusz, az eutanázia között; a „Ne paráználkadj” és a házasságtörés, az LGBT jogok elfogadása között, itt pedig a tulajdonra vonatkozóan.

mint „mindenről gondoskodó”, így a tulajdon elidegenedett az emberektől, a rendszerváltás után még egymástól is elidegenedtek az emberek. A kapitalista átalakulás maffiás farkastörvények szerint haladt. Működnek még a régi beidegződések a vállalati, vagy más közös tulajdonnal kapcsolatban. *Erős a kísértés*. Nem könnyű átlátni, miért nem engedi a régi állami telephelyen működő vállalkozó, hogy hazavigyék az anyagot, hogy kitől lop az, aki nem fizet adót, vámot, aki bliccel stb. Pedig meg van írva:

Adjátok meg azért mindenkinek, amivel tartoztok: akinek az adóval, az adót; akinek a vámmal, a vámot; akinek a félelemmel, a félelmet; akinek a tisztességgel, a tisztességet. (Róm 13:7)

E vázlatos kifejtéshez járul még a *szegénység*, ami felveti a „*megélhetési bűnözés*” kérdését. Az pedig már igazi kísértés, megpróbáltatás, ha valaki az éhség miatt jár lopni.

Ebben a helyzetben kritikus lett a *Ne lopj* parancsolat megtartása. Ezért fontos ezen imakérés hangoztatása a lopással kapcsolatban, hogy: ***Ne vigyél minket a kísértésbe***. Hogy ki-ki kapjon világosságot arra nézve, hogy amit tesz, amiből él az Isten ígéje szerint minek minősül; hogy képes legyen abbahagyni a bűnös tevékenységeket, s ha nehéz is, de többé ne orozzon.

9. parancsolat:

Ne tégy a te felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot - DE SZABADÍTS MEG MINKET A GONOSZTÓL

IMIT: *A hamis tanúskodás ellen*

Ez egy olyan parancsolat, amely ellen nyelvvel, szájjal, beszéddel lehet véteni. A parancsolat célja a becsület védelme. Tilalma kiterjed a rágalmazás, rossz hír-keltés, ferdítés, csúsztatás, pletykálás, és ezek különböző módjaira, függetlenül a célszemélyektől, hogy egyén, közösség, nép, faj vagy felekezet, esetleg ügy az érintett. A fő terület a kapuk, bíróságok, és minden olyan hely, közeg, ahol az érintettre nézve hátrányos következmények indulhatnak el a rossz beszédek miatt. A parancsolatban hangsúlyos a „*felebarát*” és az „*ellen*” szó. A „Kicsoda az én felebarátom?” kérdésre az evangéliumi válasz: az, aki könyörült. A Miatyánk felvezetésekor Jézus által bemutatott, a „még az ellenséget is szerető” magatartással világossá tette, hogy minden körülöttünk élő emberen jó könyörülni, vagyis ők mind a felebarátaink.

A manapság divatos lejárató kampányok, karaktergyilkosságok nem az igazság kiderítését, szolgálják, hanem az ellen hatnak; valaki, vagy valami ellehetetlenítését munkálják.

Érdekes átkötést leplez le a hamis tanúzás – hazugság – gyűlölet vonalán Salamon:

A hazug nyelv gyűlöli az általa megrontott embert, és a hízkelkedő száj romlást szerez. (Péld 26:28)

Amikor valaki másról hazugságot állít, meggyűlöli azt, akiről hazudott. A leírt kapcsolat semmilyen feltételt nem tartalmaz. A gyűlölet tehát indukálódhat függetlenül attól, hogy tudja-e, hogy hazudik, avagy csak egy általa nem kontrollált hírt ad tovább. Ezért mondja az Írás:

Hazug hírt ne hordj; ne fogj kezét a gonosszal, hogy hamis tanú [ne] légy. Ne indulj a sokaság után a gonoszra, és peres ügyben ne vallj a sokasággal tartva, annak elfordítására. Szegénynek se kedvez az ő peres ügyében. (2Móz 23:1-3)

Vagyis igaz ítélettel ítéljünk, és ettől ne engedjük elhajlítani magunkat. S amiről nem tudunk pontosat arról ne beszéljünk, sőt inkább arról se, amiről tudunk.

Az ember a legkönnyebben és a legtöbbet a beszédével vétkezik. Ezért mondja Jakab:

Aki beszédben nem hibázik, az tökéletes ember, meg tudja fékezni az egész testét is. (SZPA Jakab 3:2b)

Tudjuk, hogy a nyelv *fékezhetetlen gonosz, emberi természet azt meg nem zabolázza,*¹²¹ csak Istentől kaphatunk ehhez segítséget, így tehát indokolt a kérés: **szabadíts meg minket a gonosztól!** Attól is, hogy mi engedjük neki, de attól is, hogy bennünket támadjon a hazugság. Ez utóbbi alkalmasint fontos védelmet is jelent az igaztalan vádakkal, támadásokkal szemben.

10 parancsolat:

Ne kívánd a másét -. MERT TIÉD AZ ORSZÁG ÉS A HATALOM ÉS A DICSŐSÉG MIND ÖRÖKKÉ.

IMIT: *A mohó kívánság ellen*

Ne kívánd a te felebarátodnak házát. Ne kívánd a te felebarátodnak feleségét, se szolgálóját, se szolgálóleányát, se ökrét, se szamarát, és semmit, ami a te felebarátodé!

---

¹²¹ Jakab 3 alapján

A tizedik parancsolat a belsőben, a lélekben, a szívben, a kívánságok, motivációk szintjén ragadja meg a dolgainkat. A második kőtábla előbbi parancsai látható cselekedetekről szólnak, de ez visszanyúl az eredethez a kívánsághoz. Jakab szerint a gonosz kívánság vonja, édesgeti az embert, azért, hogy megtörje az ellenállását. Azután ha megfogja a kívánság, megszüli a bűnt, az pedig, ha megsokasodik, hozza a halált¹²². Ez egy rossz pálya.

Viszont van kiút. Ugyanis azzal, hogy *a más tulajdonában levő dolgok „elkívánását” tiltja, de nem tiltja az „olyan” dolgok kívánását* (ház, feleség, szolga stb.), tulajdonképpen **az irigységet** korlátozza. A kívánságok ilyen megregulázása elejét vesz a többi bűnnek is, hiszen aki nem kívánja a másét, az nem is lop, nem hazudik, nem gyilkol érte, nem paráználkodik vele, stb. mert tudja, hogy a világosságok Atyjától minden megkapható, mert:

Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék felülről való, és a világosságok Atyjától száll alá, akinél nincs változás, vagy változásnak árnyéka. (Jak 1:17)

Akié minden, aki szemrehányás nélkül ad, mert jól tudja, mire van szükségünk. Most már egyértelmű: teljesen felesleges a másé után vágyódni, csak Isten adja meg a nekünk valót. **Mert tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség mind örökké.**¹²³

Gyógyír és jó hír ez a különféle hiányokkal küszködő embereknek¹²⁴. És egyben erős bizonyítéka az Istennek az emberhez való közeledéséről.

3.2.4 Záró rátekintés a Miatyánkról

A Miatyánk eleje és vége, **érdekes keretet** ad az egész imának. *Az elején* Jézus, a Fiú, a mennyei Atya megszólításával indít, mintegy pozicionálva a saját indulását a Mennyből; *a végén* pedig a Dávid hála-, vagy búcsú-imájából idéz, amely a király életének beteljesedésekor hangzik el. Utalva ezzel arra, hogy: *egyrészt* Ő a Dávid fia, és *másrészt* hogy a Dávid házáról szóló prófécia él, s a Vele való közösség és az Ő követése által (hiszen az ima a tanítványoké) teljességgel megvalósulhat a megváltás.

---

¹²² Jakab 1:13-15

¹²³ Jézus itt Dávid imájából idéz: 1Krón 29:11-12 Oh Uram, tied a nagyság, hatalom, dicsőség, örökkévalóság és méltóság, sőt minden, valami a mennyben és a földön van, [tied]! Tied, oh Uram, az ország, te magasztalod fel magadat, hogy légy minden fejedelmek felett! A gazdagság és a dicsőség mind te tőled [vannak], és te uralkodol mindeneken; a te kezdedben van mind az erősség és mind a birodalom; a te kezdedben van mindeneknek felmagasztaltatása és megerősítése.

¹²⁴ Lukács 4:18 Az Úrnak lelke [van] én rajtam, mivelhogy felkent engem, hogy a **szegényeknek az evangéliumot** hirdessesem...

Egy **másik érdekesség**, hogy az *ima – törvény* páros eleje az Atyával való bensőséges közösségből indul (én vagyok az Úr – a mi Atyánk), és a végén egy legbelül a szívben, titokban megfogalmazódó kívánságot „gyógykezel”, (Ne kívánd... - Tiéd az ország...) mondhatni **szívtől szívhez jut**, és közben közrefogja az egész tartalmat.

A Miatyánk egy másik többlete, hogy míg a Tízparancsolat külső szabály, amit büntetés terhe mellett kötelező megtartani, addig a Miatyánkban belülről jövő, az Atyával való közösségen alapuló, a törvénytől függetlenül működő, belső motivációtól hajtva, kérés formájában jelenik meg ugyanezen szabályok iránti elkötelezettség. Mert már nem a törvény miatt akarja megtartani, hanem önmagáért kéri, hiszen „Isten fia” lett az újjászületés, a Szent Szellem vezetése által. A törvényre pedig immár csak tájékozódásul tekint.

A bemutatott kapcsolatokat egy táblázatban foglaltam össze.

3.3 Összefoglaló táblázat

Szám	Tízparancsolat	Miatyánk	Kegyelmi záradék
1.	Én, az Úr, vagyok a te Istened, Ne legyenek...	Mi Atyánk	<p style="text-align: center; color: red;">És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek;</p>
2.	Ne csinálj magadnak faragott képet	Ki vagy a mennyekben	
3.	Az Úrnak a te Istenednek nevét hiába fel ne vedd;	Szenteltessék meg a te neved	
4.	Megemlékezzél a szombatnapról	Jöjjön el a te országod /	
5.	Tiszteld atyádat és anyádat,	Legyen meg, a te akaratod.	
6.	Ne ölj.	mint a Mennyben, úgy a földön is	
7.	Ne paráználkodjál.	A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma	
8.	Ne lopj.	És ne vigyél minket kísértetbe	
9.	Ne tégy a te felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot.	De szabadíts meg minket a gonosztól	
10.	Ne kívánd, ami a te felebarátodé.	Mert tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség mind örökké	
		ÁMEN!	

A kettős vastag vonal jelzi, hogy a második kőtábla parancsolataihoz a hozzárendelés nem teljesen egyértelmű, így a szaggatott vonal átjárhatóságot jelez. A kegyelmi záradék eredetileg 7. pont után következne. De ez aztán igazán mindenre kiterjedő.

4. Összefoglalás

A Miatyánk és a Tízparancsolat között sok hasonlóságot véltem felfedezni keletkezésük, elhelyezkedésük, funkcióik, tartalmuk alapján. Először a névről szóló igékre figyeltem fel, majd fokozatosan csodálkoztam rá a hasonlóságokra, megfelelésekre.

Arra a csodára, amit Dr. Ruff Tibor: *Az Újszövetség és a Tóra c. művében a törvény és a kegyelem dialektikájának* nevez, pontosabban arra, hogy e két egymásnak feszülő valóság a Názáreti Jézus kezében hogyan olvad eggyé. Hogyan jelenik meg a törvénytől függetlenül a kegyelem, s vezet a szeretet útján mégis az egységbe.

Dolgozatomban bemutattam a Tízparancsolat és a Miatyánk keletkezését tartalmát, hasonlóságukat és különbözőségüket. A kidolgozás során több a gondolatmenethez kapcsolódó, de annak fővonalától eltérő részlet is keletkezett, melyeket kidobni sajnáltam, ezért mellékletbe helyeztem, mert ezekben is láthatjuk Isten atyai viszonyulását az emberekhez.

A konkrét igeszakaszok összevetését táblázatban is bemutatom összefoglalólag. Egyes párosítások szinte evidenciának tűntek, másoknál csak megszorításokkal és kiterjesztésekkel közelítettem az igeverseket. Arra gondoltam, ha Jézus ilyen hasonlóságokat alkalmazott az első kőtábla vonatkozásában, akkor valószínűleg ezt folytatja a másodiknál, én pedig vagy felismerem, vagy nem.

Láttuk, hogy a törvény külső kényszerként működik, noha a Tízparancsolatnál ez eredetileg nem így volt. Az új szövetség behozta az újjászületést, így hit által, a törvénytől függetlenül kerülhetünk az Istenhez tartozás kegyelmi állapotába, ahol a tanácsadó, útmutató már belülről szívből motiválja a cselekedeteket. Így a törvényre már csak, mint párhuzamos rendszerre tekintünk, hogy lássuk: jól haladunk-e?

A Miatyánk imájával Jézus nem felszínes fecsegésre, farizeusi gépies imára buzdít, hanem inkább odaállítja az újjászületett „fiú-embert,” vagyis minket az Atya elé, hogy szívünk *mélyéből őszintén beszélgessünk végre a mi Atyánkkal, aki egészen közel jön a nyakas emberhez, hogy megtanítsa az új – szeretet alapú - életre.*

Dolgozatommal szerettem volna hozzájárulni ahhoz is, hogy a Miatyánkkal imádkozók bővebb muníciót kaphassanak az imájukhoz, hogy felbátorodjanak a kiterjesztő értelmezéshez.

5. Felhasznált irodalom

Bibliák:

- *Szent Biblia* Károli Gáspár fordítása (Magyar Bibliatársulat, Budapest 2010)

Könyvek:

- Németh Sándor: *Tízparancsolat* (Vidám Vasárnap könyvek, Budapest 2008)
- Ruff Tibor: *Az Újszövetség és a Tóra* (Jószöveg Műhely Kiadó, Bp. 2009)
- Flavius, Josephus: *A zsidók története.* (Európa kiadó, Bp., 1980)
- Gyökössi Endre: *A két középpont,* (Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2009)

Szent Pál Akadémia jegyzetei:

- *Az Újszövetség teljes szövege az események legvalószínűbb időrendjében I. rész: A négy evangélium, jegyzet* (Szent Pál Akadémia, Budapest 2014)
- *Bibliai etika,* ideiglenes jegyzet (Szent Pál Akadémia, 2009)
- *Egységes útmutató* évfolyamdolgozatok szakdolgozatok leadásához és a záróvizsgához (Szent Pál Akadémia, 2015)

Egyéb források:

- Gosztola Bernadett: *Szegények, romák, Jelentheti-e a romaintegráció a szegénység felszámolását?* (ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. Roma Kutatóközpont 2014.)
- Kiss István előadása: *Magyarország „elcigányosodása,” avagy új lehetőségek az ébredésre* címmel, (2014-04-15 Centrál Kávéház)
https://docs.google.com/file/d/0B5YjngvjplDVVZMbUxjS3RMcDg/edit?usp=drive_web)

Internetes oldalak:

- *Ortodox rabbinikus nyilatkozat a kereszténységről,* <http://Szombat-online> - 2015-12-06 Rovat: [Politika](#), [Hagyomány](#), [Kiemelt](#)
- Filmvilág Blog, 2016 február 10, Kozma György: *Saul fia – másképp.*
- Izrael-Immanuel: *A tízparancsolat és a Miatyánk;*
(<http://www.izrael-immanuel.net/?p=3302>)
- Szabó Ferenc: *Az imádságról - A Miatyánk*
(<http://www.szaboferenc.hu/igehir/miatyank.htm>)
- *Noé fiainak hét parancsa,*
<http://pilpul.net/hetven-arc-hetiszakas/noe-fiainak-het-parancsa>

- Lubavicsi Rebbe: *Isten törvénye minden embernek*

<http://zsido.com/a-rebbe-noe-het-torvenyerol/>

Számítógépes programok:

- Biblia Téka (Arcanum Bt. Budapest)
  - Bibliai nevek és fogalmak
  - Hertz Biblia Jegyzetei
- Biblia Felfedező 3.8 (Zsidó Miklós, www.mobilbiblia.hu)
  - Károli Gáspár fordítása
  - Szent Pál Akadémia fordítása
  - Izraelita Magyar Irodalmi Társulat Biblia fordítása
  - Óhéber szótár
  - Ógörög szótár
  - Bibliai nevek és fogalmak
  - Scofield jegyzet

Szóban elhangzott előadások, prédikációk

- Szent Pál Akadémián
  - Hack Péter: *Bibliai etika 1-2-3-4* (a 2014/2015-ös tanévben)
  - Ruff Tibor: *Bevezetés az Ószövetségbe* (a 2014/2015-ös tanévben)
  - Flaisz Endre: *Bevezetés az Újszövetségbe* (a 2014/2015-ös tanévben)
  - Németh S. Judit: *A Szent Szellem ajándékai és gyümölcsei* (a 2014/2015-ös és a 2015/2016-os tanévben)
  - Németh Sándor: *Karizmatikus teológia* (a 2014/2015-ös és a 2015/2016-os tanévben)

6. Nyilatkozat a dolgozat eredetiségéről

Alulírott Kiss István, e dolgozat szerzője feyelmi felelősségem tudatában kijelentem és aláírással igazolom, hogy dolgozatom - a mellékletekkel együtt - saját kutatásomon és a szakirodalom önálló feldolgozásán alapuló, általam készített írásmű, melyet kizárólag az irodalomjegyzékben felsorolt források felhasználásával, meg nem engedett segítség nélkül készítettem, abban a mások által szerzett részeket megfelelő idézés, utalás nélkül nem használtam fel. Minden olyan részt, amelyet szó szerint vagy azonos értelemben, de átfogalmazva más forrásból átvettem, egyértelműen, a forrás megadásával megjelöltem.

Dunakeszi, 2016- 03- 21

.....
Kiss István

7. Mellékletek

1. sz. Melléklet: - Noé hétparancsolata

Az özönvíz után Noé áldozatot mutatott be Istennek, aki ígéreteket tett (vetés és aratás, hideg és meleg, nyár és tél, nap és éjszaka; emlékeztető jel a szivárvány; valamint, hogy többé nem lesz özönvíz) és hét parancsolatot¹²⁵ adott, amelyek a Noé utáni minden emberre vonatkoztak. E hét-parancsolatban ad szabályokat Isten az emberek számára, hogy az eltávolodott állapotban is legyen viszonyítási alapjuk az életvezetésük, működésük rendjéhez, hogy bizonyos – akkor meghatározott – bűnöktől távol maradjanak. Ezekben a szabályokban (ld. a lábjegyzetben) került meghatározásra egyebek között az *emberi élet védelme, az igazságszolgáltatás alapja, a közösség (később: állam) életvédelmi feladata*. A parancsolatok megtartása azonban csak hellyel-közzel működött, amit Isten előre tudott, hiszen Ő maga mondta:

És megérezé az Úr a kedves illatot, és monda az Úr az ő szívében: Nem átkozom meg többé a földet az emberért, mert az ember szívének gondolata gonosz az ő ifjúságától fogva; és többé nem veszem el mind az élő állatot, mint cselekedtem. 1 Mózes 8:21

Eredetileg nem akartam ezekről a „Noé parancsolatok”-ról írni, de különös aktualitást ad e résztémának a közelmúltban megjelent, a zsidó-keresztény közeledést jelző „**Ortodox rabbinikus nyilatkozat a kereszténységről**” című, 25 vezető rabbi által aláírt¹²⁶ „egy zsidó–keresztény partnerség felé” orientáló nyilatkozat.

A nyilatkozat alapvetően pozitív hangnemű. Jelzi, hogy javul a kapcsolat zsidók és keresztények között, hogy ébred a testvérség. Bennem mégis felvetődött a kétely, hogy a kereszténységet valóban csak az jellemzi, ami a nyilatkozatban rólunk megjelent, hogy ti.: „*Jézus kétszeres jóságot hozott a földre. Egyrésztől fejedelmien megerősítette Mózes Tóráját – s egyetlen Bölcs sem beszélt határozottabban a Tóra megváltoztathatatlan voltáról. Másrésztől Jézus eltörölte a nemzetek bálványait és kötelezte őket Noé hét*

---

¹²⁵ 1 Mózes 9 Törvények a megújult világ számára

1 Azután megáldá Isten Noét és az ő fiait, és azt mondá nekik: Szaporodjatok és sokasodjatok, és töltsétek be a földet.

2 És féljen és rettegjen tőletek a földnek minden állatja az égnek minden madara: minden ami nyüzsög a földön, és a tengernek minden hala kezetekbe adatott;

3 Minden mozgó állat, amely él legyen nektek eledelül; amint a zöld füvet, nektek adtam mindazokat.

4 Csak a húst az őt elevenítő vérral meg ne egyétek.

5 De a ti véreteket, amelyben van a ti éltetek, számon kérem; számon kérem minden állattól, azonképpen az embertől, kinek-kinek atyjafiától számon kérem az ember életét.

6 Aki ember-vért ont, annak vére ember által ontassék ki; mert Isten a maga képére teremté az embert.

7 Ti pedig szaporodjatok és sokasodjatok, nyüzsögjete a földön és sokasodjatok azon.

(7 Ti pedig teremjete gyümölcsöt, gyarapodjatok, nyüzsögjete a földön és legyetek naggyá) – saját fordítás

¹²⁶ [Szombat](#) online - 2015-12-06 Rovat: [Politika](#), [Hagyomány](#), [Kiemelt](#)

parancsolatának¹²⁷ betartására; erkölcsi jellemvonásokkal erősítette meg őket, hogy különböző viselkedjenek, mint a mező állatai.”¹²⁸

Valóban csak a Noé szövetségéig juthatunk? Keresztényekre nem vonatkozhatnak az ígéretek, csak a zsidókra? Nekünk nem szól a Tízparancsolat? Szerintem Isten a Messiásban nekünk keresztényeknek többet ígér:

Így szól: Kevés az, hogy nekem szolgálóm légy, a Jákób nemzetségének megépítésére és Izrael megszabadultjainak visszahozására: sőt a népeknek is világosságul adtalak, hogy üdvöm a föld végéig terjedjen!(Ézs 49:6)

Csak hogy ennek az ígének az elfogadásához az izraelitáknak is el kellene fogadni Jézust, mint Messiást.

Dolgozatomban – a nyilatkozat igazságainak megtartása mellett – szeretném bizonyítani, hogy sokkal többről, egy a teljes Ószövetségre épülő, Isten tökéletes akaratában levő továbblépésről van szó, amely a próféciaiban megígért Újszövetséggel valósul meg.

---

¹²⁷ *De mit is mond a zsidó magyarázat a Noé 7 parancsolatáról?*

„A rabbinikus magyarázat ezekből a versekből hét alaptörvényt következtet:

1. a törvénytörések szükségességét,
2. az istenkáromlás tilalmát,
3. a bálványimádás tilalmát,
4. a fajtalanság tilalmát,
5. a vérontás és
6. a rablás tilalmát,
7. élő állatról levágott hús élvezetének tilalmát

Rabbijaink ezeket a törvényeket „Nóé utódai hét törvényé”-nek nevezik. Ez körülbelül azt jelenti, amit mi „természetes vallás”-nak nevezünk, ami az emberi társadalom szükséges alapja. Míg az izraelitáknak a Tóra valamennyi parancsolatát meg kellett tartaniuk, e hét törvény megtartását követelték ősi időkben a zsidók a közöttük élt, vagy közösségükhöz csatlakozott nem-zsidóktól.” (Hertz Biblia jegyzetei – Gen 9,7 – Bibliatéma program.)

Jól látható, hogy nem közvetlen a kapcsolat a vonatkozó ige és a bemutatott parancsok között. Sőt vannak más forrásokban, kissé eltérő kifejtések is. Ennek oka a különböző rabbinikus iskolák, egymástól eltérő – nekünk szokatlan – levezetése.

¹²⁸ Idézett cikk: 3. Pont 1. Bekezdés.

2. sz. Melléklet: - A törvényadás történetéhez

A zsidók Egyiptomból való szabadulásának történetét, s benne a törvényadást **Mózes második könyve**, az Exodus írja le, de az Biblia a későbbiekben több helyen is kitér rá. Ezt a fejezetet csak azért írtam le, hogy bemutassam, ill. emlékezetbe idézzem azt a dinamikus pörgő,¹²⁹ naponként csodákat hozó eseménysorozatot, ami a törvényadást körülvette.

Az előzmények

Kr.e. 1875 körül a Kánaánra és Egyiptomra kiterjedő általános éhség és nyomorúság miatt Jákob családjával Egyiptomba menekült, ahol a halottnak hitt fia, József¹³⁰ - aki ekkor már a fáraó első embere - befogadja és a Gósen földjén letelepíti őket. Mikor azonban új királya lett Egyiptomnak, aki nem ismerte Józsefet, sem az ő népét, kezdte őket rabszolgasorsban nyomorgatni, sőt az elszaporodásuktól való félelem miatt a fiúgyermek elpusztításával akarta uralmát biztosítani. De **Istennek volt egy ígérete** Ábrahám felé:

És monda az Úr Ábrámnak: Tudván tudjad, hogy a te magod jövevény lesz a földön, mely nem övé, és szolgálatra szorítják, és nyomorgatják őket négyszáz esztendeig. De azt a népet, melyet szolgálnak, szintén megítélem én, és annak utána kijőnek nagy gazdagsággal. 1Móz 15:13-14

Nem tudjuk pontosan, hogy e prófécia mennyire volt közismert az időközben nagyon megsokasodott nép között. Vannak igehelyek, melyek arra utalnak, hogy a nép Istenhez kiáltott¹³¹. Ám, amikor Isten elküldte Mózeszt a szabadulás üzenetével, az atyáknak ígért földre való visszatérés lehetőségének hírével¹³², akkor a *kislelkűség és a nehéz szolgálat* miatt nem hallgattak rá, mintha nem is ők hívták volna segítségül az Istent. A csodák¹³³ és

---

¹²⁹ Ezt a pörgést a fejezet stílusa is átveszi, amiért elnézést kérek azoktól, akiknek megnehezíti az olvasást/követést.

¹³⁰ József története 1. Mózes 37-45.

¹³¹ 2Móz 3:7 Az Úr pedig monda: Látván láttam az én népemnek nyomorúságát, amely Egyiptomban vagyon és meghallottam az ő sanyargatóik miatt való kiáltásukat; sőt ismerem szenvedéseit.

5Móz 26:7 Kiáltánk azért az Úrhoz, a mi atyáink Istenéhez, és meghallgatta az Úr a mi szónkat, és megtekintette a mi nyomorúságunkat, kínunkat és szorongatásunkat;

¹³² 2Móz 6:5-9 Fohászzkodását is meghallottam az Izrael fiainak amiatt, hogy az egyiptombeliek szolgálatra szorítják őket, megemlékeztem az én szövetségemről. Annak okáért mondd meg az Izrael fiainak: Én vagyok az Úr és kiviszlek titeket Egyiptom nehéz munkái alól és megszabadítlak titeket az ő szolgálatuktól és megmentlek titeket kinyújtott karral és nagy büntető ítéletek által. És népemmé fogadlak titeket s Istenetekké leszek nektek és megtudjátok, hogy én vagyok a ti Uratok Istenetek, aki kihoztalak titeket Egyiptom nehéz munkái alól. És béviszlek titeket a földre, amely felől esküre emeltem fel kezemet, hogy Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak adom azt, és nektek adom azt örökségül, én az Úr. Ekképpen szóla Mózes az Izrael fiaihoz; de nem hallgatának Mózesre, a kislelkűség és a kemény szolgálat miatt.

¹³³ **Csodák:** Botból kígyó; lepra jön és megy; **Csapások:** 1. Vizek vérré válnak, 2. Békák, 3. Por-féreg, 4. Rovarok – de Gósen földjén nem, 5. Dögvész a nyájakon – de zsidókén nincs, 6. Kemence koromból –

a tíz csapás azonban meggyőzte őket a hatalmas és félelmetes Isten jelenlétéről, beavatkozási készségéről, segítő szándékáról.

Úgy tűnik, hogy az Ábrahám – Izsák - Jákób vonalán keletkezett hit, az ezer ízig ígért irgalmassággal, és az Istenhez tartozás tudatával összességében adott annyi muníciót, hogy a – sok lázadás miatt ugyan csak részlegesen engedelmeskedő – nép végül is összességében megvalósította Isten akaratát.

12~14 fejezet: A 430 évi egyiptomi fogság végén, sietve elfogyasztották az – Isten által Mózesen keresztül rendelt - első páska-barányt, s a bárány vérének oltalma mögül izgalommal szemlélték a tizedik csapást, az elsőszülöttek halálát, de reggel már a 600.000 férfi családostól,¹³⁴ barmostól, arannyal, ezüsttel megrakva megkezdte a **nagy kivonulást** Egyiptomból. Mert az egyiptomiak a fáraóval együtt azt akarták, hogy „csak menjenek már”, hogy megszűnjenek a csapások.

A szabadság azonban hamar veszni látszott, amikor a fáraó mégis üldözni kezdte őket. De az Úr ismét beavatkozott: **angyallal vezette őket felhőoszlopban és tűzoszlopban** ①,¹³⁵ útját állva az üldözőknek,¹³⁶ megnyitva a Vörös tengert szárazon vitte át őket, az egyiptomiakat pedig elvesztette a tengerben.

15. fejezet: És látták ezeket és hittek és örvendeztek. Ekkor keletkezett Mózes dicsérő éneke, melyre még a Jelenések könyve is hivatkozik.¹³⁷

Hamarosan a víz hiánya, majd a végre megtalált víz keserősége szegte kedvüket - újból zúgolódtak. De az Úr ismét segített, megmutatta Mózesnek a fát, amit a vízbe dobva az iható lett, sőt **Mózes prófétál** ①¹³⁸. Íme a prófétikus üzenet, ami egy nagyon jó szövetségi ajánlat:

És monda: Ha a te Uradnak Istenednek szavára hűségesen hallgatsz és azt cselekedsz, ami kedves az ő szemei előtt és figyelmezel az ő parancsolataira és megtartod minden

---

hólyagos fekély, 7. Jégeső minden szabadban levőre, 8. Sáska eszi a maradékot, 9. Sötétség három napig – de zsidóknál nem, 10. Elsőszülöttek halála – de a páska-barányt áldozóknál nem, az ajtóféltre felkent vér miatt.

¹³⁴ Egy feleséget és átlagosan három gyereket számolva ez 3.000.000 ember, plusz a jószágok. Ha egyes oszlopba állítanánk őket, személyenként 1 m távolságra, akkor a sor 3.000 km lenne, vagyis Egyiptomból Pakisztánig érne. Ha pedig azt nézzük, hogy kb. 4 km/h sebességgel haladhattak, akkor egyes sorban, éjjel-nappal menve több mint 31 napig tartott volna az átkelés a Vörös tengeren. Tovább számolva a 12 óra alatti átkeléshez 62 személynek kellene egymás mellett menni, plusz a jószágok. Tehát nem egy keskeny ösvény (vízfal-katlan) lehetett a tengerben, mint a filmekben.

¹³⁵ Ilyen bekarikázott számokkal jelzem az ismétlődő elemeket.

¹³⁶ 2Móz 14:19-20 Elindula azért az Istennek Angyala, aki jár vala az Izrael tábora előtt, és méne mögójük; a felhőoszlop is elindula előlük s mögójük álla. És oda méne az egyiptombeliek tábora és az Izrael tábora közé; így lón a felhő és a sötétség: az éjszakát pedig megvilágosítja vala. És egész éjszaka nem közelítettek egymáshoz.

¹³⁷ Jel. 15:3

¹³⁸ Ilyen bekarikázott számokkal jelzem a közeledés lépéseit. Itt pl. Isten szól.

rendelését: egyet sem bocsátok reád ama betegségek közül, amelyeket Egyiptomra bocsátottam, mert én vagyok az Úr, a te gyógyítód. (2Móz 15:26)

Arról nem olvasunk, hogy hogyan fogadta a nép ezt az ajánlatot,¹³⁹ de azt tudjuk, hogy úgy vándorolták végig a 40 évet a pusztában, hogy *nem volt közöttük beteges*¹⁴⁰.

16. fejezet: Ezután éhesek lettek és visszakiváncsoltak Egyiptomba a húsos fazékhoz és a kenyérhez. Zúgolódásuk ellenére és lecsillapítására Isten elindította a **mindennapi manna-esőt** (naponta kb. 130 kamionnyit¹⁴¹) Külön csoda, hogy mire a szedők táborba értek a fazekaikban kiegyenlítődt a fejadag: *aki többet szedett, nem volt fölöslege, és annak, aki kevesebbet szedett, nem volt fogyatkozása.* Mert Isten igazságos.

Minden nap frisset kellett szedni, mert az előző napi megbűszhődött, vagy kukacos lett, de a pénteki dupla szedés nem romlott meg szombatra. (Azt tudjuk, hogy Isten megáldotta a szombatot, de ennyire, hogy a manna sem romlik a fazékban szombaton?) Ezen felül még fürjeket is küldött húseledelnek.

17. fejezet: Azután megint a vízhiány miatt tört ki lázongás, de Isten – a kísértés és a vitatkozás¹⁴² ellenére – csoda által adott nekik inni a kősziklából. Az, hogy Mózes ütésére **víz fakadt**, a csodának csak az egyik fele, a másik megint a mennyiség.¹⁴³

Aztán az őket megtámadó amálekíták felett aratott Józsué csodálatos győzelmet, Mózes táv-támogatásával; az Úr itt katonai győzelmet adott. Mózes pedig Jehova-Nisszi-nek (azaz: az Úr a zászlóm) nevezte a győzelmi oltárt, amit épített.

18. fejezet: Jethrónak, Mózes apósának látogatásakor¹⁴⁴ kiderült, hogy a népnek nagyon sok ügye-baja volt, amivel mind Mózeshez mentek megtudni Isten válaszát. Apósa tanácsára Mózes létrehozta a **többfokozatú bírósági rendszert** derék istenfélő, igazságos, a haszonlesést gyűlölő férfiakból; megtéve őket ezredesekké, századosokká, ötvenedesekké

---

¹³⁹ Figyelemre méltó, hogy az itt szereplő isteni feltételek lényegében megegyeznek később szabott feltételekkel (3. Móz. 26:3-4. Esőre; 5. Móz. 7:12; 5. Móz. 28:1; 3.)

¹⁴⁰ Zsolt 105:37 És kiharozá őket ezüsttel és arannyal, és nemzetségeikben nem volt beteges.

¹⁴¹ Ismét számításra térve a 2. Móz. 16:16 szerint fejenként egy Ómert szedtek, (nyilván nem véletlenül van ez leírva, hanem hogy tudjuk, értsük meg!) Ha egy ómert 2,2 l-nek veszünk, akkor ez a 3 millió emberre 6,6 millió liter, vagyis 6.600 m³. Kamionra átszámítva ez kb. 130 jármű naponta. Negyven évig! És pénteken duplán.

¹⁴² Massza, Meriba

¹⁴³ Gondolhatná valaki, hogy megnyílt a forrás, hurrá, van mit inni. De ez a forrás naponta embernek, állatnak csak 1 litert számolva (ami csak a szomjan halástól ment meg) 6.000.000 litert (=6.000 m³/nap; ami kb. 300 tartálykocsinyi víz naponta) kellett adnia. Szóval ez nem lehetett egy csörgedező vizecske, sokkal inkább egy csoda. Talán a velük vonuló kőszikla lehet a magyarázat: 1Kor 10:4 SZPA *valamennyien ugyanazt a szellemi italt itták (ugyanis az őket kísérő szellemi kősziklából ittak, a kőszikla pedig a Krisztus volt)*

¹⁴⁴ 2. Mózes 18.

és tizedesekké.¹⁴⁵, így biztosítva az ügyek helybeni gyors elintézését¹⁴⁶ és ugyanakkor a fellebbvitel lehetőségét. Létrejött tehát egy tanácsadói-bírói hierarchia (Mózes főségével), amely átszövi az egész népet. Csak hozzávetőleges számítással: 600.000 férfihez számolva

Tisztség	Létszám (fő)
Ezredes	600
Százados	6.000
Ötvenedes	12.000
Tizedes	60.000
Összesen	78.600

Tehát **78.600** embert „állított szolgálatba” Mózes.¹⁴⁷ Történik ez akkor, amikor még csak a régi, Noé féle hétparancsolat van érvényben, de a nagy törvény, a Tízparancsolat, valamint a kapcsolódó törvények még nincsenek. Az „apparátus” tehát ugrásra készen várhatta az új törvényt.

19. fejezet: Miután megérkeztek a Sínai pusztába a hegyhez, először *Mózes maga megy fel az Istenhez*① megtudni a folytatást, mi végre hozta ki őket Isten Egyiptomból. Noha Mózeszel Isten többször *színről színre* úgy beszélt, *minként ember szokott szólni a barátjával*, mégis felmegy a hegyre. Ismerte a környéket, hiszen valahol itt szólt hozzá az Úr az égő, de el nem égő csipkebokorból. Érthető, ha kereste az újabb közvetlen találkozást. Meg is kapja a választ egy újabb szövetségi ajánlatban:

Mózes pedig felméné az Istenhez, és szóla hozzá az Úr a hegyről, mondván: Ezt mondd a Jákób házanépének és ezt add tudtára az Izrael fiainak. Ti láttátok, amit Egyiptommal cselekedtem, hogy hordoztalak titeket sas szárnyakon és magamhoz bocsátottalak titeket. Mostan azért ha figyelmesen hallgattok szavamra és megtartjátok az én szövetségemet, úgy ti lesztek nekem valamennyi nép közt az enyéim; mert enyém az egész föld. És lesztek ti nekem papok birodalma és szent nép. Ezek azok az igék, melyeket el kell mondanod Izrael fiainak. (2Móz 19:3-6)

Mózes az ajánlatot elmondta a véneknek (12 törzsfő? 600 ezredes? ...). De mivel az egész nép egy akarattal fogadkozott: *Valamit rendelt az Úr, mind megteesszük*①.¹⁴⁸, ezért feltételezhető, hogy kihirdették, megtárgyalták a néppel is. *Mózes* - jó közvetítő módjára – *újból „felszaladt”*¹⁴⁹ *Istenhez*② az elfogadás jó hírével. Ekkor az Úr meghatározta a törvényadás körülményeit:

¹⁴⁵ Ez a felállás maradt ezer-évekig az izraeli igazságszolgáltatás alapja.

¹⁴⁶ Ld.: az EU szubszidiaritási elvét.

¹⁴⁷ Ez sem egy-két napig tarthatott.

¹⁴⁸ 2. Mózs. 19:8.

¹⁴⁹ A *felszaladt* kifejezéssel csak Mózes közbenjárói odaszántságát kívántam jelezni.

- Felhőből fog szólni (tehát nem láthatják, de közvetlenül tőle fogja) hallani a nép, hogy higgyen Mózesnek.
- A nép legyen megszentelt: mossák ki a ruháikat, asszonyhoz ne közelítsenek,
- Harmadik napra legyenek készen (a megtisztulással)
- Maradjanak tisztas távolban (*vess határt... szélét se érintsétek...*)

Mózes ismét a néphez tér és megszenteli azt. A harmadik napon Mózes kivezeti a népet Isten elé, aki félelmetes mennydörgések, villámlások és sűrű felhő és egyre erősödő kürtzengés közepette jelenik meg a Sínai hegyen, tűzben úgy, hogy a hegyről füst szállt fel, s maga a hegy is beleremeg a félelmetes jelenségbe.

Az **Úr felhívja Mózeset a hegy tetejére**³, s ő fel is ment. Az Úr viszont azonnal visszaküldte „balesetelhárítási” célból, nehogy valaki átlépje a határt, és meghaljon. Mózes ugyan „megnyugtatja” az Urat, mondván: Nem jöhet fel a nép a Sínai hegyre..., de nyilván az Úr szava erősebb, ráadásul egy plusz feladat is közbejön: majd Áron is jöjjön fel. Így tehát Mózes újra lemegy a néphez, elmondja nekik a figyelmeztetéseket.

20. fejezet És ennyi előkészület után jön Isten törvényadása a nép füle hallatára, a legfontosabb *tíz ige* közlése.

A tíz parancsolat (2. Mózes 20.)

1 És szólá Isten mindezeket az igéket, mondván:

2 **Én, az Úr, vagyok a te Istened, aki kihoztalak téged Egyiptomnak földéről, a szolgálat házából.**

3 **Ne legyenek neked idegen isteneid én előttem.**

4 **Ne csinálj magadnak faragott képet, és semmi hasonlót azokhoz, amelyek fenn az égben, vagy amelyek alatt a földön, vagy amelyek a vizekben a föld alatt vannak.**

5 **Ne imádd és ne tiszteld azokat; mert én, az Úr a te Istened, féltőn-szerető Isten vagyok, aki megbüntetem az atyák vétkeit a fiakban, harmad és negyedíziglen, akik engem gyűlölnék.**

6 **De irgalmasságot cselekszem ezeríziglen azokkal, akik engem szeretnek, és az én parancsolataimat megtartják.**

7 **Az Úrnak a te Istenednek nevét hiába fel ne vedd; mert nem hagyja azt az Úr büntetés nélkül, aki az ő nevét hiába felveszi.**

8 **Megemlékezzél a szombatnapról, hogy megszenteljed azt.**

9 **Hat napon át munkálkodjál, és végezd minden dolgodat;**

10 **De a hetedik nap az Úrnak a te Istenednek szombatja: semmi dolgot se tégy azon se magad, se fiad, se leányod, [se] szolgád, se szolgálóleányod, se barmod, se jövevényed, aki a te kapuidon belül van;**

11 **Mert hat napon teremté az Úr az eget és a földet, a tengert és mindent, ami azokban van, a hetedik napon pedig megnyugovék. Azért megáldá az Úr a szombat napját, és megszentelé azt.**

12 *Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú ideig élj azon a földön, amelyet az Úr a te Istened ad te neked.*

13 *Ne ölj.*

14 *Ne paráználkodjál.*

15 *Ne lopj.*

16 *Ne tégy a te felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot.*

17 *Ne kívánd a te felebarátodnak házát. Ne kívánd a te felebarátodnak feleségét, se szolgáját, se szolgálóleányát, se ökrét, se szamarát, és semmit, ami a te felebarátodé.¹⁵⁰*

Isten jelenléte félelmetes volt, a nép meghátrált, látta a jeleket (villámlás, mennydörgés, füstölés, kürtzengés), és hallotta az Úr erős, fenséges szavát.¹⁵¹ Szabályosan halálfélelem fogta el őket, s kérték Mózeset, ő szóljon, ne az Úr, és akkor is *hallgatni fognak (rá)*Ⓜ. Mózes megérteti a néppel: Isten ezt azért csinálja, hogy megkísértse őket, hogy ezután istenfélelemmel éljenek (a törvény szerint).

Mózes közelebb megy a felhőhözⓄ, de a nép távolabb marad. Isten ekkor újabb törvényeket mond az oltár kialakításáról.

21-23. fejezet Majd a rabszolgákkal való emberséges bánásról, a véletlenül elkövetett és az ítélet alapján végrehajtott emberölésről, a különböző testi sértésekről és azok jóvátételéről, a károkozásról és kártérítésről, az emberi kapcsolatokról, különösen a jövevények, özvegyek, árvák, szegények ügyéről, majd az igazságos magatartás, a föld és az ember szombatja, valamint az évi három főünnep ismertetése következik. Lényegében az ember-ember kapcsolatról szóló ún. második kőtáblán levő parancsolatok kiegészítése magyarázata hangzik itt el.

Végül pedig az *angyali kíséret ígérete*Ⓜ,¹⁵² és a föld elfoglalásának menete, szabályai következnek. Mindez a nép előtt, de tőle távol. (Talán hallották, de nem értették.)

24. fejezet Mózes visszamegy a néphez és *elbeszélé a népnek az Úr minden ... rendelését, akik ismét egységesen elfogadják és megígérik, hogy meg is cselekszik*Ⓝ.

A tényleges szövetségekötés

Mózes *felírja az Úrnak minden beszédét.*¹⁵³ Oltárt épít az áldozathoz, 12 oszlopot állít nemzetségek szerint, „annak kifejezésére, hogy mind **a tizenkét törzs elfogadta a szövetséget**”¹⁵⁴.

¹⁵⁰ A **vastag betűs** kiemeléssel a parancsolatok rövid meghatározását jelöltem, azért, hogy ne kelljen mindig a teljes szöveget leírni. Ettől még a parancsolatok telje egészükben érvényesek.

¹⁵¹ Zsolt 29:4 Az Úr szava erős; az Úr szava fenséges.

¹⁵² 2Móz 23:20-21 Íme én Angyalt bocsátok el te előtted, hogy megőrizzen téged az útban, és bevigyen téged arra a helyre, amelyet elkészítettem. Vigyázz magadra előtte, és hallgass az ő szavára; meg ne bosszantsd őt, mert nem szenved el a ti gonoszságaitokat; mert az én nevem van őbenne.

¹⁵³ Mózes már ekkor ír, még nincsenek kőtáblák, tehát külön feljegyzést vezet.

Ezután jön az áldozat bemutatása tulkokkal, melyek vérét fele-fele arányban az oltárra hintette, illetve medencékbe gyűjtötte, hogy majd azokból hintse meg a népet. De előtte

*...vevé a szövetség könyvét¹⁵⁵, és elolvasá a nép hallatára; azok pedig mondának: **Mindent megteszünk, amit az Úr parancsolt, és engedelmeskedünk** ④. (2Móz 24:7)*

A „megteszük” és az „engedelmeskedünk” szavak a héber נִשְׁמָע וְנִשְׁמָע (na‘áseh vónišməá‘) kifejezése közvetlen és ösztönszerű válasz, hogy teljesítik Isten akaratát, ezekkel a szavakkal a legteljesebb módon alávetik magukat Isten parancsainak.¹⁵⁶

Tehát immár negyedszer ígéri meg az engedelmisséget. Ennek megpecsételésére

Mózes pedig vevé a vért, és ráhinté a népre, és monda: Íme a szövetségnek vére, melyet az Úr kötött ti veletek, mindama beszédek szerint. (2Móz 24:8)

A vér fele az oltáron az Isten része a szövetségben; a másik rész „népre hintése” az egyéni érintettséget, részvételt, felelősséget jelképezi a szövetségben. Tehát a vér által **egyénenként is bekerültek a Tízparancsolat szövetségbe.**

Összeszámolva mindenki legalább kétszer, de valószínűbb¹⁵⁷, hogy háromszor hallotta a parancsolatokat és négyszer elkötelezte magát az engedelmisségre.

Az Isten hívására

Azután felméne Mózes ⑤ és Áron, Nádáb és Abihu, és az Izrael vénei közül hetvenen; És láták az Izrael Istenét, és annak lábai alatt valami zafír fényű tárgy vala, és olyan tiszta, mint maga az ég. És Izrael fiainak e választottjaira nem bocsátá kezét: jóllehet látták az Istent, mindazáltal ettek és ittak is. (2Móz 24:9-11)

Az Isten jelenlétébe való beengedés, az ottani étkezés azt jelenti, hogy méltónak találtattak, az **Isten is elfogadta őket, mint a szövetségessé váló nép képviselőit.** (Olyan ez, mint a nagy vacsora Jézus példázatában,¹⁵⁸ vagy a Bárány menyegzője a Jelenések könyvében¹⁵⁹)

Ez után Isten újra felhívta Mózeset a hegyre, hogy átadja neki a kőtáblákat, a törvényt és a parancsolatokat, melyekre a nép tanítandó. Mózes a véneket otthagyta, a dolgokat Áronra és Húrra bízta. **Ő maga Józsuéval felment az Úr dicsőségének felhőjébe** ⑥, ahol csak a hetedik napon szólította őt az Úr, akkor **bement a felhő közepébe** ⑦. Negyven nap és

---

¹⁵⁴ BIBLIA TÉKA CD Hertz Biblia jegyzetei Ex 24,4 – Arcanum Bt. Budapest,

¹⁵⁵ Valószínűleg a 2. Móz 20~23-at

¹⁵⁶ Im.: Ex 24,7

¹⁵⁷ Attól függően, hogy a 24.4-ben Mózes a tiz ígét is elmondta-e, vagy csak az újonnan kapottakat. Előbbi a valószínűbb.

¹⁵⁸ Lukács 14:16-24

¹⁵⁹ Jel 19

negyven éjjel volt a hegyen. Ez a hetedik közeledés olyan, mint a szombati nyugalom Isten országában, ahol már az Isten dolgairól van szó. És valóban.

25~31. Fejezet. Mózes itt a hegyen kapta meg **az istentisztelettel** kapcsolatos utasításokat a szent sátorról és annak berendezéséről, kellékeiről, a papságról, a szolgálatokról, az áldozatokról. A szent sátor létrehozásához szükséges javak ajándékozásáról, a templomadóról, azaz a megszámláláskor fizetendő félsiklusos (besorozási) váltságról¹⁶⁰, valamint a mindezeket elkészítő mesterekről (Bésaléelről és Aholiábról).

Végül az Úr újra hangsúlyozta **a szombat** megtartásának fontosságát (megszegője halálbüntetéssel sújtandó). A szombat az **örök szövetség örök jele** lett¹⁶¹.

Ezek után Isten átadta Mózesnek a két kőtáblát (első garnitúra), melyet a saját kezével készített és a saját ujjával írta bele a parancsolatokat.

Itt tulajdonképpen megvan a Tízparancsolat, az áldozattal és vérrel megerősített szövetség, akár abba is hagyhatnánk a keletkezés történetet, de mert további érdekességek jönnek, én is folytatom.

Az aranyborjú, a nép megtérése, a Tízparancsolat másodszer

32. fejezet. A nép azonban nem győzte várni Mózeset. Még fülükben zengett a hang, szemükben az egész hihetetlen „látomány”, de máris valami látható istenséget kerestek, aki tovább vezetné őket, mert úgymond: ez a Mózes talán nem is jön vissza. Mintha a szél fújta volna el az egész szövetségekötést, s a négyszer megerősített ígéretet. Könnyen rászedték Áront az **aranyborjú-isten** készítésre, s áldoztak, ünnepeltek előtte.

Az Úr azonnal észrevette a „keménynyakú” nép romlását, elfordulását és csak Mózes rendkívül eszesen érvelő közbenjárására fordult el pusztító haragja. Mikor lejutóban Mózes saját szemével látta a nép romlását: elvetette, összetörte a kőtáblákat.¹⁶² Mózes azonnal ítélte, az aranyborjút megégeti, a népet keményen megbünteti az Úrhoz elkötelezett léviták által (3000 halott). A nép nagy bünt követett el, bánkódtak, gyászoltak, a kőtáblák összetörve, hogyan tovább a szövetséggel?

---

¹⁶⁰ Izraelben 20 éves kortól voltak hadkötelesek a férfiak, a megszámlálás is rájuk vonatkozott. A hagyomány szerint a félsiklus törvény alapja az, hogy az a katona, aki harcra készül, természetesen nem tekinthető szándékos gyilkosnak, de mivel kész emberéletet kioltani, előre meg kell fizetnie „lelkének váltságát”. Ez is mutatja, hogy mennyire ellenszenves a Tóra szellemével az emberi vér kiontása. (Hertz Biblia jegyzetei: Ex. 30,12, 15 alapján)

¹⁶¹ Izraelben tapasztaltam: többek között még ma is arról ismerszik meg a hívő zsidó, hogy megtartja a szombatot.

¹⁶² Hallottam tanítást arról, hogy ha a kőtáblákat nem törte volna össze, akkor érvényesült volna a törvény és minden vétkes a szerin kapta volna a büntetését, ami sokkal súlyosabb lett volna.

Mózes újból felmegy az Úrhoz® közbenjárni a népért, bűnbocsánatot kér, melyet, ha nem adna Isten, akkor úgymond’: *törölj ki engem a te könyvedből, amelyet írtál.*

De az Isten felelete igazságos: *aki vétkezett azt törölöm ki.* De a büntetést elhalasztja a látogatása napjára. Ugyanakkor Mózeszt megerősíti a nép vezetésére, sőt **ismét angyalt ígér:**③ *Íme, angyalom megy előtted.*

33. fejezet. Az ígéretek folytatódnak szinte a legelejéről, ti. az atyáknak ígért földre való bemenetellel, **angyali segítséggel,**④ az ellenségek kiűzésével, de az Úr nem megy velük, nehogy megeméssze őket. Mózes elmondja a keménynyakú népnek Isten üzenetét. A nép bánkódott és az Úr szavára **leteszik magukról a (megmaradt) ékességeiket**¹⁶³. Nem jelzi már senkin az arany az ékesség a gazdagságot, nagyságot, felsőbbiséget, mindenki egyformán az Úr kegyelmére van utalva, hogy meg ne eméssze. Tulajdonképpen megváltoztatták a gondolkozásukat, **megtértek.**

Az istenfélelemnek ezt az állapotát mutatja, hogy Mózes - mivel kivitte a gyülekezet sátorát¹⁶⁴ az aranyborjú és a büntetésül kiontott vér miatt szentségtelenné lett táborból - mikor kiment, hogy Istennel találkozzon, akkor az egész nép leste, hogy mi fog történni.

És lőn, hogy mikor Mózes kiméne a sátorhoz, az egész nép felkele, és ki-ki mind az ő sátorának ajtajában áll; nézvén Mózes után míg a sátorba beméne.

És lőn, mikor Mózes beméne a sátorba, hogy felhő-oszlop szálla alá, és megáll a sátor ajtajában, és beszéle Mózessel. És látá az egész nép, hogy a felhő-oszlop a sátor ajtaján áll, és felkele az egész nép, és ki-ki meghajlék az ő sátorának ajtajában. Az Úr pedig beszéle Mózessel színről színre, amint szokott ember szólani barátjával; ....(2Móz 33:8-11)

A leírás mutatja az alakuló egységet és istenfélelmet, ami kedvessé tette az izraelitákat Isten előtt.¹⁶⁵ Mózes különleges alkuba kezdett Istennel, hogy menjen velük ő miatta, és a nép miatt, amely úgymond: a te néped, és ettől különb minden népnél, hogy az Úr velük jár – Isten enged az alkunak. Sőt még a dicsőségét is hajlandó megmutatni Mózesnek és új néven mutatkozik be:

*És monda az Úr: Megteszem, hogy az én dicsőségem a te orcád előtt menjen el, és kiáltom előtted az Úr nevét: **És könyörülök, akin könyörülök, kegyelmezek, akinek kegyelmezek.***¹⁶⁶ (2Móz 33:19)

¹⁶³ 2Móz 33:5 Megmondotta vala az Úr Mózesnek: Mondd meg az Izrael fiainak: Keménynyakú nép vagy te, egy szempillantásban, ha közéd mennék, megemésztenének. Azért most vesd le a te ékességeidet magadról, azután meglátom mit cselekedjem veled. (Ha lemondanak ékszereikről, ezzel tanúságot tesznek engedelmességükről és a megtérésre való hajlamukról. Ha megmaradnak ebben a tisztult hangulatban, Isten megkegyelmez nekik. Im.: Ex. 33,5)

¹⁶⁴ Ez még nem a szent sátor, feltehetőleg Mózes azon sátra, amelyben fogadni szokta az embereket, mikor ítelt.

¹⁶⁵ Szívem vágya, valami hasonló, amikor a gyülekezetben a vezető imádkozik, a Szent Szellem cselekszik.

¹⁶⁶ A szövegből nem derül ki, hogy ez a rész a 23. versig itt történik-e meg, vagy csak „terv”.

Ez a név jelzi, hogy Istennek joga és hatalma van szuverén módon könyörölni és kegyelmezni, ami persze nem jelenti azt, hogy igazságtalan lenne, csupán arra figyelmeztet, hogy nem biztos, hogy megértjük a döntéseit.

34. fejezet. Mózesnek új kőtáblákat kell készítenie (második garnitúra) és **ismét felmennie a Sínai hegyre,** ☉ és az Úr megjelenik:

Az Úr pedig leszállt felhőben, és ott állt ő vele, és nevének kiáltá az Urat: És az Úr elvonula őelőtte és kiáltá: Az Úr, az Úr, irgalmas és kegyelmes Isten, késedelmes a haragra, nagy irgalmasságú és igazságú. Aki irgalmas marad ezerízíglig; megbocsát hamisságot, vétket és bűnt: de nem hagyja a [bűnöst] büntetlenül, megbünteti az atyák álnokságát a fiakban, és a fiak fiaiban harmad és negyedíglig. És Mózes nagy sietséggel földre borult, és lehajtá [fejét]. És monda: Uram, ha előtted kedvet találtam, kérlek járjon az Úr velünk; mert keménynyakú nép ez! Kegyelmezz a mi vétkeinknek és gonoszságunknak, és fogadj minket örökségeddé. (2Móz 34:5-9)

Itt kiegészül az isteni ítélethozatal némi háttérrel: *irgalmas, kegyelmes, késedelmes a haragra, nagy irgalmasságú és igazságú. Hajlandó megbocsátani a bűnt, de a bűnöst megbünteti* harmad-negyed ízig. Magyarul nem automatikusan tehermentesít a bűnbocsánat, van következmény: a büntetés.¹⁶⁷

Mózes a dicsőség eme megjelenése láttán/hallatán teljesen átadta magát, leborult, majd többes szám első személyben kért bocsánatot, mintegy a nép nevében és felajánlotta magukat, hogy *fogadj minket örökségeddé*. Ez utóbbi héber nyelven¹⁶⁸ azt is jelenti: vegyél birtokba minket, azaz ismerj el minket saját tulajdonodnak.

Egy tévút kizárása: Isten e közvetlen közelségben további dolgokat mondott el Mózesnek, amelyek csak részben egyeznek a Tízparancsolat ismertetett szövegével. Emiatt egyes bibliamagyarázók – különös figyelemmel Goethe¹⁶⁹ 1773-as ifjúkori, bár később önmaga által is elvetett próbálkozására alapozva¹⁷⁰ – azt vélelmezték, hogy itt egy másik úgynevezett „erkölcsi” Tízparancsolat leledzik, szemben az első úgynevezett. „rituálissal”. Azonban az 1.¹⁷¹ és a 28.¹⁷² versből következik, hogy a kőtáblára az előbbi szöveg, a 2. Mózes 20:2-17 került. Mai hasonlattal élve úgy is elképzelhető, mint amikor valaki

¹⁶⁷ Dávidnak Isten megbocsátotta a házasságtörését és a gyilkosságát, de utódai elszenvették a következményeket

¹⁶⁸ H5157 לָקַח (náhal) 1) tulajdonul megkap, birtokba vesz, megszerez, szert tesz, 2) örökségül kap, 3) kioszt, széteszt (mint tulajdont)

¹⁶⁹ Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832)

¹⁷⁰ Ld. Bibliatéka/ Hertz Biblia jegyzetei/EX34,28

¹⁷¹ 2 Mózes 34:1 És monda az Úr Mózesnek: Vágj két kőtáblát, hasonlókat az előbbiekhöz, hogy írjam fel azokra azokat a szavakat, amelyek az előbbi táblákon voltak, amelyeket széttörtél.

¹⁷² 2Móz 34:28 És ott vala az Úrral negyven nap és negyven éjjel: kenyeret nem evett, vizet sem ivott. És felírta a táblákra a szövetség szavait, a tíz parancsolatot.

bemegy a kőfaragó mester műhelyébe, aki miközben vési a feliratot, beszélget a vendéggel, de nem a beszédét vési a kőre, hanem a megrendelt feliratot. Ráadásul ehhez 40 nap állt rendelkezésre. Továbbá az 5 Mózses 5-ben a parancsolatok megerősítésekor is a 2 Mózses 20-ban levő Tízparancsolat leírás szerepel lényegében szó szerint. Nyugodtan kimondhatjuk tehát, hogy **a Tízparancsolat alatt a 2. Móz 20-beli igéket értjük.**

Mózes összetörte az eredeti – Isten által készített és ujjával írt – kőtáblákat, majd másodjára magának kellett vinnie az üres táblákat, hogy az Úr írja rá a törvényt. Ez arra emlékeztet, bennünket, hogy amikor az ember ártatlanságát a bűn megrontotta, akkor összetörte a szívét, és ebből az állapotból úgy kerülhetünk be újra a szövetség belsejébe, ha „tisztá lapot”, üres táblát, **nyitott szívet viszünk az Úr elé** azzal, hogy „Uram ide írd a Te törvényedet”. Tágabban értelmezve pedig, amikor pl. istentiszteletre megyünk, vagy akárcsak Bibliát olvasunk, akkor készítsünk helyet a szívünkben Isten üzenetének.

Mózes - ha jól számoltam - kilencszer ment fel a „rettenetes” Úrhoz, ebből kétszer 40 napra. Ez fizikailag is szép teljesítmény, s egyben mutatja Mózes fáradhatatlanságát, odaszánását, az Úrért és a népért. Kiváló karakter.

A második 40 napos távollétet a nép már elviselte. **Mózes** az isteni dicsőségből ráragadt, „rátranszferálódott” dicsőség, kenet miatt fénylő arccal jött le a hegyről, **majd elbeszélte** Áronnak és a vezetőknek, azután az egész népnek, amit az Úr mondott neki. A fénylő arc azonban a többiekben félelmet keltett, ezért Mózes leplet borított az arcára, amiről később Pál a 2. Korinthusi levélben ezt írja:

... miként Mózes, aki leplet borított az orcájára, hogy ne lássák Izrael fiai az elmúlandónak (dicsőség) végét. (2Kor 3:13)

Mózes ezután teljes lendülettel hozzálátott a kapott utasítások végrehajtásához, elkészítik a sátot mindenestül, szolgálatba állítja a papokat, megáldja ezeket, majd felállítják a sátrat. A kész művet rendkívül erősen betölti az Isten dicsősége, mely mindenek szeme láttára ott is marad velük nappal felhőoszlopban, éjjel pedig tűzoszlopban. Isten így jelzi a szövetségbeli hűségét, és az Izrael népével való közösségét, jelenlétét. **Ezzel lett teljessé a Tízparancsolat-szövetség.** (S ehhez még jön a mindennapos a manna-eső, a ritkán említett, de a gondviselés részét képező vízellátás, a négyszer megígért angyali segítség.)

Összefoglalva:

A Tízparancsolat a törvény magja, látszólag szigorú, merev előírásrendszer, mélyebben megvizsgálva viszont látjuk, hogy minden eleme az életet szolgálja – amit a későbbiekben

részben kifejték - melyet a „rettenetes” Isten félelmetes körülmények között adott az egész népnek, „megfűszerezve” azt nem hétköznapi csodákkal és jelekkel, és amelyet a nép mégis nehezen „vett be”. Ezt mutatja a Zsidókhoz írt levél összehasonlítása is:

Mert nem járultatok megtapintható hegyhez, és lángoló tűzhöz, és sűrű homályhoz, és sötétséghez, és szélvészhez, És trombita harsogásához, és a mondásoknak szavához, melyet akik hallottak, kérték, hogy ne intéztessék hozzájuk szó; Mert nem bírták ki, ami parancsolva volt: Még ha oktalan állat ér is a hegyhez, megköveztessék, vagy nyíllal lövettessék le; És oly rettenetes volt a látomány, hogy Mózes is mondá: Megijedtem és remegek: (Zsid 12:18-21)

Szinte minden felsorolt jellemző természetes érzékszervekkel közvetlenül felfogható, mondhatni „külső inger”. Mutatva ezzel azt, hogy a törvény külső motivációként hat. A törvénykező magatartásnak is ez a jellemzője, hogy kívülről akar szabályokat rákényszeríteni másokra, vagy akár önmagára. Ezt a magatartást kifogásolja Jézus a farizeusoknál, akik csak a *tál külsejét tisztítják meg*, de belül... Mivel a törvény *egyrészt* megnevezi, nyilvánvalóvá teszi a bűnt, *másrészt* megmutatja, hogy az összes parancs megtartása lehetetlen. Persze szorgos igyekezettel lehet javítani az állapotokon, de tudjuk, hogy *a törvénynek cselekedeteiből egy test sem igazul meg ő előtte*,¹⁷³ ezért mindenkinek szüksége van a kegyelemre, a megváltásra, így *a törvény Krisztusra vezérlő mesterünk*¹⁷⁴ lett.

Noha a Tízparancsolat eredendően az Izraellel kötött szövetség, mégis a zsidóságból eredő kereszténység is magáénak tudja, alkalmazza. Sőt mivel alapvető igazságokat tartalmaz, az egész emberiség számára erkölcsi alappá vált, így különösen az emberi viszonyokat szabályozó jogszabályoknál köszön vissza.

---

¹⁷³ Róma 3:20

¹⁷⁴ Galata 3:24

3. sz. Melléklet: – A Saul fiáról

A **Saul fia** c. Oszkár díjas filmmel kapcsolatban jelent meg egy írás *Saul fia – másképp*¹⁷⁵ címmel, amelyben a szerző a haszid hagyományt is figyelembe véve a film mélyebb jelentéseit is elemzi. Félretéve a cikk személyes részeit és átlépve azt a fenntartást, amit a Freudra és a Zohárra való hivatkozás kelthet, a cikkbeli és a következtetett lényeg, némi kiegészítéssel a következőkben foglalható össze:

Az egészséges apa gyerek kapcsolat nagyon fontos része az elfogadást kifejező, erotika-mentes, szeretetteljes érintés. A fejlődő gyermeknek ez az érintés azonos az elfogadással, biztonságot ad, életre szólóan stabilizál. Segíti az érzelmi és az értelmi fejlődést.

Egy a 2. Világháborúban az amerikaiak kérésére – Freudi módszerekkel – készült elemzés szerint a náci apai erőszak, illetve apai szeretet-hiány áldozatai. Ezért gyűlölik az apjukat – de mivel ez társadalmilag nem elfogadható, ezért el kell fojtani, így a harag az Atyára, az Istenre fordítódik, de mivel az sem szalonképes, így végül az Isten népére, a zsidókra fordul a harag.

Rettenetesen hiányzik neki a jó apa, de egyben haragszik is a sajátjára, ezért távol kell tartania, s az atavisztikus haragja kidől, többnyire a zsidókra. A felnőtt személy „belső elhagyott gyermeke” igényli az érintést, és a gyógyuláshoz ezt meg kell kapnia. (Fontos az erotika-mentesség, mert a „belső gyermek” a szexet nem tudja értelmezni – vagy erőszaknak véli.) Ebből következik, hogy noha fontos a – holokausztról szóló – felvilágosítás, a meggyőzés, de se könyv, se film, se előadás önmagában nem oldja meg az antiszemitizmus problémáját, mert az erőszakban felnőtt lelki-sérültek továbbra is paranoiás harag-függők maradnak. Haragjuk leginkább azon emberek/zsidók ellen fordul, akik részesültek a szerető apai érintésben, elfogadásban. Ezért a lelki-sérült, erőszak-nevelt harag-függők (az egyiptomiak, a babilóniaiak, a perzsák, a görögök, a rómaiak, a pápisták, a náci, a szovjetisták) gyűlölik a zsidókat (és az igaz keresztényeket). Akik a szeretet hirdetői és gyakorlói, akiket a szüleiken keresztül elér(t) az isteni szeretet érintése.

A sok csonka család, a testi-lelki kizsigerelés szaporítja a harag-függőket; akik folyton kiabálnak a gyerekeikkel; sose mutatják ki a szeretetüket; nem érintik, nem simogatják meg őket. Olyan ez, mintha egy gonosz „korparancs” lenne, ami nem kötelező, de nagyon

---

¹⁷⁵ Filmvilág Blog, 2016 február 10, Kozma György: Saul fia – másképp. A szó szerint átvett részeket idézőjelbe tettem.

erősen vonz. Saul ezzel megy szembe, amikor a lehetetlenben is törődik a már halott fiával (megadná neki a tisztos véget), ezzel demonstrálva a másik irányt.

Emeli a film hitelességét, hogy alkotói a mélyben is tudják, miről szólnak, mert maguk is átérték az említett hiányokat. A gyors siker pedig azt is jelzi, hogy sokmilliónyi ember érintett, akit elhagyott, vagy megvert, vagy elutasított az apja. **„A szívünkben legbelül mindannyian ilyen halott fiúk vagyunk, és mind arra vágyunk, hogy egy apa a karjába vegyen végre.”** „Ezt a filmet nagyon fogják gyűlölni a náciok. Mert gyógyító hatású.”

Hálás vagyok ezért a cikkért, mert szenzációsan rávilágít a lényegre, hogy mennyire vágyik minden ember az apai, avagy a dolgozat szempontjából kimondhatjuk, hogy az **atyai, isteni érintésére**. És az is nyilvánvaló lett, hogy az antiszemitaáknak is ez a járható út. Továbbá lelepleződött, hogy milyen bajok, világégések származhatnak abból, ha az emberek nem törődnek gyermekeikkel, illetve ha a lelki-sérült harag-függők kerülnek hatalomra. Dolgozatomban pontosan a Miatyánk lényegét állítom ezzel a szörnyűséggel szembe.

4. sz. Melléklet: - Egy bizarr kitérő: Lucifer meglépett a forráskóddal

Ebben az alfejezetben egy nem igazolt lehetőséget vetek fel a két szövetség különbségének, s így a Tízparancsolat és a Miatyánk összevetésének sci-fi-jellegű magyarázatául.¹⁷⁶

Isten munkájában a hasonlóságnak nagy jelentősége van, hiszen a *saját képére és hasonlatosságára*¹⁷⁷ teremtette az embert, sőt megígéri, hogy *hasonlókká leszünk Ő hozzát*¹⁷⁸. Mózesnek megmondta, hogy *mindeneket azon minta*¹⁷⁹ szerint készíts, amely a *hegyen mutattatott neked*¹⁸⁰. A hasonlóság természetes meghatározója az arányossági tényező.

Derek Prince¹⁸¹ nyomán tudjuk, hogy a Sátán lázadása már az ember teremtése előtt megtörtént. Ezekről az eseményekről így számol be az Ézsaiás 14.; és az Ezékiel 28. Fejezete. A jelzett részek túl az elsődleges szószerinti értelmezésen, markánsan mutatják a Sátán „mesterkedését” és annak következményét.

A kritikus feltételezésemet a következő versre alapozom:

Te valál az arányosság¹⁸² pecsétgyűrűje¹⁸³, teljes¹⁸⁴ bölcsességgel¹⁸⁵, tökéletes¹⁸⁶ szépségben¹⁸⁷

Engedtessék meg az a merész fordítás, miszerint:

Te voltál az arányosság titkának őrzője, bepecsételője, tele szellemi bölcsességgel, szakértelemmel, tökéletes profizmussal.

Erősíti ezt a megközelítést az Ez 28:14. versbeli *oltalmazó (őriző) kerub* kifejezés is.

Feltételezésem szerint Sátán, alias Lucifer aki nemcsak profin tudta mindennek, és mindenkinek az arányossági kódját, a létrejöttének paramétereit (mai informatikai

¹⁷⁶ A téma indítását részletesen kifejtettem a „Lucifer meglépett a forráskóddal” c. SZAKSZEM dolgozatomban.

¹⁷⁷ 1 Móz 1:26-27

¹⁷⁸ 1 János 3:2

¹⁷⁹ G5179 τύπος (tüposz) 1) ütés 2) minta, öntőforma 3) nyom, lenyomat, véset 4) hely 5) alak, forma 6) dombormű, szobor, kép 7) minta, modell; példa(kép) 8) jellegzetesség; lényeg

¹⁸⁰ Zsidó 8:5

¹⁸¹ Derek Prince (1915-2003) világszerte elismert Biblia-tanító

¹⁸² H8508 תַּקְנִית (táknít) - méret, arány

¹⁸³ H2856 חָתַם (hátam) - lezár pecséttel, bepecsétel, megpecsétel, pecséttel ellát befejez, beteljesít lepecsételtek lezár, elrejt, leállít(tatik), abbamarad, lezár(ul)

¹⁸⁴ H4392 מָלֵא (málé) - 1) megtölti valami, tele van vele 2) beteljesedett (napokkal, vagyis korról: idős kort ért meg) 3) teljes (pénzösszeg; vagyis: jogos, igazságos) 4) erős (szél) 5) teljesség, bőség

¹⁸⁵ H2451 חָכְמָה (hákmáh) - 1) bölcsesség, értelem 2) szellemi értelemben vett bölcsesség (istenfélelemmel párosuló) 3) szakértelem, ügyesség 4) (okkult) bölcsesség

¹⁸⁶ H3632 קָלִיל (kálil) - 1) teljes, tökéletes 2) teljesség 3) egészen égő áldozat

¹⁸⁷ H3308 יָפִי (jöpí) - szépség, ragyogás; nagyszerűség, fenség

hasonlattan szólva a forráskódot), hanem őrá volt bízva ezek őrzése. Feltételezhető tehát hogy a lázadásakor – alaptermészetének (öl, lop, pusztít) megfelelően - ezzel együtt távozott. Pestiesen szólva: *Lucifer meglépett a forráskóddal.*

Az első ember - Ádám - életének biztosítója, az Istennel való kapcsolaton, egy engedelmességi szálon függött – a jó és a gonosz tudásának fájáról nem enni, azaz nem bevállalni a kevély, „majd én tudom” döntést. Sátánnak sikerült a hazug kísértéssel ezt a szálat elválni, sőt mivel nemcsak hazug és tolvaj, hanem gonosz manipulátor is, élt azzal a lehetőséggel is, hogy az arányossági kód manipulálásával – akár a szereplők (Isten, ember, hála, áldozat, stb.) nevének meghagyásával – lényegében minden felborítható.¹⁸⁸ Ez jelenik meg rögtön Káin és Ábel áldozatánál.

Ezután jön Noé a 7 törvénnyel, majd Mózes a 10 parancsolattal, új és új fogódzókat, útmutatásokat adva a tetszalott szellemű embernek, de a 613 parancs sem hoz átható eredményt. Mert Sátán jön a régi kóddal, behatol: elfordulást, érzékenységet, sértődést, keserúséget, haragot, gyűlöletet, háborúságot stb. gerjeszt, és Isten országa csak egyre távolabb lesz az emberektől.

A folytatásban természetesen Isten sem maradt tétlen, új populációt indított a földön, a második ember, a Messiás által:

Az első ember földből való, földi; a második ember, az Úr, mennyből való. (1Kor 15:47)

A Messiás Jézus Krisztus megtérésre (= a gondolkozás megváltoztatására) hív, mondván elközelített az Isten országa (=uralma, hatalmi rendjének működése), víztől és szellemtől való újjászületésre¹⁸⁹ buzdít (hogy ne csak testtől és vértől születettek legyünk). A Messiás megköti az Atyával az új szövetséget, és hit által kegyelemből adja az embereknek:

És adok nektek új szívet, és új szellemet adok belétek, és elveszem a kőszívet testetekből, és adok nektek hússzívet. (Ez. 36:26)

Törvényemet az ő belsejükbe helyezem, és az ő szívükbe írom be, és Istenükké leszek, ők pedig népemé lesznek. És nem tanítja többé senki az ő felebarátját, és senki az ő atyjafiát, mondván: Ismerjétek meg az Urat, mert ők mindnyájan megismernek engem, kicsinytől fogva nagyig, azt mondja az Úr, mert megbocsátom az ő bűneiket, és vétkeikről többé meg nem emlékezem. (Jer 31:33b-34)

---

¹⁸⁸ Nem véletlen a Sátán, vagy Ördög szavak egyik görög alakja a diabolosz szó, jelentése: széttörő, szétszedő, szétdobáló, ellenség, vádló... Ennek az igének főnévi alakja diaballó jelentése pedig: elválasztani, megosztani, eltéríteni, valami ellen fordulni, vádolni, rágalmozni, becsapni.

¹⁸⁹ János 3:1-8

Tehát az újjászületés (megtérés, bemeztkezés, Szent Szellem keresztség) által az ember megváltozik, új arányosság, új kód szerint működik: az Isten Fiához válik hasonlóvá. Ahhoz, aki eredeti (bűn nélküli) kóddal jött, megküzdött a Luciferből (fény hordozóból, oltalmazó kerubból) Sátánná (gonosszá, diabolosszá) lett személlyel valamint annak seregével és győzött. Nyilvánvaló lett, hogy az új isteni kód, hasonlóság győzött a manipulált, összekuszált felett, vagyis az élet győzött a halál felett¹⁹⁰

Így is van megírva: az első ember, Ádám, „élő lélekké lett” - az utolsó Ádám pedig megelevenítő szellemé. (SZPA 1. Korintus 15:45)

Jöhet Sátán a lopott (az ó-embert manipuláló) kóddal, az az újjászületett kereszténynél már nem működik. Már nem kell haragudni, nem kell pletykálni, paráználkodni, stb. Tehát a Messiás Krisztus állítja helyre az eredeti, vagy hozza el a még annál is jobb állapotot. Tanításában, így a Miatyánkban is erősen jelen van ez az újdonság, a törvénytől függetlenül, azzal párhuzamosan megjelent kegyelem.

---

¹⁹⁰ Ézsaiás 25:8; 1. Korintus 15:54-55

5. sz. Melléklet: - Nem fővonalbeli kapcsolatok

A következőkben néhány oldalon először NEM FŐVONALBELI lehetséges kapcsolatot mutatok be a táblázat szerint, a teljesség igénye nélkül

Pcs. sz.	Parancsolat
5.	Tiszteld atyádat és anyádat, ¹⁹¹
6.	Ne ölj.
7.	Ne paráználkodjál.
8.	Ne lopj.
9.	Ne tégy a te felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot.
10.	Ne kívánd, ami a te felebarátodé.

Jel	Ima kérés mondata
a)	Legyen meg, a te akaratod
b)	mint a Mennyben, úgy a földön is
c)	A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma
d)	És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek;
e)	És ne vigyél minket kísértetbe
f)	De szabadíts meg minket a gonosztól
g)	Mert tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség mind örökké

5. parancsolathoz: TISZTELD ATYÁDAT ÉS ANYÁDAT

a) *Legyen meg, a te akaratod* - Fővonalban kifejtve.

b) *mint a Mennyben, úgy a földön is* - A Mennyben mindenki tiszteli az Atyát és a rangban felette levőt

c) *A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma* - A tiszteletadó gyerekeket a szülők jókedvvel táplálják, a gyerekek pedig tisztelettel ellátják idős szüleiket.

d) *És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek* - Tisztelettel megbocsátani a szülőknek, mindazt, amit gyerekeikkel, velünk kapcsolatban elrontottak, hogy Isten is bocsássa meg, amit az új generáció rontott el saját gyerekei nevelése során. Rágondolni is rossz, hogy mi lenne, ha gyerekeink csak azt kapnák, amit mi szülők tudunk adni, és nem részesülnének Isten gondviselésében, kegyelmében. Fontos a megbocsátás mindkét irányban, hogy ne hordozzák, ne éljék újra a fiak az atyák hibáit, hogy megszakadjon, *megtörjön az apáról fiúra szálló bűn/átok, generációs átok, élethosszig tartó gyötrés, harag-addikt.* (Vö.: a Saul fiáról írt résszel.) Segítség a megbocsátáshoz *lelki szinten* annak belátása, hogy a szülő is kárvallottja ennek a

¹⁹¹ Az „összekötő parancsolat” az ember-ember vonatkozása miatt itt is szerepel.

sátáni rontás-láncolatnak, és feltehetőleg azt adja, amit kapott, így nem okozója, hanem szenvedő eszköze lett az atrocitásoknak. *Szellemi segítséget* ad, ha Isten megmutatja azt, ahogyan Ő látja a személyeket, a helyzetet, ahogyan Ő szereti az érintetteket – ezt érdemes imában kérni.

e) *És ne vigyél minket kísértetbe* - Ha szüleim megvénhednek, elgyengülnek, lelassulnak, akkor se vessem meg őket, hanem támogassam, becsüljem őket.

f) *De szabadíts meg minket a gonosztól* - Mikor a tisztelendő szülők és az ifjak között az érték- és az érdekellentétek elhatalmasodnak, akkor se vegyen hatalmat a gonoszság közöttük.

g) *Mert tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség mind örökké* - Az istenfélő szülőkön átsüt az, hogy az ország, a hatalom és a dicsőség az Istené, ezzel szinte automatikusan kifejeződik a mennyei hierarchiába tartozás, aminek a következményeként kapják a tiszteletet.

6. parancsolathoz: NE ÖLJ!

a) *Legyen meg, a te akaratod* - Isten akaratja az élet, az élés. Ő adta az életet, csak ő veheti el, övé a bosszúállás.

b) *mint a Mennyben, úgy a földön is* - FŐVONALBAN kerül részletes kifejtésre.

c) *A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma* - A gyilkos, akit ember-vér terhel, a síríg fut; senki ne támogassa őt. (Péld 28:17) Futás közben nehéz a mindennapi kenyérért tenni, de még nyugodtan elfogyasztani is. Más oldalról közelítve, ha tudom, hogy Isten adja meg a kenyeremet, akkor nem kell érte gyilkolni.

d) *És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek;* - Ne ölj, ne gyűlölj, inkább bocsáss meg, hogy te is megszabadulhass a terheidtől.

e) *És ne vigyél minket kísértetbe* - Még csak ne is gondolkodj azon, hogy kellene elbánni a haragosoddal, sőt *Mikor elesik a te ellenséged: ne örülj; és mikor megütözik: ne vigadjon a te szíved, Hogy az Úr meg ne lássa és gonosz ne legyen szemeiben, és el ne fordítsa arról az ő haragját tereád.* (Péld 24:17-18)

f) *De szabadíts meg minket a gonosztól* - Szabadítson meg Isten gyilkos indulattól, tanítsa meg meglátni a nem kedvelt személyben az Isten teremtményét, tervét...

g Mert tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség mind örökké - Mert ember haragja Isten igazságát nem munkálja. (Jakab 1:20) A harag, a gyűlölet, a gyilkosság nem építi Isten országát, nem szolgálja Isten hatalmát (mert ellenkezik alaptermészetével), és nem emeli dicsőségét sem, viszont elválaszt ezektől. Ráadásul Isten országa igazság, tehát biztosan lesz igazságos számonkérés haragért, gyűlöletért, gyilkosságért.

**7. parancsolathoz:
NE PARÁZNÁLKODJÁL!**

a) Legyen meg, a te akaratod - Éld életedet a te feleségeddel, akit szeretsz, a te hiábavaló életednek minden napjaiban, amelyeket Isten adott neked a nap alatt, a te hiábavalóságodnak minden napjaiban; mert ez a te részed a te életedben és a te munkádban, mellyel munkálsz a nap alatt. (Préd 9:11): Legyen a te forrásod áldott, és örvendezz a te ifjúságod feleségének. A szerelmes szarvas, és kedves zerge; az ő emlői elégítsenek meg téged minden időben, az ő szerelmében gyönyörködjél szüntelen. És miért bujdosnál, fiam, az idegen után, és ölelnéd keblét az idegennek?(Péld 5:18-20) Fogadd el, szeresd a társadat, részesítsd megkülönböztetett figyelemben – ez Isten akarata.

b) mint a Mennyben, úgy a földön is - Túl azon, hogy az angyalok nem házasodnak, a Mennyben, tökéletes harmóniában, szentségben nem fordul elő a szellemi paráznaság (az egy igaz Isten helyett más istenség tisztelete) sem.

c) A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma - FŐVONALBAN kerül részletes kifejtésre.

d) És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek - Nagyon fontos azoknak, akik a mai világban nem érintetlenként házasodnak össze.

e) És ne vigyél minket kísértetbe - Én viszont azt mondom nektek, hogy mindenki, aki azért néz egy nőt, mert megkívánta, már házasságtörést követett el vele a szívében. (SZPA Máté 5:28) tehát nem az, aki meglátta, vagy észrevette, hanem az, aki nézte, vagy „vetkőztető tekintettel” bámulta. Ezért fontos a tekintet irányítása, mert a parázna démonok főleg a szemem keresztül lépnek akcióba (úgy is mondják: szemeznek egymással).

f) De szabadíts meg minket a gonosztól - Ha pedig valaki paráznaságba került, álljon ellene a kísértésnek és mihamarabb tudatosan szabaduljon meg e gonosztól (ha kell, kérjen segítséget), mert ez süllyesztő örvény.¹⁹²

g) Mert tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség mind örökké - Sokan abban a tévhitben vannak, hogy bájaikkal országot, hatalmat, dicsőséget, szerezhetnek, s ez ideig-óráig működhet is, de nagy ára van.¹⁹³ Isten a dicsőségét másnak nem adja

**8. parancsolathoz:
NE LOPJ!**

a) Legyen meg, a te akaratod - Aki lopni szokott, többé ne lopjon, hanem inkább a saját kezével dolgozva teremtsen elő a javakat, hogy legyen mit megosztania a rászorulókkal! (SZPA Efezus 4:28) Ez az Isten akarata.

b) mint a Mennyben, úgy a földön is - A lopás a Sátán mestersége, ő jött azért, hogy lopjon, öljön és pusztítson. Az ő távozása után a mennyben már nincs lopás.¹⁹⁴

c) A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma - Imádkozzunk ezzel az igével, hogy a szükségben se kelljen lopni, hogy megszűnjön a megélhetési bűnözés.

d) És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek - Az elengedés vonatkozhat a lopott dolgokra is. Másrészt viszont meg kell szabadulni a lopott holmitól, lehetőleg az eredeti tulajdonosnak való visszaadással, jóvátétellel.

e) És ne vigyél minket kísértetbe - FŐVONALBAN kifejtve.

f) De szabadíts meg minket a gonosztól - Azoknak, akik megtérésük előtt életmód szerűen lopásból, csalásból éltek nagy szükségük van szabadulásra, a teljes gondolkozás-és életmód-váltásra.

g) Mert tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség mind örökké – minden Istené, mert ő teremtette, mi bizonyos dolgokat ideiglenesen tulajdonba kaphatunk, de a végén úgyis az Övé lesz.

**9. parancsolathoz:
NE TÉGY A TE FELEBARÁTOD ELLEN HAMIS TANÚBIZONYSÁGOT!**

---

¹⁹² Egy többszörösen visszaeső jó szándékú ifjú kapta a tanácsot: ha nem is vágja ki a szemét a Máté 5:29 szerint, de emlékeztetésül próbálja bekötni a fél szemét – használt.

¹⁹³ A francia mondás szerint: „Cherchez la femme!” azaz: *Keress a nőt!* (minden mögött), de Ézsaiás 47 mutatja Babilon szűz lányának bukását.

¹⁹⁴ A 4. sz. Mellékletben felvettem azt a bizarr lehetőséget, miszerint „Lucifer meglépett a forráskóddal”

a) *Legyen meg, a te akaratod* – Isten az igazság istene, Sátán a hazugság atyja. A hamis tanúbizonyosság összezavarja az örök rendet – nem Isten akarat.

b) *mint a Mennyben, úgy a földön is* – a mennyben minden átlátható, Isten előtt semmit nem lehet átfesteni hazugsággal, de itt a földön is „a hazug embert hamarabb utoléri, mint a sánta kutyát”, és akkor még nem beszéltünk a Szent Szellem kijelentéséről.

c) *A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma* – a hamis tanúbizonyossággal, de már egy kis pletykával is sokat lehet ártani valakinek, aki esetleg emiatt elveszti az állását. Ha pedig viszonyossági alapon valaki azt cselekszi velünk, ami mi tettünk másokkal, akkor a mi kenyerünk is veszélybe kerülhet.

d) *És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek* – még a tanúzás előtt bocsássunk meg, hogy ne a harag szóljon belőlünk.

e) *És ne vigyél minket kísértetbe* – a fontos tanú kezében hatalom van, ami könnyen megszedít. A fontoskodó ember szeret tanúskodni, még hívatlanul is, és persze „sajátosan” negatívan tájékoztat a dolgokról – az ilyeneket kerüld.

f) *De szabadíts meg minket a gonosztól* - FŐVONALBAN kifejtve.

g) *Mert tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség mind örökké - A balgatag ember nem tudja, a bolond pedig nem érti meg ezt: Hogy mikor felsarjazznak a gonoszok, mint a fű, és virágoznak mind a hamisság cselekedők, mindörökké elveszenek ők; Te pedig Uram, magasságos vagy örökké! Mert íme, a te ellenségeid elvesznek, és elszélednek mind a hamisság cselekedők!* (Zsolt 92:7-10)

10. parancsolathoz:

NE KÍVÁND, AMI A TE FELEBARÁTODÉ!

a) *Legyen meg, a te akaratod* – Isten közvetlenül akar megáldani *felülről való jó adományokkal és minden tökéletes ajándékkal*. Aki a másét elkívánja, elveszi, vagy akárcsak elkéregeti (lejmolás), az megakadályozza Istent abban, hogy csodával, imameghallgatással ajándékozza meg.

b) *mint a Mennyben, úgy a földön is* – a Mennyben végére mehetetlen bőség és gazdagság van, ide szól az elhívásunk, tehát felesleges a másét kívánni.

c) *A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma* – ez a kapcsolat részben önmagáról szól, hiszen azért imádkozzuk, hogy meglegyen a mindennapi kenyér, hogy ne kelljen a másé. Ugyanakkor az Ige többször figyelmeztet a jövevényekről, szegényekről

való gondoskodásra (szegények tizede, megerélés, stb.), illetőleg akinek van miből élnie, az segítse a szükségben levőket, hogy a rettenetes éhség ne szüljön megélhetési tolvajokat.

d) *És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek* – különösen erős a csábítás akkor, ha olyan személy javairól van szó, akivel nyíltan, vagy rejtetten rossz, haragos a viszony. Mert ilyenkor a „nem érdemli meg” szólamú öniségség is közrejátszik. Ez esetben a kívánság észlelésekor első a megbocsátás.

e) *És ne vigyél minket kísértetbe* – ez a kapcsolat akár fővonalbeli is lehetne, mert a létező szocializmusban szocializálódott társadalmunkban valóban erős kísértés a mások javainak kívánása. A fentiek alapján viszont nyilvánvalóan tévút a másénak igazságtalan elvétele.

f) *De szabadíts meg minket a gonosztól* – itt is erős rokonságot érezhetünk a fentiek miatt. Fontos viszont megszabadulni az olyan társaságtól, akik mindig a másét kívánják, mert az ilyen kívánság még kimondatlanul is fertőző. Ha pedig keresztény az illegális kívánczó, akkor felvilágosítani a tevékenységének gonosz jellegéről.¹⁹⁵

g) *Mert tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség mind örökké* - FŐVONALBAN kifejtve

---

¹⁹⁵ Tévelygő vadhajítás, amikor egy hölgy kijelenti, hogy neki kijelentése van arról, hogy XY nő, többgyerekes férfi lesz a férje. Sic.